

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Γ'

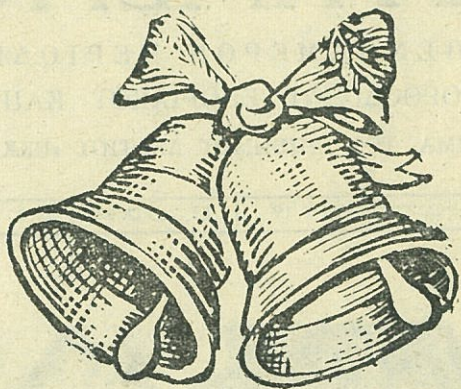
ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1964

ΑΡΙΘ. 24



«Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίχτει».



ΠΟΙΗΜΑΤΑ
ΡΩΜΑΝΟΥ ΤΟΥ ΜΕΛΩΔΟΥ

Ἡ γέννησίς του Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν
ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ Φῶς τὸ τῆς γνώσεως.
Ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεύοντες
ὑπὸ ἀστέρος ἐδιδάσκοντο, σὲ προσκυνεῖν
τὸ Ἥλιον τῆς Δικαιοσύνης· καὶ σὲ γινώσκειν
ἐξ ὕψους ἀνατολήν. Κύριε, δόξα σοι.



Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκει·
καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει.
Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι·
Μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι.
Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη παιδίον νέον,
ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.



ΝΥΧΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ

Τὴν ἅγια νύχτα τῆ Χριστουγεννιάτικη
 λυγοῦν τὰ πόδια
καὶ προσκνυοῦν γονατιστὰ τῆ φάτνη τους
 τ' ἄδολα βώδια.

Κι' ὁ ζευγολάτης ξάγρυπνος θεωρώντας τα
 στανροκοπιέται
καὶ λέει, μὲ πίστη κι' ἀπ' τῆς ψυχῆς τ' ἀπόβαθα,
 Χριστὸς γεννιέται!

Τὴν ἅγια νύχτα τῆ Χριστουγεννιάτικη
 κάποιοι ποιμένες
ξυπνοῦν ἀπὸ φωνὲς ὕμνων μεσοῦρανες
 στὴ γῆ σταλμένες.

Κι' ἀκούοντας τὰ Ὠσανὰ ἀπ' ἀγγέλων στόματα
 στὸ σκόρπιο ἀέρα,
τὸ διαλαλοῦν στὰ χειμαδιὰ πασίχαροι
 μὲ τὴν φλογέρα.

Τὴν ἅγια νύχτα τῆ Χριστουγεννιάτικη
 — ποιὸς δὲν τὸ ξέρει; —
τῶν Μάγων κάθε χρόνο τὰ μεσάνυχτα
 λάμπει τ' ἀστέρι.

Κι' ὅποιος τὸ βρεῖ μεσ' τ' ἄλλα ἀστέρια ἀνάμεσα
 καὶ δὲν τὸ χάσει,
σὲ μιὰν ἄλλη Βηθλεέμ, ἀκολουθώντας το,
 μπορεῖ νὰ φτάσει.

Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Η Φ Τ Ω Χ Η Χ Η Ρ Α

Ἐγύριζε ἀπ' τὴν Ἐκκλησιὰ ὁ κόσμος. Εἶχε πάρει ἀπ' τοῦ Χριστοῦ τὴ γέννησι καθένας θεία χάρι. Τραπέζι τοὺς περίμενε στὸ σπῆτι στολισμένο, κι' ἐπήγαιναν χαρούμενοι.. Πλὴν πήγαιναν ἀκόμη πολλοὶ σὲ σπῆτι σκοτεινὸ κι' ἀπ' ὅλα στερημένο, χωρὶς φωτιά, χωρὶς ψωμὶ νὰ βάλουνε στὸ στόμα!



— «Πᾶμε νὰ δώσωμε νερὸ σὲ διψασμένα χεῖλη», στὸν Πέτρο εἶπεν ὁ Χριστός; Πτωχὴ κτυπήσαν θύρα μικροῦ σπιτιοῦ, πὸν ἀμυδρὸ ἐφώτιζε κανδύλι. Καὶ στὴν στιγμή, τὴν ἄνοιξε μαυροντυμένη χήρα. Σ' ὅλη τὴν πόλι δλόγυρα, καμιμὰ δὲν ἦταν ἄλλη τόσο φτωχὴ καθὼς αὐτή. Κ' εἶπε ὁ Χριστός — «Πεινοῦμε, ψωμὶ δὲν ἔχει ἢ ξενιτεία, δὲν ἔχει προσκεφάλι, καὶ νηστικοὶ μεσ' σὲ σπηλιάϊς δυὸ μέραις ξενυχτοῦμε!»



Ἡ χήρα ἐστέναξε κορφὰ κι' ἀπ' τῆς καρδιάς τὰ βάθη· δάκρυ ἐφάνη μιὰ στιγμή στὸ μάτι της κ' ἔχάθη. Πλὴν μ' εὐθυμο καὶ μὲ γλυκὸ χαμόγελο στὸ στόμα, — «Ἐμπάτε, εἶπε, ξένοι μου, στὸ φτωχικὸ μου δῶμα. Εἰς τὸ τραπέζι ὄτ' ἤθελα δὲν ἤμπορῶ νὰ στρώσω πλὴν, ὅτι μοῦστειλε ὁ Χριστός σ' ἐσᾶς θεὸ νὰ τὸ δώσω...»



Στὸ ἔρημο σπιτάκι της μπῆκαν τῆς γῆς οἱ ξένοι. Μπρὸς στὸ εἰκονοστάσι της ἐφαίνετο ἀναμμένη μικρὴ λαμπάδα, π' ἄφηνε ἀδύνατη ἀκτῖνα, κι' ἔδειχνε γύμνια κι' ἐρημιὰ κι' ἀκοίμητη τὴν πείνα. Φωτιά δὲν εἶχε ἢ γωνιά· κ' ἦτανε τόσο κρύο, πὸν καὶ σ' αὐτὸ δὲν βρίσκεται ἀκόμη τὸ μνημεῖο. Κρύο, πὸν τῶβλεπε κανεὶς καὶ τῶπιανε ἀκόμα... Στὸ σπίτι ἐκεῖνο τὸ μικρὸ ἐπάγωνε τὸ σῶμα!



Ἄναψε τὴ Λαμπριάτικη λαμπάδα, πὸν κορμμένη φύλαγε ἢ χήρα, κι' ἔτρεξε σ' ἄλλο μικρὸ κοιτῶνα κι' ἐγύρισε, σὲ μιὰ στιγμή, μὲ ξύλα φορτωμένη. Ἦταν ἀπ' τὸ κρεββάτι της τὰ ξύλα αὐτὰ τὰ μόνα! Μεσ' στὴ γωνιά της τᾶναψε· καὶ φλόγα σὲ κομμάτι

ἐφάνηκε περίχαρη, ζέστα γλυκεῖα γεμάτη.
Εἰς τὸ σπιτάκι τὸ μικρὸ χαρὰ Θεοῦ ἐχόθη.
Καὶ τὸ φτωχὸ τραπέζι τῆς καταμεσῆς ἐστήθη
κ' ὅτι καλὰ τῆς ἔστειλε μὴ ἀρχόντισσα μεγάλη
εἰς τὸ τραπέζι τὸ μικρὸ ἐπάνω τᾶχε βάλει.



— «Φάγετε, εἶπε ξένοι μου, κ' ἔπειτα κοιμηθῆτε.
ἐγὼ ἐδείπνησα καλὰ ὀλίγο πρὶν φανῆτε...».
᾿Ω, φέμμα, εὐμορφότερο κ' ἀπ' τὴν ἀλήθεια ἀκόμα!
Δὲν εἶχε βάλει τίποτα στὸ σπλαχνικὸ τῆς στόμα...!.



Χαρούμενη τὴν ἔβλεπε τοῦ Ἰησοῦ τὸ μάτι
καὶ ἡ καρδιά του ἦτανε ἀπὸ χαρὰ γεμάτη.
Σὰν δείπνησεν ὁ Δάσκαλος κ' ὁ Μηθητῆς ἀκόμα
εἶπε στὴ χήρα — «Μόνη ζῆς σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ δῶμα;
Παιδιά δὲν ἔχεις;» — «Τάθαπα μοῦ ἔχει μείνει ἓνα,
πλὴν χρόνια πέρασαν πολλὰ πὸν βρίσκεται στὰ ξένα.
Ποιὸς ξέρει, ἂν δὲν μοῦ πέθανε;» — «Ζῆ, εἶπεν ὁ Σωτήρας·
θᾶλλθη σὲ λίγο, καὶ αὐτὴ τῆ θύρα θὰ κτυπήσῃ».
Τὰ μάτια τὸν ἐκότταζαν καλὰ - καλὰ τῆς χήρας
καὶ εἶπε — «Μέγας ὁ Θεός. Θὰ ἔλθῃ, ἂν τὸ θελήσῃ».



Μιλοῦσ' ἡ χήρα κ' ὁ Χριστὸς ἐπάνω ἀνασηκώθη.
Τὸ πρόσωπό του ἄλλαξε. Μὲ μιᾶς μεταμορφώθη.
Φῶς πῆρεν ἡ μορφή Του
καὶ σοβαρὴ κ' ἐπίσημη ἀκούστηκε ἡ φωνή Του.
— «Εκεῖνος, εἶπε, πὸν πεινᾷ καὶ δίνει τὸ φρομὶ του
ἔχει κοντά του τὸ Χριστὸ καὶ κάθεται μαζί του...
᾿Αμὴν, ἀμὴν, λέγω σ' ἐσὲ τὴν ἔρημη μητέρα,
γεμάτο τὸ τραπέζι σου θὰ εἶναι νύχτα-μέρα.
Καὶ τὸ ξενητεμένο σου μονάκριβο παιδί σου
θὰ ἔλθῃ-τούτῃ τῆ στιγμῇ καὶ θὰ γευθῆ μαζί σου!».



Τὸν λόγο δὲν ἀπόσωσε... κ' ἐκτύπησεν ἡ θύρα·
— «Ἄνοιξε, Μάννα μου», φωνὴ ἀκούστη ἀγαπημένη.
᾿Ωσὰν τρελλὴ πετάχθηκε καὶ ἄνοιξεν ἡ χήρα.
Καὶ στοῦ παιδιοῦ τῆς βρέθηκε τὴν ἀγκαλιὰ γυρμένη!

“ΓΥΜΝΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΒΑΛΛΕΤΕ ΜΕ...,,

Τὸ πορφυρὸ τριαντάφυλλο, ποὺ στόλιζε τὸ φαρφουρένιο βάζο, ἔγειρε ξαφνικὰ πρὸς τὰ κάτω κ' ἄφησε νὰ πέσει ἓνα πλατὺ πέταλό του μέσα στὴν κρυστάλινη πιατέλα. Ἐκεῖ ποὺ ξεφύλλιζε χαρούμενος τὸ καινούργιο βιβλίό του, μὲ τίς χρωματιστὲς εἰκόνες, ὁ Ἀλέκος ἔνιωσε μιὰ παράξενη ἀνατριχίλα. Γύρισε, λὲς κ' εἶχε δεχτεῖ κάποιον μυστικὸ μήνυμα, καὶ εἶδε τὸ πεσμένο ροδόφυλλο. Μιὰ λύπη ζωγραφίστηκε στὰ μάτια του.

— Γιατί νὰ μαδίσει! Ἦταν τόσο ὁμορφο, συλλογίστηκε. Καὶ κλείνοντας τὸ βιβλίον, σηκώθηκε κ' ἄρχισε νὰ βηματίζει.

Τὸ μεγάλο πορτραῖτο τοῦ παποῦ, ποὺ ἦτανε κρεμασμένο ἀπάνου ἀπὸ τὸ ντιβάνι ἔτριξε λίγο. Τοῦ φάνηκε πὼς ἄκουσε τὴ γέρικη, μὰ τόσο τρυφερὴ φωνὴ νὰ τοῦ λέει:

Ἔτσι εἶναι, παιδί μου. Ὅλα μαδᾶνε κ' ὅλα χάνονται. Μ' ἂν μπορέσουν νὰ δώσουνε λίγη χαρὰ στὸν κόσμον, καθὼς ἐτοῦτο τὸ τριαντάφυλλο, πετύχανε τὸ σκοπὸ τους!

Τὰ παιδικὰ ματάκια κοιτάζανε ξαφνιασμένα τὴν εἰκόνα, μὰ εἶδαν τὴν ἀγαπημένη μορφή νὰ στέκεται ἀσάλευτη πίσω ἀπὸ τὸ θολὸ γυαλί, μέσα στὴν παλιὰ χρυσὴ κορνίζα ποὺ εἶχε μουντίνει ἢ πάτινα τοῦ χρόνου. Σαναγύρισε στὴ θέση του σκεφτικός.



Δὲν μπορούσε πιά νὰ διασκεδάσει φυλλομετρῶντας τὸ βιβλίον του. Πῆρε ἓνα μολύβι καὶ βάλθηκε νὰ ζωγραφίζει, ἀλλὰ τοῦ κάκου.

— Κούκου, κού-κου, κού-κου.

Εἶπε ἑννιά φορές τὸ ξύλινο πουλάκι, προβάλλοντας ἔξω ἀπὸ τὸ σκαλισμένο παράθυρο τῆς φυλακῆς του.

Ὁ Ἀλέκος ξανασηκώθηκε. Στὶς ἑννιά ἀκριβῶς δὲν τοῦ εἶχε πεῖ πὼς θὰ περάσει ὁ Σάββας; Ἄνοιξε σιγὰ-σιγὰ τὴν πόρτα τῆς κάμαρας καὶ κρυφοκοίταξε. Εἶδε πὼς ἡ κυρ-Ἀγγέλω δὲν ἦτανε στὸ διάδρομον καὶ βγήκε ἀλαφοπατώντας.

Καὶ νὰ μὲ ἰδεῖ δὲν θὰ μὲ προδώσει.

Ἐέρω πὼς μ' ἀγαπάει. Μὰ γιατί νὰ στενοχωρηθεῖ; Κάλλιον νὰ μὴ μὲ πάρει μυρουδιά, εἶπε μέσα του.

Φόρεσε βιαστικὰ τὸ πανωφόρι του, ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ βγήκε στὸν κῆπο ποὺ φέγγριζε ἀπὸ τὸ χιόνι.

Ἐνα συνθηματικὸ σφύριγμα ἀκούστηκε ἀπὸ τὸ δρόμον. Χωρὶς ν' ἀπαντήσει πέρασε γοργὰ τὴν αὐλὴ καὶ πῆγε στὴν δεξώπορτα.

— Σάββα! ἔκανε χαρούμενα ἀπλώνοντας τὸ χέρι του πασπατευτὰ μὲς' ἀπὸ' νὰ σιδερένιον τετράγωνον.

Τὸ πῆρε ὁ φίλος του στὴν πλατιά του χούφτα, τὴν ἀργασμένη ἀπὸ τὴ δουλειὰ καὶ τὸ σφιξε θερμά.

— Βγῆκες μὲ τόσο κρῦο; Εἶπε; Κ' οἱ δικοὶ σου; Δὲ θὰ σὲ μαλώσουν;

— Ἐφυγαν, εἶναι κάμποση ὥρα. Εἶναι καλεσμένοι σ' ἓνα σπίτι.

— Κ' ἡ κυρ-Ἀγγέλω;

— Στὴν κουζίνα. Σιδερώνει.

— Ἐ, καληνύχτα. Μὴ στέκεις ὄξω.

— Μὴ φεύγεις ἀκόμα, θὰ ἤθελα νάρθεις ἀπάνου, νὰ περάσουμε λίγη ὥρα μαζί. Μὰ ἔχουν κλειδώσει.

— Πφ! Γι' αὐτὸ σκάς;

— Μ' ἓνα σάλτο, ὁ Σάββας σκαρφάλωσε τὰ κάγγελα καὶ στὴ στιγμή πήδησε στὴν αὐλή.

— Πᾶμε μέσα.

★

Τράβηξαν ἀγκαλιασμένοι καὶ μπόηκαν στὸ σπίτι.

— Τὶ ζέστα ποὺ κάνει δῶ μέσα, εἶπε ὁ Σάββας, τρίβοντας τὰ χέρια του ἀπάνου ἀπὸ τὴ σόμπα. Ἐμεῖς παγώνουμε στὸ μαγαζί. Τὸ μπάζει ἀπ' ὅλες τὶς μεριές. Καλὰ ποὺ δὲ σταματᾷ μῆτε στιγμή τὸ πλάνισμα.

Ὁ Ἀλέκος τὸν κοίταξε ἀπὸ πάνω ὡς κάτω. Εἶδε τὰ τριμμένα δρίλινα ροῦχα του, τὴν χιλιομπαλωμένη φαρέλλα, τὰ σκισμένα παπούτσια, τὸ ἀδύνατο, πανιασμένο ἀπὸ τὸ κρῦο, πρόσωπό του κ' ἔνωσε μέσα του κάτι σὰν τύψι.

— Σκόλασες ναρῖς; Τόνε ρώτησε.

— Μπά, δὲν εἶναι μῆτε μισὴ ὥρα. Μᾶς κράτησε πολὺ τ' ἀφεντικὸ καὶ σήμερα. Ἐρχόμουνα τρέχοντας, γιὰ νὰ εἶμαι στὴν ὥρα μου. Εἶπα νὰ πάρω τὸ τράμ, ἀλλὰ λυπήθηκα τὰ λεφτά. Δὲν περισεύουν...

Ἦτανε — δὲν ἦτανε δεκατέσσερω χρονῶν αὐτὸ τὸ παιδί καὶ μιλοῦσε σὰ μεγάλος.

— Εἶχες κανένα μποναμαῖ; Ἐκανε ὁ Ἀλέκος, ἔτσι γιὰ νὰ εἰπεῖ κάτι.

Σήκωσε τοὺς ὤμους:

— Ἀπὸ ποῦ;

Μεῖναν ἀμίλητοι γιὰ λίγο. Ἐπειτα ὁ Σάββας τραβήχθηκε ἀπὸ τὴ σόμπα καὶ πῆγε κ' ἔπεσε σὲ μιὰ καρέκλα.

— Εἶμαι ξερός ἀπὸ τὴ κούραση στέναζε.

Ὁ φίλος του πῆγε πίσω ἀπὸ ἓνα ἐπιπλο, πῆρε ἓνα πακέτο μὲ λίγο κρέας, μιὰ φέτα ψωμί κ' ἓνα μῆλο, τ' ἄνοιξε καὶ τάβαλε μπροστά του:

— Φάε.

— Ὅχι, δὲ θέλω νὰ μείνεις νηστικός.

— Φάε, σοῦ λέω. Ἐχω χορτάσει.

Ἄπλωσε δειλὰ ἐκεῖνος τὸ χέρι του καὶ δοκίμασε τὸ κρέας.

Ἐπειτα πῆρε ξανά καὶ ξανά. Τό' φαγε ὄλο μαζί με τὸ ψωμί κι' ἄρχισε νὰ δαγκώνει τὸ μῆλο.

Ὁ Ἀλέκος ἔκανε πὼς ψαχούλευε τὰ χαρτιά του κι' ὄλο τὸν κρυφοκοιτοῦσε με ἀγάπη καὶ συμπόνοια.

★

Ὅταν ἀπόφαγε ὁ Σάββας, τὸν πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν πῆγε στὴν ἄκρη τῆς κάμαρας. Ἀπάνου στὸ μεγάλο καναπέ ἦταν ἀπλωμένο ἓνα νταντελένιο σκέπασμα. Τὸ σήκωσε.

— Κοίτα, εἶπε.

Μιά καινούργια φορεσιά, ἓνα ζευγάρι παπούτσια τῆς ὥρας, ἓνα σκάκι με φιλιτισένια πλουριά καὶ κάτι κουτιά ἦταν ἀπλωμένα.

— Με γειά σου, ἔκανε ὁ Σάββας, χαζεύοντάς τα.

Ὁ Ἀλέκος εἶπε ξέκαρδα ἓνα εὐχαριστῶ κοιτάζοντας ἐπίμονα τὸ φτωχικὸ ντύσιμό του. Ἐπειτα πῆρε τὸ κοστούμι καὶ τὰ παπούτσια καὶ τὰ βάλε σὲ μιὰ καρέκλα:

— Εἶναι δικά σου, εἶπε ἀπλά.

— Τί ἔκανε λέει; Ἀστειεύεσαι;

— Ναί, σοῦ εἶπα.

— Δὲν εἴμαστε καλά!

— Θὰ τὰ πάρεις.

— Ἐσύ, παιδί μου, εἶσαι γιὰ δέσιμο. Θέλεις νὰ με κάνεις ρεζίλι καὶ νὰ βρεῖς τὸ μπελά σου;

— Δικά μου δὲν εἶναι; Θὰ τὰ κάνω ὅ,τι θέλω.

— Τὰ καινούργια σου ρούχα, τὰ παπούτσια σου;

— Ἐχω κι' ἄλλα καινούργια.

— Δὲ γίνεται. Μήτε καὶ μοῦ ταιριάζουν ἐμένα.

— Γιατί; Δὲν ἔχουμε τὸ ἴδιο μπόι κι' ἄς εἶσαι μεγαλύτερος;

— Ξέρεις καλά τί λέω. Ἄς τὴν κουβέντα.

— Πῆρε τὸ χέρι τοῦ Ἀλέκου ἀποφασιστικά, τὸ σφιξε καὶ κίνησε νὰ φύγει:

— Καληνύχτα. Σ' εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα.

— Καλὰ Χριστούγεννα.

Ἐκεῖνος ἄρπαξε τὸ κοστούμι καὶ τὰ παπούτσια, τὰ ᾠωσε σ' ἓνα μεγάλο κουτί ποῦ ἦταν πίσω ἀπὸ τὸν καναπέ καὶ δίνοντάς τα στὸ φίλο του εἶπε:

— Αὐτὰ εἶναι ὁ μπωναμάς μου. Ἄν δὲν τὰ πάρεις νὰ μὴ μοῦ ξαναμιλήσεις ποτέ.

Ὁ Σάββας πῆρε τὸ κουτί, τὸ ἄφησε μπρὸς στὰ πόδια του κι' ἀνοίξε τὴν ἀγκυλιά του.

Ἡ κυρ-Ἀγγέλω, ποῦ εἶχε μπεῖ στὸ διάδρομο με τὶς ἀθόρυβες παντοῦφλες τῆς, τοὺς εἶδε ἀγκυλιασμένους νὰ κλαῖνε βουβά, κοντοστάθηκε καὶ βιάστηκε νὰ φύγει πρὶν τὴν πάρουν χαμπάρι.



— Τὰ ροῦχα καὶ τὰ παπούτσια τοῦ παιδιοῦ τί γινήκανε; Ρωτήθηκε ἡ μάνα μόλις μπῆκε στὴν τραπεζαρία.

Κοίταξε δεξιὰ κι' ἀριστερά, πῆγε, στὸ διάδρομο, ἔπειτα ἔτρεξε στὴν κρεββατοκάμαρα ἀναστατωμένη.

— Μπορεῖς νὰ μοῦ πεῖς τί γινήκανε τὰ ροῦχα καὶ τὰ παπούτσια τοῦ παιδιοῦ; Εἶπε στὸν ἄνδρα της. Δὲν εἶναι στὸν καναπέ πού τάχα βάλει.

Θὰ τὰ πῆρε στὴν κάμαρά του νὰ τὰ καμαρώσει, τῆς ἀπάντησε ψευδίζοντας ἀπὸ τὸ πιστό.

Ἐτρεξε μέσα φουριόζα, ἀναψε τὸ φῶς, κοίταξε τριγύρω, ἀνοιξε τὴν ντουλάπα. Τίποτα. Πῆγε καὶ σκούνησε τὸν Ἀλέκο. Μισοσηκώθηκε ξαφνιασμένος.

— Δὲ μοῦ λές; Τὸ καινούργιο σου κοστούμι καὶ τὰ παπούτσια ποῦ τά' βαλες;

— Ξέρεις, μητέρα, ἔκανε τὸ παιδί ἀνοιγοκλείνοντας τὰ μάτια του, τὰ χάρισα.

— Τί ἔκανε λέει; Φώναξε τρέμοντας μὲ τὸ αἷμα της ἀνεβασμένο στὸ κεφάλι.

— Τὰ χάρισα στὸ Σάββα, συνέχισε ψυχραίμα ὁ Ἀλέκος. Εἶναι τόσο καλὸς καὶ τόσο φτωχός...

— Μπᾶς καὶ σοῦ' στρηψε;

— Ὅχι μαννοῦλα μου. Μὰ δὲν εἶχε καμμιά χαρά, κανένα δῶρο. Γυρίζει μισόγυμος. Κ' εἶπα, τέτοια μέρα...



Ἡ μάνα του ἀναψε. Τὸν ἔλουσε μὲ βρισιές πού κόντεψαν νὰ ξεσηκώσουν τὴ γειτονιά.

Ὁ πατέρας ἤρθε ξαφνιασμένος.

— Καμαρώσε τὸν κανακάρη μας. Χάρισε τοὺς μπουναμάδες του!

— Χά — χάρισε τοὺς μπουναμάδες σου; τραύλισε ἐκεῖνος ἀνάβοντας μὲ μιὰς. Ἐκανε ἓνα σάλτο κι' ἔφτασε στὸ κρεββάτι. Σήκωσε τὸ χέρι του καὶ τοῦ' δωσε ἓνα σκαμπίλι:

— Βρωμόπαιδο, σ' ἔφαγαν οἱ κακὲς συναναστροφές!

Ἄδακρυτος, σοβαρὸς ὁ Ἀλέκος τοῦ εἶπε:

— Πρέπει νὰ μὲ καταλάβεις, πατέρα. Τά' δώσα στὸ Σάββα. Ἐγὼ ἔχω πολλὰ ροῦχα καὶ μπορῶ νὰ φτιάξω κι' ἄλλα. Μὰ κεῖνο τὸ ὄρφανὸ δουλεύει ὅλημερίς καὶ δὲ μπορεῖ νὰ πάρει μήτε ἓνα πουκάμισο.

— Σκασμός.

Ἡ μητέρα, πού πόνεσε σὰ νὰ δέχτηκε ἡ ἴδια τὸ σκαμπίλι, τὸν πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι.

— "Ελα, τώρα, άστονε. Μή συχίζεσαι, τέτοια μέρα. Αύριο θα στείλω την άστυνομία να τὰ πάρει.

— "Όχι, φώναζε ο 'Αλέκος, δε θα τὸ κάνετε αυτό. 'Αλλοιώτικα...

'Ο πατέρας, μετανιωμένος για τὴ πράξη του, βιάστηκε να τὸν σταματήσει, χαϊδεύοντας τὸ πονεμένο μάγουλό του.

— Καλά, καλά. 'Ησύχασε τώρα. Στὸ κάτου-κάτου σὺ θὰ μείνεις με τὰ παλιά σου, Χριστουγεννιάτικα.

Κι' ὅταν ἡ μητέρα ἔφυγε για νὰ πάει νὰ πιεῖ ἕνα ποτήρι νερό, γιατί κόντευε, λέει, νὰ λιγοθυμήσει, κάθισε στὸ κρεβάτι κι' ἄρχισε νὰ τοῦ μιλάει τρυφερά, νὰ τοῦ δίνει συμβουλές, νὰ τοῦ λέει πὼς γι' αὐτὸν μόνο δουλεύει καὶ δε θέλει, παρὰ τὸ καλὸ του.

'Η φωνή του ἦταν βραχνή, γεμάτη πόνο. "Ἐνα δάκρυ ποὺ ἄρχισε ν' ἀρκοκυλάει ἀπὸ τὰ μάτια του ἔκανε τὸν 'Αλέκο νὰ ξεχάσει ὅ,τι εἶχε γίνει. Νὰ ξεχάσει καὶ νὰ στιμάει τὴν πατρική καρδιά.

★

— "Όλα εἶχαν ἡσυχάσει σὲ λίγο κι' ὁ ὕπνος, ἦρθε νὰ ξανακλείσει τὰ παιδικὰ βλέφαρα. Κοιμήθηκε βαθειὰ καὶ τὴν αὐγή, τὴν ὥρα ποὺ ἀρχίσανε νὰ χτυποῦν γιορταστικά οἱ καμπάνες, εἶδε ἕνα παράξενο ὄνειρο: Ντυμένος με τὰ ρούχα ποὺ χάρισε στὸ Σάββα, με τὰ ἴδια ρούχα καὶ τὰ ἴδια παπούτσια, ἦρθε καὶ στάθηκε μπροστὰ του ὁ Χριστός. 'Η μορφή Του ἦταν ὀλόφωτη, τὰ κατάξανθα γενάκια Του εἶχαν λίγα ροκανίδια καὶ τὰ χέρια Του ἦταν πλατιά καὶ σκληρά, σὰν τοῦ φίλου του. Τὰ γαλανὰ Του μάτια μοιάζανε πολὺ με τὰ μάτια τοῦ Σάββα, ὀλάκερος τοῦ' μοιάζε, μόνο ποὺ ἀστραποβολοῦνε 'Εκεῖνος. Τὸν κοίταξε ἐπίμονα, χαμογελώντας ἀγγελικά κ' ἔπειτα ἄπλωσε τὸ δεξί Του χέρι, τὸν εὐλόγησε καὶ δείχνοντας τὴ φορεσιά του, εἶπε:

— Σ' εὐχαριστῶ. Γυμνὸς ἤμουνα καὶ μ' ἔντυσες. Νηστικὸς ἤμουνα καὶ μοῦ δωσες νὰ χορτάσω....

"Ἐπειτα χάθηκε ἀφήνοντας πίσω του μιὰ λάμψη ποὺ τὸν θάμπωσε.

Πετάχτηκε ἀπάνου κ' ἔτσι ὅπως ἦτανε γυμνὸς πῆγε καὶ γονάτισε μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι.

'Η μητέρα του, ποὺ παραμόνευε πότε θα ξυπνήσει γεμάτη ἀπὸ ἔγνοιες ἄκουσε τὸ θόρυβο. "Ανοιξε ἀλαφρὰ τὴν πόρτα καὶ μπῆκε στὴν κάμαρά του. Καθὼς τὸν εἶδε ἔτσι νὰ δέεται εὐλαβιτικά, ἄρπαξε σαστισμένη ἕνα ρούχο καὶ τοῦ' ριξε στὶς πλάτες. "Όλος ὁ θυμὸς, ποὺ τὴν εἶχε ξαναπιάσει γ' αὐτὸ ποὺ εἶχε γίνει, σβῆστηκε με μιᾶς. Γονάτισε πλάι του λυτρωμένη ἀπὸ κάθε ταπεινὴ φροντίδα, ἔκανε τὸ σταυρὸ της καὶ δίνοντάς του ἕνα φιλὶ μουρμούρισε.

— Χαλάλι σου, γιέ μου. Καὶ τοῦ χρόνου!

ΕΠΙ ΤΗ ΕΟΡΤῃ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

“ΚΑΘΩΣ ΕΚΕΙΝΟΣ ΠΕΡΙΕΠΑΤΗΣΕΝ...,”

(Α' Ἰωάν. β' 6)

Ὁ ἐκ τῆς Παρθένου τεχθεὶς Κύριος, τοῦ Ὁποίου τὴν γέννησιν ἐορτάζομεν μετ' ὀλίγας ἡμέρας, εἶναι ὁ «Ἥλιος τῆς δικαιοσύνης» (Μαλαχ. δ', 2), ἡ ἀνατολή ἐξ ὕψους» (Λουκ. α', 78). Ὁ προφήτης Ζαχαρίας εἶχεν εἶπει περὶ τοῦ Σωτῆρος: «Ἰδοὺ ἀνὴρ, ἀνατολή, ὄνομα αὐτῶ» (Ζαχαρ. ζ', 12). Καὶ ὁ Ἡσαΐας εἶχε διακηρύξει χαρακτηριστικῶς. «Ὁ λαὸς ὁ καθημένος ἐν σκότει, εἶδε φῶς μέγα καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς» (Ἡσ. θ', 1—2. Μάτθ. δ', 16). Καὶ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος εἶπεν: «Ἐγὼ εἰμὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου» (Ἰωάν. η', 12). Καὶ κατὰ τὰ ὠραῖα λειτουργικὰ κείμενα τῆς Ἐκκλησίας μας ὁ Κύριος «τοῖς ἐν σκότει καθευδουσιν ἐπέφανεν», ὀδηγῶν διὰ τοῦ αὐλοῦ φωτὸς «πρὸς γνῶσιν θεϊκὴν ἅπαντας», «φωτίζων τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν διανοιῶν καὶ καρδιῶν» «εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας», «λάμπων ἐν ταῖς καρδίαις τὸ τῆς θεογνωσίας ἀκέραιον φῶς καὶ τοὺς τῆς διανοίας ἡμῶν ὀφθαλμοὺς» διανοίγων «εἰς τὴν τῶν εὐαγγελικῶν κηρυγμάτων κατανόησιν». Ἄλλ' ὁ ἐν Βηθλεὲμ τεχθεὶς Κύριος εἶναι «τοῦ φωτὸς χορηγός» οὐ μόνον διὰ τῆς διδασκαλίας Αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ ἁγίου παραδείγματος. Διὰ τοῦτο «ὁ λέγων ἐν Αὐτῶ μένειν ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησε, καὶ αὐτὸς οὕτω περιπατεῖν». Τοιοῦτοτρόπως ὁ ζῶν κατὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου ἀποκαθίσταται εἰς τὸν ἀρχικὸν προορισμὸν του. Ἄλλὰ ποῖον εἶναι δι' ἡμᾶς τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου;



Ὁ Ἰησοῦς ἐν πρώτοις ὡς Θεάνθρωπος δὲν ἔχει ἀπλῶς τὴν ὑψίστην δυνατὴν ἐπαφὴν μὲ τὸ Θεῖον, ἀλλ' ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὸ Θεῖον καὶ τὸ Ἅγιον. «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο». Αὐτὸ ἀποτελεῖ τὸ «μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον: Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί». (Ἰωάν. α', 14. Α' Τιμ. γ', 16). Ὁ Κύριος καὶ ὡς ἄνθρωπος εὕρισκετο εἰς συνεχῆ ἐπικοινωνίαν μὲ τὸν Οὐράνιον Πατέρα του, «Ὅστις ἐμαρτύρησε περὶ Αὐτοῦ: «Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα» (Ματθ. γ', 13—17). Χαρακτηριστικὴ εἶναι καὶ ἡ ἔκφρασις τοῦ Κυρίου: «Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον» (Ἰωάν. δ', 34).

Ἄλλ' ὁ Κύριος ὡς ἄνθρωπος δὲν ἦτο μόνον ἢ κατ' ἐξοχὴν ὀρθοκεντικὴ προσωπικότης, ἡ ὅποια ἀνέπνεε διαρκῶς ἐν τῇ ἀτμο-

σφαίρα τῆς παρουσίας τοῦ Οὐρανίου Πατρός, ἀλλ' ἦτο καὶ ὁ κατ' ἐξοχὴν ἠθικὸς ἄνθρωπος. Ὡς διεκήρυξεν ὁ μέγας φιλόσοφος Κάντ, ὁ Ἰησοῦς εἶναι «ὁ μόνος ἀρεστὸς εἰς τὸν Θεὸν ἄνθρωπος», τὸ «ιδεῶδες τῆς ἠθικῆς τελειότητος, τὸ πρότυπον τοῦ ἠθικοῦ φρονήματος καὶ ὅλης τῆς ἠθικῆς του καθαρότητος... Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ ἠθικῶς ιδεῶδης ἄνθρωπος». Καὶ αὐτὸς ὁ Renan ἐπίσης ἐνώπιον τῆς αἴγλης καὶ τῆς ἀκτινοβολίας τοῦ ἠθικοῦ μεγαλείου τοῦ Σωτῆρος ἐκπαῖ εἰς τὴν ἐξῆς ὁμολογίαν: «Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἡ ὑψηλότερα ἀπὸ τὰς στήλας ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι δεικνύουν εἰς τὸν ἄνθρωπον πῶθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὀφείλει νὰ τεῖνη... Δὲν ἔζη παρὰ διὰ τὸν Πατέρα του καὶ διὰ τὴν θείαν ἀποστολὴν του».



Ἄλλ' ὁ Κύριος δὲν ἦτο μόνον ἡ κατ' ἐξοχὴν θρησκευτικὴ προσωπικότης, ἡ ὁποία εὐρίσκετο εἰς ἀδιάκοπον ἐπικοινωνίαν μὲ τὸν Οὐράνιον Πατέρα, καὶ Ἐκεῖνος, ὅστις «ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν» (Α' Πέτρ. β', 22), ἀλλ' ἦτο καὶ ἡ κατ' ἐξοχὴν ἀρτία καὶ ὠλοκληρωμένη προσωπικότης, ἣτις ἐνημόνισεν εἰς τὴν ζωὴν τῆς τὸ πλήρωμα τῶν ὑλικῶν καὶ πνευματικῶν ἀξιῶν.

Ὁ Κύριος οὐδόπως ἠρνήθη τὰς κατωτέρας ὑλικὰς καὶ βιολογικὰς ἀξίας, ἀλλὰ τὰς ἐξηγίασε. Ἡλόγησε τὰ ὑλικά ἀγαθὰ καὶ ἦτο ὁ ἱατρὸς ὄχι μόνον τῶν ψυχῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν σωμάτων. Ἐπίσης ὁ Κύριος ἠλόγησε τὸν γάμον ἐν Κανᾶ καὶ μετέβαλε τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον πρὸς ψυχαγωγίαν τῶν παρόντων. Χαρακτηριστικὸν ἔπειτα εἶναι, ὅτι ὁ Κύριος ἐδέχετο προσκλήσεις εἰς φιλικὰ γεύματα καὶ ἐστίασεις, τοῦθ' ὅπερ συνετέλεσεν, ὥστε οἱ ἐχθροὶ του νὰ χαρακτηρίζουν Αὐτὸν ὡς «φάγον καὶ οἰνοπότην» (Λουκ. ζ', 34).

Ἀξία μνείας ἔπειτα εἶναι ἡ στάσις τοῦ Κυρίου ἐναντι τῶν πολιτικῶν, κοινωνικῶν καὶ γνωστικῶν ἀξιῶν. Ὁ Κύριος ἀνεγνώρισε τὸ κράτος, εἰπὼν τὸ «ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ» (Ματθ. κβ', 21), καὶ ὑπῆρξε πρότυπον ὑγιοῦς κοινωνικότητος καὶ συναναστροφῆς. Ἀκόμη ἀνεστρέφετο καὶ μετὰ ἀμαρτωλῶν, διὰ νὰ σώσῃ αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐλύθη ἐκ τοῦ σκότους εἰς τὸ φῶς. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν σχέσιν τοῦ Κυρίου πρὸς τὰς ἀξίας τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας, Οὗτος ὑπῆρξεν ὁ σαρκωθεὶς Λόγος, ἡ ἐνσάρκωσις τῆς ἀπολύτου ἀληθείας, γνώσεως καὶ σοφίας, αὐτὴ ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ. Δι' αὐτὸ ὁ Κύριος ἔδιδε τὰς προτροπὰς: «Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς» (Ἰωάν. ε', 39) καὶ «Γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς» (Ἰωάν. η', 32).

Ἐπὶ πλέον ὁ Σωτὴρ παρουσιάζεται ὡς ἡ ἀρίστη κατάφασις, ἐνσάρκωσις καὶ προβολὴ τῆς ἀξίας τοῦ ὠραίου, τὸ αἰώνιον σύμβολον τῆς «καθολικῆς ὠραιότητος», ὁ ἐπισημαίνων τὴν ὠραιότητα

τῶν κρίνων τοῦ ἀγροῦ (Ματθ. ζ', 28), ὁ θεωρήσας ὡς «ἔργον καλόν» τὴν ὑπὸ τῆς γυναικὸς προσφορὰν εἰς αὐτὸν τοῦ πολυτίμου μύρου (Ματθ. κς', 10), ὁ μὴ ἀπαξιῶσας νὰ φέρῃ ὠραῖον καὶ πολύτιμον ἄρραφον χιτῶνα «ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸν δι' ὄλου», ὑφανθέντα ὑπὸ τῶν χειρῶν μιᾶς γυναικὸς (Ἰωάν. ιθ', 23), ὁ τελέσας τὸν μυστικὸν καὶ ἀποχαιρετιστήριον δεῖπνον ἐντὸς ἡῦτρεπισμένου καὶ ἐστρωμένου μεγάλου «ἀνωγαίου» (Ματθ. κς', 17—20. Μαρκ. ιδ', 12—17. Λουκ. κβ', 7—13) κ.ο.κ.

Ὁ Κύριος ἐπίσης ἐνεσάρκωσε τὸ ἰδεῶδες τῆς μέχρις αὐτοθυσίας καὶ συγχωρήσεως τῶν ἐχθρῶν ἐξικνουμένης καθολικῆς καὶ πανανθρωπίνης ἀγάπης, ἡ ὁποία ἐφάνη ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ. Εἰς τὰς τελευταίας ὥρας τῆς ζωῆς του ἔλαμψε τὸ ἰδεῶδες τῆς ταπεινώσεως, τῆς πραότητος, τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς ἀγάπης.



Ἐκ πάντων τούτων γίνεται φανερόν, ὅτι ὁ Χριστὸς καὶ ἐξ ἐπόψεως ἀνθρωπίνης εἶναι, ὡς ὠμολόγει ὁ Renan, ὁ «ἀπαράμιλλος, τοῦ ὁποίου ἴσος δὲν θὰ εὔρεθῆ», ἡ συνισταμένη πάσης ἀνθρωπίνης τελειότητος, τὸ ἀπαράμιλλον μορφωτικὸν ἰδεῶδες, πρὸς οἰκείωσιν καὶ πραγματοποίησιν τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ τείνῃ πᾶσα ὑγιῆς «οὐμανιστικῆ», ἀνθρωπιστικῆ καὶ μορφωτικῆ προσπάθεια. Αὕτη πρέπει νὰ ἀποβλέπη εἰς τὸ νὰ «μορφωθῆ Ἁριστὸς ἐν ἡμῖν». (Γαλ. δ', 19).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΜΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ
ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

ΤΟΜΟΙ 1-5

ΕΚΑΣΤΗ ΣΕΙΡΑ ΔΡΧ. 300

**Πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖά μας, ἀποστέλλονται δὲ
καὶ ταχυδρομικῶς ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.**

Ο Σ Α Μ Ο Υ Η Λ

Τὸ ζωηρὸ βοσκόπουλο ἀπὸ τὰ Δερβιζανά, ἀπὸ τὴν στιγμή πού πρωτάκουσε τὸ φλογερὸ κήρυγμα τοῦ Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, τοῦ παραδόθηκε σύψυχα. Καὶ παραιτώντας τὰ πάντα, καὶ σπῆτι καὶ γονικά καὶ βοσκιὸ καὶ τὸ καθετί, τὸν ἀκολουθοῦσε παντοῦ κι' ἐγένηκεν ἡ σκιά του. «Ἐκολλήθη ὀπίσω του», κατὰ τὴν χαρακτηριστικώτατην ἔκφραση τῆς ἁγίας Γραφῆς.



Τὸ κήρυγμα τοῦ Κοσμᾶ ἦτανε πολὺ ἀπλό καὶ πολὺ κατα-
νυκτικό. Εἶχε χυμὸ ζωῆς, πού ἀνατάραζε τὰ σωθικά κι' ἔφερνε
δάκρυα κι' ἀναφυλλητά. Μ' ἓνα δισάκι στὸν ὦμό του καὶ μ'
ἓνα ἠφαιστιο πίστη κλεισμένο μέσα του, γύριζε παντοῦ κι'
ἐκήρυττε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἦτανε καλοπρόσδεκτος ἀπὸ
ὄλους, ὅπως ὁ αὐγερινὸς ἀπὸ τοὺς πιστικούς, ὅταν προβάλλη
στὸ νυχτωμένον οὐρανό. Κι' ὁ λόγος του, πού μοσκοβολοῦσε
Χριστὸ κι' Ἑλλάδα, κυλοῦσε σὰν πύρινος καταρράκτης μέσα στὰ
σκλαβωμένα χωριά καὶ κατακτοῦσε τὶς καρδιές. Καὶ τὰ μάτια
στυλώνονταν ἐπάνω του συγκινημένα καὶ φορτωμένα ἀπὸ
ἐλπίδες· καὶ τὸ φέγγος του ἀντιλάριζε περίγυρα κι' ἔκανε τοὺς
σκοτεινοὺς θόλους τῶν ναῶν νὰ γλυκοροδίξουν — «Χριστια-
νοί μου, τοὺς ἔλεγε· μὴν ξεχνᾶτε ποτέ σας τὸν Χριστὸ καὶ
τὴν πατρίδα. Σᾶς ξορκίζω, ἀδελφοί μου, νὰ μένετε πάντα σας
πιστοί, ἕως θανάτου, καὶ στὰ δυὸ αὐτά».

Εἶναι τὸ ἴδιο κι' ἀπαράλλακτο κήρυγμα, πού ἔκανε λίγο
καιρὸν ἀργότερα ὁ Παπαφλέσσας, πού — στὶς 22 τοῦ Μάρτη
στὴν Καλαμάτα — ἔπειτα ἀπὸ τὴν δοξολογία πού ἐγένηκε,
πήδησε ξαναμμένος ἐπάνω σ' ἓνα τραπέζι, κι' ἐφώνησε στοὺς
ἐπαναστατημένους Ἑλληνας· — «Ἀδέλφια μου, μὴν ξεχνᾶτε
ποτέ σας — σᾶς ξορκίζω — τὸν Χριστὸ καὶ τὴν Ἑλλάδα... Τὸ
χρέος μας εἶναι, ἢ νὰ νικήσωμε, ἢ νὰ πεθάνωμε κάτω ἀπὸ τὴν
σημαία τοῦ Χριστοῦ.....».



Κι' ὅμως ὑπάρχουνε κάποιοι, πού περνᾶνε γιὰ φωτισμένα
μουαλά, καὶ πού μ' ἄφτερη σκέψη, ἄβαθο συναίσθημα καὶ
στεῖρα καρδιά, παραμορφώνουν ὅλως διόλου τὴν ἀλήθεια·
κι' ἀρνοῦνται πὼς ἡ Ἐπανάσταση τοῦ Εἰκοσιένα εἶχε πηγὴ τῆς
τὴν ὀρθόδοξη πίστη μας καὶ τὴν πνευματικὴ παράδοση τῆς

Φυλῆς μας, πού ὁ διαμαντένιος τους ἠθικός καί ψυχικός κρίκος δέν ἔσπασε ποτέ. Ἡ παράδοση αὐτῆ σ' ὅλους τους αἰῶνες τῆς πικρῆς σκλαβιάς τοῦ γένους μας δέν ἔπαυσε, οὔτε μιὰ στιγμή, νά σκορπίζει τὸ φῶς της καί νά καθοδηγῇ τὸν χιλιοβασανισμένο λαό μας. Κι' ἄς λένε οἱ ὑλιστές, ὅτι θένε. Ἡ παράδοση αὐτῆ κλείνει μέσα της ἕναν ὀλοζώντανο κόσμο πού ἀκτινοβολεῖ τὴν ἀθανασία. Τὸ Εἰκοσιένα δέν εἶχε τίποτα τὸ ξενικό. Καί ὑπῆρξεν — ἀποκλειστικά — κίνημα ἔθνικό καί θρησκευτικό, πού τὸ ἐτοίμασαν, μ' ἐπίμονη προσπάθεια, ἡ πνευματικὴ παράδοση τοῦ Ἑθνους μας καί τὰ «κρυφὰ σχολεῖα» τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ὁ σκλαβωμένος Ἕλληνας εἶχε μέσα του λαγάρη καί ξάστερη τὴν συνειδηση τῆς ὑπεροχῆς τῆς πατρίδας του καί τῆς ἱστορίας της ἀπέναντι στοῦ βάρβαρο κατακτητῆ του. Κι' ἕνα λαχταροῦσε,—κι' αὐτὸ ἦτανε ἡ λεγόμενη μεγάλη Ἰδέα—, νά σπάσουν οἱ ἀλυσίδες της καί νά ξανάβρῃ τὰ παλιὰ της μεγαλεῖα καί τὴν ἀρχαία της δόξα. Καί τὰ δημοτικὰ τραγούδια, μὲ τ' ἀδάμαστο πάθος τους καί τὴ θεία τους ἀπλότητα καί λιτότητα, τροφοδοτοῦσαν καί συντηροῦσαν τὴν μεγάλην αὐτὴν Ἰδέα μέσα στὶς καρδιές, ὅπως τὸ μάννα τ' οὐρανοῦ ἔτρεφε κάποτε τοὺς Ἑβραίους μέσα στὴν ἔρημο.

«Μάννα, σοῦ λέω δέν μπορῶ τοὺς Τούρκους νά δουλεύω· δέν τὸ μπορῶ, δέν δύναμαι, ἐμάλλιασε ἡ καρδιά μου·
Θὰ πάρω τὸ ντουφέκι μου, θὰ πάω νά γίνω κλέφτης,
νά κατοικήσω στὰ βουνὰ καί στὶς ψηλές ραχοῦλες,
νάχω τὸν λόγγο συντροφιά, μὲ τὰ βουνὰ κουβέντα...

Οἱ στίχοι τοῦ περίφημου αὐτοῦ δημοτικοῦ μας τραγουδιοῦ καθρεφτίζουνε καθαρῶτα τὴν ἐσωτερικὴ ζωὴ καί τὴν ψυχικὴ διάθεση τοῦ σκλαβωμένου Ἑλληνα.



Γι' αὐτὸ καί ἡ Ἑθνικὴ Συνέλευση στὴν Ἐπίδαυρο, πού περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλην ἀντιπροσωπεύει τὴ θέληση καί τὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ μας τότε, διεκήρυξε, πῶς «ὁ κατὰ τῆς Τουρκίας πόλεμος εἶναι ἄ γ ι ο ς κ α ι ἰ ε ρ ὄ ς». Κι' ὁ Ἀμβρόσιος Φραντζῆς, πού εἶναι ἀπὸ τοὺς αὐθεντικώτερους ἱστορικούς τῆς Ἐπανάστασης, λέει γιὰ τὴν συμβολὴ τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας μας τὰ ἑξῆς — «Μητροπολίται, ἐπίσκοποι, διάκονοι, καί ἡγούμενοι μοναστηριῶν, καί ἱερωμένοι, καί πρεσβύτεροι, καί ἀπλοὶ δόκιμοι, ἐπερίμεναν τὴν στιγμή τῆς ἀποστασίας...». Κι' ὅπως λέει ὁ Φίλιππος Ἰωάννου, «ἡ εὐγνωμοσύνη ἀπαιτεῖ νά τοὺς μνημονεύωμε. Καί ἡ ἀρετὴ καί ὁ ζήλός τους νά εἶναι παράδειγμα μιμῆσεως εἰς τοὺς νεωτέρους».

Τὸ ξεχνοῦμε ὁμως αὐτό. Ἐνῶ εἶναι βέβαιο, βεβαιότατο, πὼς μέσα στὴν Ὁρθόδοξη πίστη μας, μέσα στὰ ὠραῖα ἄσματα τῆς Ἐκκλησίας μας, τὰ θεῖα μυστήρια καὶ τὶς τελετὲς τῶν μεγάλων Δεσποτικῶν καὶ Θεομητορικῶν ἑορτῶν τῆς, ἔσωσε τὸ ἔθνος μας τὴν ὑπόστασή του καὶ τὴν γλῶσσά του καὶ γενικὰ τὴν ψυχὴ του. Καὶ ὅπως εἶπε ὁ Χριστός, «μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα τὰς δὲ ψυχὰς μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι». Καὶ γι' αὐτὸ ἡ ἔθνευεργασία μας στάθηκε κίνημα, μὲ σημασίαν πανανθρώπινη, ποῦ ἑστερέωσε στοὺς λαοὺς τὴν πίστη στὰ ἔθνικα τοὺς δίκαια καὶ στὴν ἰδέαν, ὅτι κάθε τυραννία ἔχει ἓνα τέλος. Καὶ τὸ ξύπνημα τῆς Ἑλλάδας ἄναψε σ' ὅλο τὸν κόσμον λαμπρὴν κί' ἀγνότατη φλόγαν ἐνθουσιασμοῦ, κί' ἔχαιρετίσθηκεν ἀπὸ τὰ ἐξοχώτερα τότε πνεύματα σὰν ξύπνημα ὄλων τῶν μεγάλων ἀξιώων, ποῦ κλείνει μέσα του τ' ὄνομα Ἑλλάς..



Τὸ κήρυγμα καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ συνεκλόνησε καὶ μεταμόρφωσε τὸ φλογόψυχο Ἡπειροτόπουλο. Κί' ὅπως λέει ὁ Σολωμός, «ἄστραψε φῶς, κί' ἐγνώρισεν ὁ νηὸς τὸν ἑαυτοῦ του». Ἴσως κί' ὀλοφώτεινος ἀπλώθηκεν ἐμπρὸς του ὁ δρόμος τῆς ζωῆς του· κί' ἔταξε γιὰ προορισμὸ του καὶ σὰν μοναδικό του σκοπὸ, ν' ἀγωνισθῆ κί' αὐτός, μ' ὅλη τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς του, γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος του. Κί' ὅταν ὁ ἰσαπόστολος ἐκεῖνος καὶ μεγάλος, πολὺ μεγάλος τῆς Ὁρθοδοξίας μας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας διαφεντευτῆς καὶ κήρυκας ἐμαρτύρησε, μὲ σκληρὸ θάνατο, στὸ Μπεράτι, ἀποφάσισε ν' ἀκολουθήσῃ σ' ὅλα τὸ παράδειγμά του. Ντύθηκε λοιπὸν παρευθὺς τ' ἀγγελικὸ σχῆμα κί' ἐπῆρε τ' ὄνομα Σαμουήλ. Καὶ μ' ἓνα ραβδί στὸ χέρι, ἄρχισε κί' αὐτὸς νὰ γυρίζῃ τὰ χωριά τῆς Ἡπείρου, ἀπὸ τὶς Φιλιάτες ὡς τὴν Ἄρτα, καὶ νὰ κηρύττῃ, μὲ τρισάγιον ἐνθουσιασμὸ τὸν Χριστὸ καὶ τὴν Ἑλλάδα, ποῦ ἔβλεπε τὸν Χριστὸ νὰ σκύβῃ ἐπάνω ἀπὸ τ' ἄστρα καὶ νὰ τὴν εὐλογῇ. Κί' ἐπάνω στὸ θόλο τῆς ἀγίας Σοφίᾶς ν' ἀστραποβολᾷ ὁ τίμιός του σταυρός.



Λεπτομέρειες ἀπὸ τὶς ἀποστολικὲς αὐτὲς πορεῖες τοῦ Σαμουήλ δὲν ξέρομε. Εἶναι βέβαιο ὁμως, πὼς τὸ κήρυγμά του εἶχε μεγάλην ἀπήχηση παντοῦ. Ἡ κλεφτουριά τὸν εἶχεν ἐξομολόγη τῆς. Καὶ ἡ ἀσκητικὴ του ζωὴ ἐνέπνεε σ' ὅλους βαθύτατο σεβασμό.

Φόβος καὶ τρόμος ἐβασίλευε τότε στὴν Ἡπειρο. Σὲ κάθε γωνίαν καὶ σὲ κάθε μονοπάτι τῆς μαρτυρικῆς μας γῆς, παραμόνευε

Η ΟΝΟΣ ΤΟΥ ΒΑΛΑΑΜ ΟΜΙΛΟΥΣΑ ΜΕ ΦΩΝΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΝ

“Οποιοι ἔχει τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ ἄνθρωπος θὰ φθάσῃ μιὰ ἡμέρα νὰ κἀνῃ μιὰν κοινωνίαν εὐδαίμονα, μὲ ὕλικά ἀγαθά, καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος θὰ ζῆ μέσα σ’ αὐτὴν εὐτυχισμένος, αὐτὸς δὲν ἔμπορεῖ νὰ εἶνε ἀληθινὸς μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ. Γιατί, ἂν γινότανε ἔτσι, θὰ ἐρχότανε ἐπὶ τῆς γῆς ἡ βασιλεία τοῦ ἀνθρώπου, ἡ βασιλεία τῆς δικαιοσύνης του, καὶ δὲν θὰ ἦταν ἀνάγκη νὰ ἔλθῃ ὁ Χριστὸς κατὰ τὴν Δευτέραν Παρουσίαν διὰ νὰ κρίνῃ τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ Χριστὸς θὰ κρίνῃ τὸν κόσμον, γιατί ὁ κόσμος, ἂν καὶ ἦλθε τὴν πρώτην φορά, ὄχι γιὰ νὰ τὸν κρίνῃ ἀλλὰ γιὰ νὰ τὸν σώσῃ, καὶ σταυρώθηκε γι’ αὐτὸν, καὶ τοῦ παρέδωσε τὸν νόμον του, ὥστὸσον ὁ κόσμος πορεύθηκε κατὰ τὸ πονηρὸν θέλημα τῆς καρδιάς του, καὶ ὅπως πορεύεται θὰ καταστῆσῃ σὲ ἀδιέξοδον. Γι’ αὐτὸ θὰ ἔλθῃ ὁ Κύριος γιὰ νὰ τὸν κρίνῃ, ἐπειδὴ δὲν θέλησε ν’ ἀκολουθήσῃ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ τὸ ψεῦδος. Καὶ ὅσοι δὲν ἄκουσαν τὰ λόγια του, θὰ μείνουν ἀναπολόγητοι, ἐπειδὴ δὲν θελήσανε νὰ τὸν ἀκούσουν. Ὁ ἴδιος εἶπε «Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον. Νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν». (Ἰω. ιε’, 22). «Ἐὰν δὲν ἐρχόμουν καὶ δὲν τοὺς ὠμιλοῦσα, δὲν θὰ εἶχαν ἁμαρτίαν. Ἀλλὰ τώρα δὲν ἔχουν πρόφασιν γιὰ τὴν ἁμαρτίαν ποὺ ἔκαναν νὰ μὴ μὲ πιστεῦσουν».

ὁ θάνατος. Ὁ Ἄλῃς, ὁ φοβερός, ἀχόρταγος κι’ αἰμόδιφος τύραννος, τὰ ἤθελε ὅλα δικά του. Καὶ δὲν ὠρίζε κανεὶς τίποτα, μὰ τίποτα ἀπολύτως. Οὔτε σπίτι, οὔτε χωράφι, οὔτε γυναῖκα, οὔτε παιδιὰ, οὔτε καὶ τὸ κεφάλι του. «Ὅλα τᾶσκιαιζε ἡ φοβέρα». Ἀποπνικτικὴ ἦταν ἡ ἀτμόσφαιρα, καὶ φρικτὴ ἡ σκλαβιά. Τὰ πάντα εἶχαν ὑποταχθῆ στὴν αἰμόδιπνῃν ἀχορταγιά του. Καὶ μοναχὰ τὸ Σούλι ἔμενε ὄρθιο, κι’ ἐντρόπιαζεν τὰ ὀρδιά του. Εἶχαν ὁμῶς ἀρχίσει νὰ ξεσποῦν κι’ ἐκεῖ φιλονικίες κι’ ἐχθρότητες ἀνάμεσα στὶς Σουλιώτικες φάρες, ποὺ τὶς προκαλοῦσαν μικροφιλονικίες καὶ μικροεγωϊσμοί. Καὶ βαρεὶὰ ψυχικὴ συννεφιά ἀρχισε νὰ θολώνῃ μὲ τὴν ἄχνα τῆς τὴν ξαστεριά τῆς ἡρωϊκῆς Σουλιώτικης συνείδησης. Κι’ αὐτό, ἐνῶ ὁ Ἄλῃς πεισματάρης, δόλιος καὶ ξεφρενιασμένος ἀπὸ τὴν ταπείνωσιν κι’ ἀπὸ τὴν θραύσιν ποὺ ἐπάθαινε ὁ στρατὸς του, ὅλο κι’ ἔσφιγγε τὸ βρόχο του γύρω ἀπὸ τὸ Σούλι· καὶ ἦταν ἀποφασισμένος μὴ λογαριάζοντας καμμιά θυσία, νὰ τὸ κατακτήσῃ. Ἀποφάσισε λοιπὸν ὁ Σαμουὴλ ν’ ἀνεβῆ στὸ Σούλι.

ΑΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ



“Ὅπως εἶνε ψεύτικη ἡ πίστις στὸ εἶδωλον τοῦ μυαλοῦ τους, ποὺ τὸ ὀνομάζουν Θεὸ οἱ φιλόσοφοι, ἔτσι ψεύτικη εἶνε καὶ ἡ ἀγάπη τῶν ἠθικολόγων. Κατὰ τὴν πίστιν, εἶνε καὶ ἡ ἀγάπη. Αὐτὴ εἶνε ἡ αἰτία ποὺ βλέπουμε κάποιους ἀνθρώπους νὰ κάνουν ἐράνους, ἀγαθοεργὰ ἰδρύματα κι’ ἄλλα ἔργα τῆς φιλανθρωπίας, ἀλλὰ τὸ πρόσωπόν τους δὲν λάμπει ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ἀληθινῆς ἀγάπης, τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ. Εἶνε φανερόν ὅτι κάνουν ἓνα ψυχρὸν καθήκον. Ἄλλὰ γιὰ τὸν χριστιανόν, ἡ φιλανθρωπία εἶνε ἓνα μέσον γιὰ νὰ καθαρισθῇ ἡ ψυχὴ του καὶ γιὰ νὰ ἀποκτήσῃ καρδίαν συντετριμμένην. Δὲν εἶνε ἓνα ψυχρὸν κοινωνικὸν χρέος. Ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη μᾶς δίνεται μοναχὰ ἀπὸ τὸν Χριστόν. Ὁ ἅγιος Ἰσαὰκ λέγει: «Τὸ χωρὶς κόπον γινόμενον ἔργον, ἡ δικαιοσύνη ἐστὶ τῶν κοσμικῶν. Οἷτινες ἐκ τῶν ἔξωθεν ποιοῦσιν ἐλεημοσύνην, καὶ οὐκ ἐν ἑαυτοῖς κερδαίνουσιν». «Τὸ ἔργον τῆς φιλανθρωπίας ποὺ γίνονται χωρὶς συντριβὴν καὶ χωρὶς ψυχικὸν πόνον, εἶνε ἡ ἀρετὴ τῶν ἀνθρώπων τοῦ κόσμου. Οἱ ὅποιοι κάμνουν ἐλεημοσύνην ἐξωτερικῆν, καὶ δὲν κερδίζουν ἐσωτερικῶς, δὲν κερδίζει τίποτα ἡ ψυχὴ τους».



Καλὸς εἶσαι, κατὰ Χριστόν, ὅταν θεωρεῖς καὶ λέγεις τὸν ἄλλον καλόν, ἅς εἶνε καὶ κακός.



«Κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ». Ὁ ἐκατόνταρχος εἶπε αὐτὸν τὸν λόγον, ὁ ρωμαῖος, ὁ σκληρόκαρδος. Ἄλλὰ ἐμᾶς μᾶς ἐμποδίζει ὁ ἐγωῖσμός νὰ τὸν ποῦμε.



Πρέπει νὰ εἶνε κανένας ἅγιος γιὰ νὰ κἀνῃ τοὺς ἀπίστους Χριστιανούς. Ἄλλὰ τοὺς ψευτοχριστιανούς γιὰ νὰ τοὺς κἀνῃ χριστιανούς, δὲν ἔμπορεῖ κανένας, ἐπειδὴ εἶνε ὑποκριτές.



Γίνε ἐξουθενωμένος μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ, γιὰ νὰ ἔχῃς εἰρήνην. Εἶτε πτωχὸς εἶσαι, εἶτε πλούσιος, θὰ εἶσαι δυστυχισμένος ἐν ὅσῳ εὐρίσκεσαι μακρὰν ἀπὸ τὸν Χριστόν. Ὅσοι εἶνε μακρὰν του εἶνε «οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα».



Ὅταν φθάσῃς νὰ ἀξιωθῇς ἐκεῖνο τὸ μακάριον δάκρυον, εὐρίσκεσαι πλέον στὴν ἀγκάλην τοῦ Χριστοῦ, καὶ δὲν ἔχεις ἀνάγκην ἀπὸ τίποτα.

Ἀπὸ τὸν Ἱερὸ Χρυσόστομο

Η ΖΩΗ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Ἀφοῦ μᾶς ἐξωποιοῖσεν ὁ Χριστός, ὡς μένωμε ζωντανοί, κ' ὡς μὴ ξαναγυρίσωμε στὴν προτερινή μας νέκρα, γιὰτὶ ὁ Χριστὸς μιὰ φορὰ ἀναστήθηκε καὶ δὲν ξαναποθαίνει πλέον. Μιὰ φορὰ καὶ γιὰ πάντα· καὶ ἀπὸ τὶς ἀμαρτίες τὶς δικές μας ἐδοκίμασε τὸ θάνατο. Καὶ δὲν θέλει στὸ ἐξῆς νὰ σωζώμαστε, μὲ τὴ θεία χάρι· ἀλλὰ θέλει νὰ συνεισφέρωμε κ' ἑμεῖς, γιὰ νὰ μποροῦμεν, ἔτσι, νᾶχωμε δικαίωμα σ' ὅλα τ' ἀγαθὰ. Ἄς εἰσφέρωμε λοιπὸν, κ' ὡς διατηροῦμε, γεμάτη ἀπὸ ζωὴ κ' ὀλόρθη τὴν ψυχὴ μας.

Τί εἶναι λοιπὸν ζωὴ τῆς ψυχῆς; Ἄς τὸ διδαχθοῦμε αὐτὸ ἀπὸ τὸ σῶμά μας. Τότε δηλαδὴ λέμε πῶς ζῆ τὸ σῶμα, ὅταν μπορῆ νὰ στέκεται ὀλόρθο καὶ νὰ βαδίζη ἐλεύθερα. Ὅταν ὁμως εἶναι ξαπλωμένο καὶ παράλυτο, ἢ ὅταν κινῆται μὲ τρόπον ἄρρυθμο κ' ἄτακτο, τότε ἡ ζωὴ του εἶναι τρισεχειρότερη ἀπὸ τὸν



Ἡ ταπεινώσις φέρνει τὸ δάκρυον. Γιὰ τοῦτο, οἱ ἅγιοι ἔκλαιαν. Προπάντων οἱ ἀσκητὲς πού, εἶχαν «τὸ χαροποιὸν δάκρυον».

Ναί. Ἄς κλαῖμε καὶ τότε θὰ ἐλευθερωθοῦμε. Ὅταν φθάσουμε σὲ τοῦτο τὸ ἁγιασμένο κλάμα, θὰ νοιώσουμε ὅτι ἔχουμε πατέρα στὸν οὐρανόν.



Ὅποιος χύνει, κάποτε τέτοιας λογῆς κρυφὸ δάκρυον, εἶνε γιὰ ὀλίγην ὥραν χριστιανός. Ἀλλὰ ἐκεῖνος ὅπου δὲν ἀπολείπει τὸ δάκρυ ἀπὸ τὰ μάτια του ἡμέραν καὶ νύκτα, αὐτὸς εἶνε ἅγιος.

Ὅσάν βρῦσες ἔτρεχαν τὰ μάτια τοῦ ἁγίου Ἐφραίμ τοῦ Σύρου. Ἴδου τι ἔγραψε γι' αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἁγίου Βασιλείου, Γρηγόριος ὁ Νύσσης: «Ὡς ἀνθρώποις ἔμφυτον τὸ ἀναπνεῖν καὶ αἰεὶ ἐνεργούμενον, οὕτως Ἐφραίμ τὸ δακρυρροεῖν. Οὐ γὰρ ἡμέρα, οὐ νύξ, οὐ μεσονύκτιον, οὐχ ὥρα, οὐ στιγμῆς τὸ λεπτότατον, ὅτε ξηρὸς ὁ τοῦτου ἀνύστακτὸς ὀφθαλμὸς καθωρᾶτο».

Ἐπίσης καὶ τὸ ἀπολυτίκιον πὸν ψάλλεται εἰς κάθε ὄσιον, λέγει «Ταῖς τῶν δακρῦων σου ροαῖς τῆς ἐρήμου τὸ ἄγονον ἐγεώργησας, καὶ τοῖς ἐκ βάθους στεναγμοῖς εἰς ἑκατὸν τοὺς πόνους ἐκαρποφόρησας».

(Συνεχίζεται)

ΦΩΤΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

θάνατο, κι' ἄς φαίνεται πὼς ζῆ κι' ὅτι βαδίζει. Γιατί κι' ἂν μιλά, τὰ λόγια του εἶναι σαχλά κι' ἀνόητα, ὅπως τῶν τρελλῶν· κι' ἂν εἶναι ἀνοικτὰ τὰ μάτια του, δὲν βλέπει σωστά, πάρα ἄλλ' ἂντ' ἄλλων. Κι' ἔτσι ὁ τέτοιος ζωντανὸς εἶναι χειρότερος ἀπὸ τοὺς πεθαμένους.

Παρόμοια λοιπὸν καὶ ἡ ψυχὴ, ὅταν εἶναι ἄρρωστη καὶ δὲν ἔχει καθόλου ἠθικὴν ὑγεία, τότε κι' ἂν φαίνεται πὼς ζῆ, εἶναι νεκρὴ κι' ἀποθαμένη. Ὅταν π.χ. δὲν βλέπη τὸ χρυσάφι σὰν μέταλλο, ὅπως εἶναι, παρὰ σὰν κάτι ξεχωριστὸ καὶ πολυτιμότερο· ὅταν δὲ σκοτίζεται καὶ δὲν δίνει καμμιά σημασίαν γιὰ τὰ μελλούμενα, παρὰ χαμοσέρνεται σὲ ταπεινὰ καὶ σὲ μηδαμινὰ· ὅταν δὲν ξέρη οὔτε τί κάνει οὔτε τί θέλει· ἔ, τότε λοιπὸν εἶναι ὀλοφάνερο πὼς εἶναι πεθαμένη.

Γιατί ἀπὸ ποῦ τὸ μαθαίνομε πὼς ἔχομε ψυχὴ; Δὲν τὸ μαθαίνομε ἀπὸ τίς ἐνέργειές της; Ὅταν λοιπὸν ἀπαρνιέται καὶ δὲν κάνει τὸ χρέος της, δὲν εἶναι νεκρὴ; Ὅταν π.χ. δὲν φροντίζει νᾶσαι τίμιος κι' ἐνάρετος, παρὰ ἀρπάξεις, κλέβεις, καὶ παρανομάς, πὼς ἠμπορῶ νὰ εἰπῶ, πὼς ἔχεις ψυχὴ; Ἐπειδὴ βαδίζεις κι' ἐπειδὴ περπατᾷς; Μ' αὐτὸ τῶχουνε καὶ τ' ἄλογα ζῶα! Μήπως ἐπειδὴ στέκεσαι ὀρθίος στὰ δύο σου πόδια; Αὐτὸ μού φανερώνει περισσότερο, πὼς εἶσαι ἓνα ζῶο ἀνθρωπόμορφο. Ἐπειδὴ, ὅταν ἔχῃς ὅλα τ' ἄλλα ἰδιώματα, δὲν ἔχεις ὅμως καὶ δὲν μπορεῖς νὰ στέκεσαι ὀρθίος, μὲ φοβίζεις καὶ μὲ ταράζεις πολὺ περισσότερο καὶ μὲ κάνεις νὰ νομιζῶ πὼς αὐτὸ ποὺ βλέπω εἶναι ἓνα παράξενο κι' ἐντελῶς ἀφύσικο φαινόμενο. Γιατί κι' ἂν ἔβλεπα κάποιον θηρίον νὰ μιλή μ' ἀνθρώπινη φωνή, δὲν θάλεγα βέβαια γι' αὐτὸ πὼς εἶναι ἀνθρώπος, ἀλλὰ πὼς εἶναι, γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγον, ἓνα τέρας τρισεπιρότερο κι' ἀπὸ θηρίον.

Ἀπὸ ποῦ λοιπὸν θὰ μάθω πὼς ἔχεις ψυχὴν ἀνθρώπου, ὅταν κλωτσᾷς ὅπως τὰ γαϊδούρια, ὅταν εἶσαι μνησικάκος σὰν τὴν γκαμήλα, ὅταν δαγκάνῃς ὅπως οἱ ἀρκοῦδες, ὅταν ἀρπάζεις σὰν τοὺς λύκους, ὅταν κλέβῃς ὅπως οἱ ἀλεπούδες ἢ ὅταν εἶσαι κατεργάρης καὶ δόλιος σὰν τὰ φίδια, ἢ ὅταν εἶσαι ἀναίσχυντος κι' ἀδιάντροπος ὅπως τὰ σκυλιά; Πές μου, λοιπὸν ἀπὸ ποῦ θὰ μάθω πὼς ἔχεις ἀνθρώπινη ψυχὴ;

Θέλετε νὰ σᾶς δείξω μιὰ νεκροζώντανη ψυχὴ; Ἄς γυρίσωμε τὸν νοῦ μας στὰ παλιὰ. Κι' ἂν θέλετε, στὸν πλούσιον ἐκεῖνον ποὺ ἦτανε σύγχρονος μὲ τὸ Λάζαρο· καὶ τότε θὰ γνωρίσωμε τί σημαίνει νέκρα τῆς ψυχῆς. Γιατί κι' ἐκεῖνος εἶχε νεκρὴ καὶ

πεθαμένη τὴν ψυχὴ του, ὅπως τὸ φανερώνουν τὰ ἔργα του. Γιατὶ δὲν ἔκανε τίποτα ἀπὸ τὰ ὅσα εἶναι χρέη τῆς ψυχῆς· παρὰ νὰ τρώῃ νὰ πίνῃ καὶ νὰ γλεντᾷ μονάχα. Τέτοια εἶναι καὶ στοὺς σημερινούς καιρούς οἱ ἄσπλαχνοὶ κι' ἄκαρδοὶ κι' ἀνελέητοι ἄνθρωποι. Ἔχουνε κι' αὐτοὶ νεκρὴν, ὅπως ἐκεῖνος, τὴν ψυχὴν τους. Γιατὶ ὅλη ἡ φλόγα της, πού πηγὴ της ἔχει τὴν ἀγάπη πρὸς τοὺς συνανθρώπους μας, ἔχει σβύσει, καὶ εἶναι γι' αὐτὸ νεκρότερη κι' ἀπὸ τ' ἄψυχο σῶμα.

Ὁ φτωχὸς ὁμως δὲν ἦτανε τέτοιος, παρὰ ὀρθὸς ἐπάνω στὴν κορφή τῆς φιλοσοφίας, ἔλαμπε κι' ἀστραποβολοῦσε. Κι' ἐνῶ τὸν ἔδερνε ἀνελέητα καὶ παντοτεινὰ ἡ πείνα κι' ἡ φτώχεια, κι' ἐνῶ στεροῦντανε καὶ τὸ καθημερινό του ψωμί ἀκόμα, ποτὲ δὲν ἐβαρυνκόμησε οὔτε κι' ἐβλαστήμησε τὸν Θεό, παρὰ εἶχε ὑπομονὴ καὶ γενναιοσύνη. Εἶναι λοιπὸν μικρὸ τὸ κατόρθωμα αὐτό; Δὲν εἶναι σημάδι κι' ἀπόδειξη τῆς δύναμης καὶ τῆς υἰείας τῆς ψυχῆς του; Ὅταν ὁμως δὲν ὑπάρχουνε αὐτά, τότε βέβαια εἶναι ὀλοφάνερο πὼς ἡ ψυχὴ εἶναι νεκρὴ κι' ἀφανισμένη.

Ἡ μήπως—σᾶς ἐρωτῶ—μποροῦμε νὰ εἰποῦμε πὼς δὲν εἶναι πεθαμένη καὶ νεκρὴ ἡ ψυχὴ ἐκείνη, πού ὀρμᾷ ἐναντίον της ὁ Σατανᾶς καὶ τὴν χτυπᾷ, τὴν κεντᾷ, τὴν δαγκάνει, τὴν κλωτσᾷ, τὴν ποδοπατᾷ, κι' αὐτὴ οὔτε παίρνει εἶδησι ἀπ' ὅλα αὐτά, παρὰ εἶναι ὅλως διόλου ἀδιάφορη σὰν πεθαμένη; Κι' ἐνῶ τῆς ἀρπάζει τὸ βίος της καὶ τὴν περιουσία της αὐτὴ μένει ἀδιάφορη! Κι' ἐκεῖνος μὲν πηδᾷ ἐπάνω της σὰν λυσσασμένος σκύλος, αὐτὴ ὁμως οὔτε νοιώθει τίποτα κι' οὔτε κουνᾷ ἀπὸ τὴ θέση της, ὅπως καὶ τὸ σῶμά μας, ὅταν βγῆ ἡ ψυχὴ μας; Γιατὶ τέτοιο εἶναι τὸ κατάντημα τῆς ψυχῆς, ὅταν τῆς λείψῃ ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ.

Γίνεται χειρότερη κι' ἀπὸ τοὺς νεκροὺς ἀκόμη. Γιατὶ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου δὲν διαλύεται σὲ στάχτη καὶ σὲ σκόνη καὶ σ' αἱματέρια, ὅπως τὸ σῶμά μας· ἀλλὰ σὲ πολὺ βρωμερότερα ἀπ' αὐτά· στὴ μέθη δηλαδή, καὶ στὸ θυμό, καὶ στὴν πλεονεξία καὶ στοὺς ἄσμενους ἔρωτες καὶ στὶς αἰσχροὺς ἐπιθυμίες.

Ἄν θέλῃς δὲ νὰ ἰδῆς καλύτερα τὴν δυσωδία της αὐτῆ, δός μου μιὰ ψυχὴ καθαρὴ. Καὶ τότε θὰ ἰδῆς καὶ θὰ καταλάβῃς καλὰ, πόσον εἶναι βρωμερὴ κι' αἰσchrὴ κι' ἀκάθαρτη. Μολονότι, ἂν τυχὸν εἶσαι κι' ἐσὺ ἁμαρτωλός, δὲν θὰ μπορέσῃς νὰ τὸ διακρίνῃς καλὰ. Γιατὶ ἕνας πού εἶναι συνηθισμένος στὴ βρωμιὰ καὶ στὴ δυσωδία δὲν ἔχει εὐαισθησία. Καὶ μόνον ὅταν τρεφόμεστε μὲ πνευματικὴ τροφή, τότε μόνον μποροῦμε νὰ γνωρί-

σωμε τὸ κακὸ ἐκεῖνο. Ἄν κι' αὐτὸ φαίνεται—ἄλλοίμονο—ἀδιάφορο σὲ πολλούς.

Καὶ δὲν εἶπα τίποτες ἀκόμη γιὰ τὴν Κόλαση. Ἄν θέτε ὅμως, ἄς ἐξετάσουμε τὰ πρόχειρα καὶ τὰ τρεχούμενα. Ὅχι δηλαδὴ τὸν αἰσχρουργό, ἀλλὰ τὸν αἰσχρολόγο, πόσον ὁ τέτοιος εἶναι καταγέλαστος· καὶ πὼς τὸν ἑαυτοῦ, πρῶτο καὶ κατάπρωτο, ἐξευτελίζει, καὶ τὸν μολύνει, σὰν νὰ βγαίνει ἀπὸ τὸ στόμα του λάσπη καὶ βόρβορος. Κι' ἂν εἶναι τόσο θολὸ κι' ἀκάθαρτο τὸ ρέμα, σκέψου, ἀδελφέ μου, τί θᾶναι ἡ πηγή του! Γιατὶ ἐκ «τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ». Κι' ἐγὼ δὲν θλίβομαι γι' αὐτὸ μονάχα· ἀλλὰ ἐπειδὴ δὲν τὸ νομίζουνε αὐτὸ φοβερὸ καὶ τρομερό. Κι' αὐτὸ εἶναι κυρίως ἡ αἰτία πού πληθαίνουν τὰ δεινά μας· ὅταν δηλαδὴ πέφτωμε στὴν ἁμαρτία, καὶ δὲν αἰσθανόμαστε, πὼς ὅτι κάνομε εἶναι κακὸ καὶ ἄτοπο.

Θέλεις λοιπὸν νὰ μάθης τί μεγάλο λάθος εἶναι ἡ αἰσχρολογία; Κύτταξε, πὼς κοκκινίζουν αὐτοὶ πού σ' ἀκούουν, γιὰ τὴν δική σου χυδαιότητα. Γιατὶ, εἰπήτε μου, τί ὑπάρχει στὸν κόσμον ταπεινότερο κι' ἐξευτελιστικώτερον ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο τὸν αἰσχρολόγο; Τί εἶναι ἀτιμώτερο ἀπὸ αὐτούς, πού καταντᾶνε νὰ γίνωνται караγκιόζηδες; Προτιμότερον εἶναι ν' ἀνοίξης τὸ στόμα σου καὶ νὰ βγάλης κοπριά καὶ σαπίλα, παρὰ νὰ αἰσχρολογῆς.

Ἐπειτα, ὅταν ἑνὸς ἀνθρώπου βρωμᾷ τὸ στόμα του δὲν μπορεῖ οὔτε νὰ φάη. Καὶ πὼς τολμᾷς ἐσύ, πέσμου, πού τέτοια βρωμα καὶ δυσωδία ὑπάρχει μέσα στὴν ψυχὴ σου, νὰ θέλῃς νὰ κοινωνήσης τ' ἄχραντα μυστήρια; ἂν ἔπιανε κάποιος καὶ σ' ἀπίθωνε, τὴν ὥρα πού τὰ τρῶς, ἐπάνω στὸ τραπέζι σου ἓνα βρώμικο σκεῦος, πές μου, δὲν θὰ τὸν ἔδιωχνες, κακὴν κακῶς καὶ μὲ ξύλο ἀκόμα ἀπὸ τὸ τραπέζι σου; Καὶ δὲν νομίζεις λοιπὸν πὼς ἐξοργίζεις φοβερὰ τὸν Θεό, ὅταν γεμίζῃς τὸ στόμα σου μὲ λόγια πού εἶναι πολὺ βρωμερώτερα ἀπὸ κάθε ἀκάθαρτο δοχεῖο; Γιατὶ—καὶ νὰ τὸ ξέρῃς καλὰ αὐτὸ—τὸ στόμα γίνεται τραπέζι δικό Του, ὅταν δέχεται τὴν ἁγία Μετάληψη. Μῦρο πανεύσομο σοῦβαλε μέσα στὸ στόμα σου ὁ Θεός, καὶ σὺ τολμᾷς νὰ τὸ γεμίζῃς μὲ λόγια βρωμερώτερα κι' ἀπὸ ἓνα πτώμα νεκροῦ καὶ νὰ καταστρέφῃς, ἔτσι, καὶ ν' ἀπονεκρώνῃς τὴν ψυχὴ σου;.....

Γνωρίζοντες λοιπὸν αὐτά, ἀδελφοί μου, ἄς ζηλεύσωμε τὶς ζωντανὲς ψυχὲς κι' ἄς ἀποφεύγωμε τὶς νεκρὲς.

48. ΧΑΝΑΝΑΙΑΣ ΠΙΣΤΙΣ

«ὦ γύναι! Μεγάλη σου ἡ πίστις...
γεννηθήτω σοι ὡς θέλεις».

(Ματθ. ιε', 21).

Καὶ ὁ δαιμονισμός, στὴν περίπτωσί μας, ἔρχεται σὰν ἓνα φυσικὸ κακὸ ὅπως τόσα καὶ τόσα ποὺ ἐπηκολούθησαν ὕστερα ἀπὸ τὸ φοβερὸ σεισμό, ποὺ ἔπαθεν ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὴν ἀνταρσία του. Μαζὶ μὲ τὴν κακὴ λειτουργία καὶ ἀρρυθμία τοῦ ὀργανισμοῦ, τὴ μεταβολὴ τῶν φυσικῶν ὄρων γιὰ μιὰ εὐκρασία καιρῶν, τὴν ἐμφάνισι τοῦ σωματικοῦ πόνου σὲ πολλὰς μορφὰς καὶ σ' ὅλα τὰ ὄργανα, παρετηρήθη καὶ ὁ δαιμονισμός ποὺ ὀφείλεται στὴν ἐπήρεια τῶν κακῶν πνευμάτων, τὰ ὁποῖα τὰ παρεδέχθη καὶ ἡ εἰδωλολατρεία καὶ ἡ χριστιανικὴ θρησκεία. Τοῦ Σατανᾶ ἡ κακοποιὸς δύναμις εἶναι περιορισμένη φυσικὰ στὸ σῶμα, τὸ ὁποῖον τυραννεῖ τόσο, ὅσῳ ὁ Θεὸς ἐπιτρέπει: νευρικότῃτες, σπασμοί, ἐπιληπτικῆς φύσεως κρίσεις, ὄρμη πρὸς αὐτοκαταστροφήν, ἐγκληματικὰ ροπαὶ καὶ σημάδια ποὺ δὲν ἐξηγοῦνται μὲ τὴν ἐπιστημονικὴ ἰατρικὴ ἢ ψυχιατρικὴ μέθοδο, οὔτε ἐξαλείφονται μὲ φάρμακα. Πρόκειται περὶ σατανικῆς ἐπηρείας ἐπὶ τοῦ σωματικοῦ ὀργανισμοῦ, τὸν ὁποῖον ἀχρηστεύει ὡς ὄργανον αὐτοεξυπηρετήσεως ἢ ἀγαθῶν πράξεων, γιὰτὶ δὲν διαταράσσει μονάχα τὸ νευρικὸ σύστημα, ἀλλὰ προσβάλλει καὶ τὰ εὐγενέστερα κέντρα, δηλ. καὶ τὸν ἐγκέφαλον καὶ τὴν καρδιά. Ὁ δαιμονισμός, σὰν ἀσθένεια, εἶναι κάτι τὸ τρομερὸ, γιὰτὶ δὲν ἰσχύει ἢ συνήθως θεραπευτικὴ, ὅπως ἀπέδειξεν ἡ πεῖρα. Ἡ ἰατρικὴ στὶς περιπτώσεις αὐτὰς περιορίζεται, χωρὶς νὰ θέλῃ, σὲ ἀπλὰς διαπιστώσεις: ὅτι προσεβλήθη τὸ τάδε κέντρον, ὅτι ἐχαλάσθη τὸ τάδε ὄργανον, ὅτι δὲν λειτουργεῖ φυσιολογικῶς ἢ τάδε βαλβὶς τῆς καρδιᾶς. Πέραν τούτου; μηδέν. Γιατί, ἐνῶ γνωρίζει τὴν ἐστία τοῦ κακοῦ σὰν φυσιολογικὸ φαινόμενο καὶ ἐφαρμόζει τὴν θεραπεία σύμφωνα μὲ τὶς διαπιστώσεις καὶ τὴ συνταγὴν, ἐν τούτοις δὲν κατορθώνει νὰ ἀπαλλάξῃ τῶν ἐνοχλήσεών του τὸν ἄρρωστο ἢ καὶ ἀπλῶς νὰ τὸν ἀνακουφίσῃ. Ὅμιλεῖ περὶ ὑπερεντάσεως τῶν νευρῶν, περὶ πολλῶν καὶ ποικίλων αἰτίων, στέλνει τοὺς ἄρρώστους στὰ ἤλεκτροσόκ, τοὺς ἀποτρελλαίνει χειρότερα καὶ τὸ κακὸ χαμογελᾷ εἰρωνικὰ εἰς βάρος τῆς ἐπιστήμης. Γιατί; Γιατί μπορεῖ νὰ γίνεταί διαπίστωσις τῆς βλάβης τῶν ὀργάνων, δὲν ἀπαλείφεται καὶ ἡ αἰτία μὲ τὰ μέσα τῆς ἐπιστήμης οὔτε ἐπανερχεται στὸν κανονικὸν τῆς ρυθμὸς ἢ λειτουργία τοῦ ὀργανισμοῦ. Τάσις αὐτοκτονίας, ἀγριεμένη ὄψις, ἐχθρικὴ διάθεσις, βλασφημίαι καὶ αἰσχρολογίαι

εις βάρος τῶν θείων, ἓνα μπαλόκι στὰ νύχια τοῦ Σατανᾶ ὁ δαιμονισμένος, πού ἔχει χάσει κυριολεκτικῶς τὸν αὐτοέλεγχον καὶ τὴ συνείδησι τῶν πράξεών του. Τὸ πνεῦμα τοῦ κακοῦ ἔχει δώσει ἐξετάσεις ὄχι σὰν δάσκαλος ἀθλιότητων μόνον, ἀλλὰ καὶ σὰν καταστροφικὴ μανία πού ξεσπᾷ κατὰ ἀψύχων καὶ ἐμψύχων δημιουργημάτων τοῦ Θεοῦ, μὲ τὸ σκοπὸ τῆς κονιορτοποιήσεως τῶν πάντων καὶ τοῦ ἀφανισμοῦ τῆς δημιουργίας, πού ὑπενθυμίζει τὴν παντοδυναμία καὶ τὴν πανσοφία τοῦ Δημιουργοῦ.

Ἐλέχθη καὶ ἄλλοτε: εἶναι περιωρισμένη ἡ κακοποιὸς δύναμις τοῦ Σατανᾶ. Γιατὶ ὁ Θεὸς ἐπιτρέπει τὴ δαιμονοπληξία; Αὐτὸ τὸ ἐρώτημα σὰν γενικευθῆ τότε μύρια εἶναι τὰ «γιατὶ». "Απαξ τὸ κακὸ εἰσεχώρησε στὸν κόσμον καὶ προσέβαλε ἔμψυχα καὶ ἄψυχα σὰν φυσικὸς καὶ ἠθικὸς πόνος, ἡ αἰτία, ἡ ρίζα του, βρίσκεται στὴν ἀποστασία, στὴν ἀπομάκρυνσί μας ἀπὸ τὸ Θεό, στὴν ἐγκατάλειψί μας. "Ὅσα ἀπλῆ καὶ ἄν φαίνεται ἡ ἐρμηνεία αὐτῆ, δὲν ὑπάρχει φυσικωτέρα καὶ ἠθικωτέρα. Εἶπαμε: "Ὅταν κοπῆ ἡ κληματοβεργα ἀπὸ τὸν κορμὸ τῆς ἀμπέλου ξηραίνεται, γιατί ἔπαψε ἡ ἐπικοινωνία καὶ ἡ τροφοδότησις ἀπὸ τὴ μάννα του, πού τὸ συντηροῦσε καὶ ἔφερε καὶ φύλλα καὶ γλυκεῖς καρπούς. Μὴν εἴμεθα κακοὶ καὶ σκληροὶ ἐγωῖσται καὶ παράλογοι, ἀπαιτηταὶ τῆς εὐνοίας τοῦ Θεοῦ, ὅταν ἐμεῖς πού ὀφείλουμε τὴν ὑπαρξί μας σ' Ἐκεῖνον καὶ συντηρούμεθα ἀπὸ Ἐκεῖνον, καὶ ἐνισχυόμεθα ἀπὸ Ἐκεῖνον, θεραπεύουμε τὴν ἄρνησι θεωρητικά, πρακτικά. Θεωρητικά, μὲ τὶς ἀσεβεῖς ἐκφράσεις κατὰ τοῦ Θεοῦ, μὲ τὶς ἀμφιβολίες περὶ τῆς υπάρξεως πνευματικοῦ κόσμου, μεταθανατίου ζωῆς, κρίσεως καὶ ἀναπαυδοῦσεως, καὶ μὲ βλασφημίες κατὰ τῆς θεότητος καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ τῆς χρησιμότητος τῆς εὐαγγελικῆς ἀρετῆς. Πρακτικὰ δέ, μὲ τὴν προσβολὴ τῆς ζωῆς, τῆς τιμῆς καὶ τῆς περιουσίας τοῦ πλησίον μας καὶ τὴν ἀχρήστευσί μας ὡς ὀργάνων τῆς ἀληθείας. Καὶ γιατί δὲν θέτουμε τέτοια ἐρωτήματα γιὰ τὴ φθορὰ πού προκαλεῖ ὁ καρκίνος, ἡ φθίσις, ὁ ἀλκοολισμὸς, αἱ καρδιακαὶ παθήσεις, τὰ ἀφροδίσια πάθη, αἱ φρενικαὶ νόσοι, κ.λ.π. καὶ γιατί δὲν ἐρεθίζομεθα, δι' ὅσα κακὰ προκαλεῖ στὴν Κοινωνία ἡ ἀσωτεία, ἡ μέθη, ἡ ἀκράτεια, ἡ ἰδιοτέλεια, ὁ φθόνος, ἡ πλεονεξία, τὰ μίση; Καὶ γιατί δὲν ἐξεγερθήκαμε κατὰ τόσων καὶ τόσων φοβερῶν συνεπειῶν πού ὀφείλοντο στὸ ἠθικὸ ξεχαρβάλωμα καὶ τὴν ἀπιστία μας; Αὐτὸς εἶναι ὁ ἄνθρωπος: ἀμφισβητεῖ τὸ δαιμονισμὸ ὡς ἐπήρεια τοῦ Σατανᾶ, ἢ καταφέρεται κατὰ τοῦ Θεοῦ γιατί ἡ ἐπήρεια αὐτῆ ἐπιφέρει ὀργανικὰς βλάβες καὶ φρενικὰς παθήσεις στὸν ἀποστάτη καὶ μάλιστα σπανίως. Γιατί, πόσοι εἶναι οἱ φθειρόμενοι ἀπὸ τὰς φυσιολογικὰς καθαρῶς ἀσθενείας, καὶ πόσοι οἱ ἐξ ἐπιδράσεως τοῦ δαιμονισμοῦ; Τὸ θέμα πρέπει ἐκεῖ νὰ μετατωπισθῆ: στὴν ἀποστασία μας, στὴν ἐγκατάλειψί μας ἀπὸ τὴ

Χάρι τοῦ Θεοῦ, στὸν ἀφορισμὸ ποὺ μᾶς βαρύνει ἐξ αἰτίας τῶν ἀμαρτημάτων μας. Τὸ φυσικὸ κακὸ ἐπαναλαμβάνουμε, ὀφείλεται στὸ ἠθικὸ κακὸ, ὅπως καὶ ὁ δαιμονισμὸς ποὺ ἀποκαλύπτει τὶς διαθέσεις τοῦ κακοποιοῦ πνεύματος.

«Ἐλέησόν με, Κύριε, υἱὲ Δαυὶδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται». Δὲν ὑπάρχει κακὸς ἢ ἥπιος δαιμονισμὸς. Ὑπάρχει δαιμονισμὸς σὺν ἀρρώστεια, ποὺ ξεφεύγει ἀπὸ τὴν ἀρμοδιότητα τῶν γιατρῶν. Ὅσοι γιατροὶ πιστεύουν στὸ Θεὸ καὶ στὴν ὑπαρξὶ κακοποιοῦ πνεύματος, δὲν κοροϊδεύουν τοὺς συγγενεῖς μὲ τὸ δῆθεν θεραπεύσιμον τοῦ πράγματος, γιὰ νὰ τοὺς ἐξαντλοῦν οικονομικῶς. Εὐσυνείδητοι ἄνθρωποι, τίμιοι ἐπιστήμονες, βλέπουν καὶ διαπιστώνουν πῶς τὰ φαινόμενα δὲν ἀνάγονται σὲ βιολογικὲς αἰτίες, ἔστω καὶ ἂν εἶναι βιολογικὰ - φυσιολογικά. Καὶ συμβουλεύουν τοὺς ἐνδιαφερομένους νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸν εἰδικὸν γιατρό. Καὶ εἰδικὸς γιατρός εἶναι Ἐκεῖνος, ποὺ ἤλθε νὰ καταλύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου: Ὁ Ἰησοῦς. Ἡ ἀπιστία, φυσικὰ, δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ἀπλάνῃ σ' ἄλλους τὴν ἀμφιβολία. Εἶναι ἀνοιχτὴ μπροστὰ σ' ἓνα γεγονός: στὸ ὅτι ὁμολογεῖ τοῦλάχιστον τὴν ἀδυναμία τῆς νὰ θεραπεύσῃ τὸν ἄρρωστο παρὰ τὴν ὀργανικὴ ἢ φρενικὴ διαπίστωσι ποὺ ἔκαμεν ἐπάνω στὸν πάσχοντα. Οὔτε μπορεῖ, ἂν εἶναι σοβαρὸς καὶ ἐντιμος, ν' ἀμφισβητῇ τῆς πίστεως τὴ δύναμι καὶ τὸ κατόρθωμα. Ἡ Χαναναία μητέρα εἰδωλόατρις, μὲ τὸ δικαίωμα τῆς πίστεως τῆς πλησιάζει τὸν Ἰησοῦν. Ἡ πίστις εἶναι μιὰ φωτιὰ ποὺ λαμπαδώνει τὰ κατὰβαθα, ὅταν ἡ κεραία τῆς ψυχῆς ἐγγίξῃ τὸ θρόνον τοῦ Θεοῦ, ὅταν ὑπάρχῃ ἓνας μυστικὸς δεσμὸς μεταξὺ τῆς καρδιάς μας καὶ τοῦ Θεοῦ ἀλάλητος. Μαθήτρια κρυφῆ, ἀνεπίσημη, βαθεῖα εὐσεβής, στερεωμένη στὴν πεποίθησι πῶς ὁ Χριστός, ποὺ σὺν ἄνθρωπος περιοδεύει νὰ διώξῃ τὴν πλάνη τῶν εἰδώλων, νὰ διαλύσῃ τὸ σκότος τῆς ἀγνοίας, νὰ σκοτώσῃ τὴν λερναία ὕδρα τοῦ ψεύδους, εἶναι ὁ κατὰ σάρκα υἱὸς Δαυὶδ, θεάνθρωπος Κύριος, ποὺ ἔχει τὴν ἀρμοδιότητα καὶ τὴν ἐξουσία νὰ θεραπεύσῃ τὴν κόρη τῆς. Ἐγνώριζε πῶς ὁ Σατανᾶς μισεῖ πρῶτα τὸ Θεὸ καὶ ἔπειτα τὰ πλάσματά του. Αὐτὸ τὸ ἀγεφύρωτο μῖσος μεταξὺ Θεοῦ καὶ Σατανᾶ τὴν ἐπλησίασε πιὸ κοντὰ στὸ Χριστό, τὸν ὁποῖον ἀπεκάλεσε «Κύριον» μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶναι ἡ ὑψίστη αἰτία τοῦ κόσμου καὶ πρὸ τῆς ὁποίας τὰ πάντα γονατίζουν, καὶ αὐτὸς ὁ Σατανᾶς. Ὁ πόνος τοῦ παιδιοῦ εἶναι διπλὸς πόνος γιὰ τοὺς γονεῖς καὶ μάλιστα γιὰ τὴ Μητέρα. Μιὰ κλαστικὴ περίπτωσις ἀνενόχου ποὺ ἐγείρει ἐρωτήματα στὴ συνείδησι ἐκείνων, ποὺ ἀγνοοῦν τὴ σκοπιμότητα μιᾶς ἀρρώστειας, ὅταν αὐτὴ ἢ ἀρρώστεια δὲν ὀφείλεται σὲ προσωπικὰ μας σφάλματα, ὅπως ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Κατὰ τί ἔφταιγε ἡ μικρὴ ὥστε νὰ ταλαιπωρῆται ἀπὸ τὸ κακοποιὸν Πνεῦμα; Καὶ πῶς ὁ Θεὸς

ἐπιτρέπει ἓνα κακὸ ἐπάνω στὴ ράχη τοῦ ἀνενόχου; Εἶπαμε πῶς καὶ ὁ δαιμονισμὸς δὲν εἶναι ἠθικὸ κακόν· δὲν εἶναι πλήρης ἐγκατάλειψις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ σατανοποίησης τοῦ πλάσματός του. "Ερχεται σὰν εἶδος φυσικοῦ κακοῦ, ὅπως κάθε ἀρρώστεια, γιὰ τὴν ὁποῖαν ποτὲ δὲν ἐγείρεται θέμα «γιατί». "Ολοι ἀρρωσταίνουν, ἔμφυχα καὶ ἄφυχα ὕστερα ἀπὸ τὴν πτώσι. Ἐπομένως ἔτσι πρέπει ν' ἀντιμετωπισθῇ καὶ τὸ θέμα ποῦ λέγεται «δαιμονισμός»: σὰν εἶδος ἀρρώστειας. Οἱ ἀρρώστειες ἔρχονται πάντα στὰ φθαρτὰ καὶ στὰ θνητὰ σώματα ποῦ, εἴτε γρηγορώτερα, εἴτε ἀργότερα, θὰ ὑποκύβουν στὸ νόμο τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου. Γιατί νὰ κρατιέται, λοιπόν, ὁ ἄνθρωπος, σ' ἓνα φοβερὸ δέος πρὸ τοῦ δαιμονισμένου; Ἐπειτα ἡ ἐξέλιξις αὐτῆς τῆς ἱστορίας δικαιώνει καὶ τὴν αἰτία καὶ τὸ σκοπὸ τοῦ δαιμονισμοῦ ὡς ἀρρώστειας, ποῦ συνδυάζεται μετ' τῆ φοβερῆ δοκιμασία τῆς μάνας, ποῦ σπαράσσει πίσω ἀπὸ τὸ Χριστὸ καὶ τοὺς μαθητάς του. Μέσα σ' αὐτὴ τὴν ψυχικὴ τραγωδία προσετέθη ἡ φαινομενικῶς περιφρονοῦσα ἀδιαφορία τοῦ Ἰησοῦ: «ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον.» Πρῶτα-πρῶτα δὲν «στεκόταν στ' ἀτάλι» γιὰ θαυματουργίες ὁ Ἰησοῦς πρὸς ἐπίδειξιν δυνάμεως. Ὁ Χριστὸς ἐνδιεφέρετο γιὰ ψυχικὰς μεταβολὰς στὸ καλλίτερο, γιὰ μιὰ στροφή 180 μοιρῶν, τόσον ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς πίστεως, ὅσον καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ ἤθους. Ζητοῦσε τὴν ἐπανασύνδεσι τῆς ψυχῆς μετὰ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, τὴν ὑποταγὴ καὶ τὴν πειθαρχία στὸ θέλημά του. "Αρρωστος ἢ ὑγιής ὁ ἄνθρωπος μπαίνει σὲ δεύτερη μοῖρα διαφερόντων. Ἡ ὑγεία εἶναι ἓνα ἀγαθόν, ἀλλ' ἀγαθὸν ποῦ παίρνει σ' ὑ γ κ ρ ι σ ι. "Αν ἡ σωματικὴ ὑγεία καὶ εὐρωστεία καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὸν Θεόν, προτιμώτερον νὰ λείπουν. "Αν τὸ φιλάσθενο, ἡ φτώχεια καὶ ἡ ἀδοξία στὸν κόσμον κρατοῦν τὴν καρδιά μας στὴν παλάμη τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, εἶναι πραγματικὴ εὐλογία.

Ὁ Χριστὸς ἔβλεπε μετ' τὸ θεϊκὸ μάτι τὴ μεταβολὴ καὶ τὴν ἀρετὴ ποῦ ἤθελε ἀπὸ τὴ Χαναναία, γιὰτὶ εἶχε μεταστραφῆ κατὰ μυστηριώδη τρόπο καὶ ἀπὸ εἰδωλολάτρις εἶχεν ἐνετερονισθῆ τὴν ὀρθὴ πίστι καὶ εἶχε πλήρως προσανατολισθῆ πρὸς τὴν νέα ζωὴ. Δὲν μπορούσε ποτὲ ν' ἀποκαλέσῃ («Κύριον») τὸν Ἰησοῦν ἐὰν δὲν ἐπίστευε στὴ θεότητά του, οὔτε υἱὸν Δαυὶδ, ἐὰν δὲν ἐνεκολλοῦτο τὰς προσδοκίας τῶν αἰώνων. Ἡ ὀδυνηρὰ δοκιμασία τῆς πονεμένης γυναικὸς εἶχε συντρίψει καὶ τίς καρδιὰς τῶν μαθητῶν. «Ἀπόλλυσον αὐτήν, τοῦ εἶπον, ὅτι κράζει ὀπισθεν ἡμῶν». "Ολα ὅμως οἰκονομοῦνται πρὸς ἐπιτυχίαν ὑψηλοτέρων σκοπῶν, γιὰτὶ ἀμέσως δίδεται ἀφορμὴ νὰ πάρουν μαθήματα πίστεως οἱ Ἰουδαῖοι ἀπὸ τὴν εἰδωλολάτριδα: «Οὐκ ἀπεστάλεις εἰμὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ». "Ενας ἔμμεσος ἔλεγχος ἐναντίον ἐκείνων ποῦ ἔπρεπε πρῶτοι νὰ πιστεύσουν, πρῶτοι ν' ἀκούσουν τὸ

προσκλητήριο τῆς σωτηρίας, πρῶτοι ν' ἀποτελέσουν τὴ φλογερὴ καὶ συμπαγῆ στρατιὰ κατὰ τοῦ κακοῦ μὲ σηκωμένη ψηλά τὴ σημαία τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν παρεπονεῖτο γιὰ τὴν ἄρνησι τῶν Ἰουδαίων νὰ πιστεύσουν στὸ Χριστὸ καὶ νὰ πειθαρχήσουν στὸν εὐαγγελικὸ νόμο. Ἐὰν εἶχαν λίγο καλῶς νοούμενον ἐγωϊσμό, ἀσφαλῶς θὰ συνεκινούντο ἀπὸ τὴν τόσο ἐκδηλῆ καὶ δημοσίᾳ ὠμολογημένην ἀγάπη τοῦ Κυρίου σ' αὐτούς, καὶ δὲν θὰ ἔπαιρναν ἐχθρική στάσι κατὰ τοῦ Εὐεργέτου. Αὐτὴ ἡ ἀπάντησις τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς μαθητὰς οὔτε τοὺς Ἰουδαίους συνεκίνησε, ἀλλ' οὔτε καὶ τὴν Χανααία ἐκλόνησε. Αὐτὴ ἐπιμένει γιὰτὶ τὴ σιέψι τῆς μετέφερε στὴν καρδιά τῆς, ποῦ ἔκαιε τὸ καμίνι τῆς πίστεως, ἐφώτιζε ὀλόκληρη τὴν ὑπαρξί τῆς καὶ ξαστέρωνε τὰ ψυχικά τῆς μάτια νὰ βλέπη πὸς ὁ Χριστὸς εἶναι Θεοῦ δύναμις καὶ Θεοῦ Σοφία. «Κύριε, βοήθει μου». Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς τὴν ὑποβάλλει σὲ πιδ ὀδηγηρὴ δοκιμασία «Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις». Καὶ πάλιν δάκνει ἐμμέσως καὶ ἀμέσως ἡ ἀπάντησις.

Τέκνα ἀποκαλεῖ τοὺς Ἰουδαίους ὁ Κύριος. Τέκνα, γιὰ νὰ καταλάβουν τὴ στοργὴ τοῦ πατέρα, τὸ ζεστὸ ἐνδιαφέρον του, τὴν ἀπόλυτη καὶ ἀναμφισβήτητη προστασία του καὶ νὰ ἐλεγχθοῦν γιὰ τὴν σκληρότητά τους ἀπέναντι τοῦ Κυρίου καὶ τὴν ἀγνωμοσύνη τους. Καὶ «κυνάριον» ἀποκαλεῖ τὴν Χανααία, ποῦ δὲν δικαιούται νὰ προτιμηθῆ τῶν τέκνων. Ὁ χαρακτηρισμὸς δὲν πρέπει ν' ἀποδοθῆ μὲ τὴν ἔννοια τῆς ὕβρεως, ὅπως γίνεται σήμερα: «σκυλί». Ἄλλὰ μὲ τὴν ἔννοια τοῦ ἀπίστου, τοῦ εἰδωλολάτρου, ποῦ ζῆ στὸ πηχτὸ σκοτάδι τῆς προχριστιανικῆς πλάνης. Ἔτσι θεωροῦσαν τοὺς εἰδωλολάτρας οἱ Ἰουδαῖοι. Καὶ ἐχρησιμοποίησε τὸν χαρακτηρισμὸν αὐτὸν γιὰ νὰ τοὺς ἐλέγξῃ ἰσχυρότερα μέσῳ τῆς δοκιμαζομένης Χανααίας: «Ναί, Κύριε, καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν». Ὅπου ὑπάρχει φλογερὴ, ζωντανὴ πίστις καὶ ἀπόλυτος πεποιθήσις ἐπάνω σ' ἓνα δίκαιον αἴτημα, τοῦ ὁποίου τὴν ἱκανοποίησιν ἀναλαμβάνει ὁ ἀγαπῶν Θεός, ἐκεῖ δὲν μπαίνει σὲ λειτουργία ὁ καταπολεμῶν μηχανισμὸς τῆς ἐυαισθησίας. Ἡ Χανααία δὲν ἀντέδρασε γιὰ ἓνα εἶδος προσβολῆς. Ὅπου ὁ Χριστὸς διδάσκει καὶ μὲ τὴν δοκιμασία ποῦ ὑποβάλλει τοὺς πιστοὺς Του, εἶναι περισσότερον ἀγαπητὸς καὶ περισσότερον ἐλκυστικὸς. Ὅταν μᾶς δέρνῃ ὁ πατέρας ἡ ἡ μάνα, νοιώθουμε βαθύτερα τὴν οἰκειότητα. Καὶ τὴν νοιώθουμε ὅταν μποῦμε στὸ νόημα τῶν μέσων ποῦ χρησιμοποιοῦν ὄχι νὰ κάμουν ἐνεργὸ τὴν ἐξουσία τους ἐπάνω μας, ἀλλὰ νὰ δώσουν τὸ παρὸν σὲ κάθε μας ἀνάγκη. Ἡ πίστις κάνει φιλοσόφους καὶ συνετοὺς τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ σ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἀγωγὴ τῆς πίστεως πρὸς τὸν Χριστὸν ὀφείλεται τὸ ταπεινὸν πνεῦμα τῆς

Χαναναίας πού κατώρθωσε νά συλλάβη, σάν ευαίσθητος δέκτης, τὰ μηνύματα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς συμπαθείας τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὴν τόσο σκληρὰ δοκιμαζομένην καὶ πονεμένην ὑπαρξί. Στὴν περίπτωσι τῆς πολλαπλῆς τῆς δοκιμασίας μιὰ ἄλλη ψυχὴ ἀσφαλῶς θὰ ἐκλονίζετο καὶ κατατσακισμένη ἀπὸ μιὰ φαινομενικὴ περιφρόνησι θ' ἀπεμακρύνετο περισσότερο ἀπὸ τὸ Θεό, θὰ ἔπεφτε σὲ ἀπογοήτευσι, θὰ ζητοῦσε τρόπο αὐτοκαταστροφῆς. Ἡ Χαναναία ὅμως ὄχι. Ἡ πίστις τῆς ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς πού γιαιτρεύει τοὺς ψυχικὰ καὶ σωματικὰ ἀρρώστους, καὶ πῶς ἓνας Θεὸς πού ἐξεδήλωσε τὴν ἀγάπην πρὸς τὸ πλάσμα του μὲ τὴν ἄφατο ταπεινώσι του, δὲν μπορεῖ νὰ γκρεμίζη τὸ γκρεμισμένο πρόβατο καὶ νὰ λακτίζη τὸ πεσμένο στὰ πόδια του σκυλάκι πού ζητεῖ βοήθεια ἀπὸ τὸν Ἴδιο καὶ μόνον, ὄχι, δὲν τὴν ἀπεγοήτευσε, ἀλλὰ τῆς ἔδωσε θάρρος μιᾶς τόσο συντριπτικῆς λογικῆς ἀπαντήσεως: «Καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν».

Αὐτὰ τὰ ψίχια τῆς εὐλογίας, σάν ἐπὶ μέρους ἀλήθεια, τὰ ἔδιδε καὶ στοὺς εἰδωλολάτρεις ὁ Θεὸς μὲ τὸν λεγόμενο σπερματικὸ λόγον. Ἔτσι ἡ εἰδωλολατρεία εἶχε κι' αὐτὴ, κατὰ Θεϊαν οἰκονομίαν, τοὺς δικούς τῆς σοφούς καὶ προφήτας, πού σάν λυχνάρικια, ἔστω, ἔδιναν τὸ φῶς τους κατὰ τὴν μακραίωνα ἀφεργῆ ἐκείνη νύχτα... Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως ἐργάζεται ὁ Θεός. Τώρα διαισθητικὰ ἡ εἰδωλολάτρις κατέχει τὴν ἀλήθεια καὶ δὲν ζητεῖ παρὰ τὴν θεραπεύουσαν εὐλογία, σάν ἓνα εἶδος ἐλεημοσύνης καὶ ὄχι σάν πλουσία δωρεὰ σ' ἓνα πλάσμα πού δὲν εἶχε τὸ προνόμιον νὰ εἶναι μέλος τῆς ἐβραϊκῆς Συναγωγῆς. Καὶ τοποθετεῖ ἔτσι τὸ ζήτημα γιὰ νὰ μὴ διερεθίσῃ τοὺς ἐγωιστὰς Ἰουδαίους. Σεῖς, σάν νὰ ἔλεγε, τραφῆτε μὲ τὸν πλοῦτον τῆς Τραπέζης πού σὰς παραθέτει ὁ Ἰησοῦς. Μὴ μοῦ ἀπαγορευέτε ὅμως νὰ μαζέψω τὰ ψίχουλα — ὄχι τὰ κομμάτια ἢ τίς μπουκιὰς — πού πέφτουν ἀπὸ τὸ τραπέζι σας. Αὐτὰ τὰ ψίχουλα ἔχουν ὅλα τὰ θρεπτικὰ στοιχεῖα, πού δὲν τὰ βροῖκα μέχρι τώρα στὰ καρβέλια τῆς εἰδωλολατρείας. Αὐτὴν τὴν ἀπάντησι περιμένε καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἀπάντησι πού μὲ τὸ στόμα μιᾶς εἰδωλολάτριδος ἠλεγξε τοὺς παραγορτασμένους ἐγωιστὰς Του Ἰουδαίους καὶ τοὺς ἔδωσεν ἓνα γερὸ μάθημα τοῦ «πῶς δεῖ πιστεῦναι». Ἔστησε γιὰ δάσκαλό τους μιὰ γυναῖκα εἰδωλολάτριδα γιὰτὶ παρουσίαζαν φαινόμενα ἀλαζονικὰ καὶ πνεῦμα ἀντιστάσεως. Ἔθεταν στὴν ἀνθρώπινη κριτικὴ κοπίδα τοῦ Θεανθρώπου τὰ λόγια καὶ τὰ ἔργα καὶ ἔμενε ἡ καρδιά τους τρομερὰ παγωμένη μπροστὰ στὸν ἥλιον πού ἔλυωνε τὰ σατανικὰ μέταλλα. Καὶ ἂν ἡ πίστις αὐτῆ τῆς Χαναναίας στὴ θεότητα τοῦ Χριστοῦ, καὶ στὴ θεραπεύουσα δύναμί του συγκινῆ κάθε καλοπροαίρετον ἄνθρωπον, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ

τραβήξῃ τοῦ Χριστοῦ τὸ δημόσιον ἔπαινο καὶ γιατί ἤξιζε καὶ γιατί ἤλεγχε καὶ γιατί παιδαγωγοῦσε.

«Ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ: ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις γενηθήτω σοι ὡς θέλεις». Ἄν μιλήσῃ κανεὶς ἀνθρώπινα, ἀφοῦ ζητήσῃ συγγνώμη ἀπὸ τὸν Κύριο, θὰ ἔλεγε: Χριστέ μου, ἡ πίστις τῆς Χαναναίας στή θεότητά Σου σ' ἐνίκησε...» Ἀλήθεια. Καὶ πόσο δὲν χαίρει ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς μας ὅταν νικιέται ἀπὸ τέτοια πίστι καὶ νικιέται. γιὰ νὰ ἀγαπήσῃ· νικιέται γιὰ νὰ εὐεργετήσῃ· νικιέται γιὰ νὰ ἀναδείξῃ νικητὰς τοὺς δικούς του· νικιέται γιὰ νὰ ἐπαινήσῃ αὐτοὺς ποὺ τὸν νικοῦν. Ἀνεξερῆνυτοι αἱ βουλαὶ τοῦ Θεοῦ. Ἐάστερη ὅμως, ἡ ἀγάπη του... «Μεγάλη σου ἡ πίστις! Γενηθήτω ὡς θέλεις». Ἔτσι ἐξοφλεῖ τὰ γραμματῖά μας ὁ Χριστός. «Ὡς θέλεις». Ἡ θέλησίς της ἦταν αὐτῇ: νὰ τὴν δεχθῇ μὲ οἰκειότητα κοντά του, νὰ τὴν συγχωρήσῃ γιὰ τὸ θάρρος της, νὰ τὴν ἐλέησῃ. Ἔτσι ἐρμηνεύεται καὶ ἡ σκοπιμότης τοῦ δαμονισμοῦ τῆς κόρης. Δυὸ τεράστια ἠθικὰ ἐπιτεύγματα. Συντριβὴ τῶν δυνάμεων τοῦ σκότους, αἰώνιον κέρδος δυὸ ψυχῶν. Τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἄμεσον: «Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης». Ὅπου ὁ Θεὸς δοκιμάζει ἢ εὐεργετεῖ, ἐκεῖ καὶ καλεῖται ὁ πιστὸς νὰ σκύβῃ τὸ κεφάλι καὶ νὰ φιλοσοφῇ ἐπάνω στὴ σκοπιμότητα τῆς δοκιμασίας ἢ τῆς εὐεργεσίας, πάντοτε ὠφέλιμα καὶ ὄχι πικρὰ καὶ κακόπιστα. Τὸ θαῦμα δὲν εἶναι τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἀγαθότητος μόνον τοῦ Θεοῦ ἐπίτευγμα, γιατί ἡ δύναμις καὶ ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ δὲν μπορεῖ νὰ τεθοῦν ὑπὸ ἀμφισβήτησιν; ἀλλ' εἶναι τῆς ζωντανῆς, τῆς κατ' ἐπίγνωσιν πίστεως, συμπόνιας θεϊκῆς ἐνεργείας πρὸς ἱκανοποίησιν ἠθικῶν αἰτημάτων, ὅπως στὴν προκειμένη περίπτωσι. Αἰτήματα μὲ ἠθικὸ καὶ λογικὸ περιεχόμενον, ποὺ υποβάλλονται ἀπὸ τοὺς πιστοὺς ὄχι μονάχα σὲ στιγμὲς θλιβούσης ἀνάγκης, ἀλλὰ καὶ ὅταν ὁ ἄνθρωπος ζῇ καὶ κινῆται μὲ κάποια χαρούμενη διάθεσι λόγῳ υἰείας, ὕλικῶν ἀνέσεων, ἀπουσίας πειρασμῶν, πάντοτε, καὶ ἂν συμφέρῃ βέβαια, ἱκανοποιοῦνται ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ. Τὸ «γενηθήτω σοι ὡς θέλεις» φανερώνει πὼς ἡ Χαναναία, χωρὶς νὰ ἐξαργυρώσῃ τὴν πίστι της μὲ τὴν εὐεργεσία ποὺ ζητεῖ ἀπὸ τὸν Χριστόν, λογικὸν αἶτημα ὑπέβαλε, ἀλλὰ καὶ μὲ ταπεινώσει τὸ ὑπέβαλε καὶ στὴ θέλησι τοῦ Κυρίου τὸ ἀφῆκε. Ὑπάρχουν περιπτώσεις ψευτοχριστιανῶν ποὺ ἐξ ὀνόματος τῆς καχεκτικῆς των πίστεως καὶ τῆς τυπολατρείας των ἀπαιτοῦν, κατὰ τρόπον ἀσεβῆ καὶ ἐκβιαστικόν, ἱκανοποίησιν αἰτημάτων λογικῶν ἢ παραλόγων καὶ ἐν περιπτώσει ἀναβολῆς ἐκπληρώσεως τοῦ αἰτήματος βλασφημοῦν, καὶ βρίζουν τὸν Θεόν. Ἀλλὰ γιατί; Ποιὰ ἐλθὰ, σημειώνει ἡ Ἁγία Γραφή, ὅταν βρίσκειται ἐκεῖ ποὺ ξεχειλίζουν τὰ νερὰ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἔχει τίς ρίζες της παραχωμένες μὲ τίς λιπαρισμένες οὐσίαις ποὺ κουβαλοῦν ἐκεῖ, δὲν εἶναι εὐρωστη, χωρὶς

**ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ
ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΑΙΓΙΝΗΣ**

“ΓΝΩΡΙΣΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ,”

15. Εικόνα τοῦ ὑλιστῆ.

Τὴν εἰκόνα τοῦ ὑλιστῆ μᾶς τὴν δίνει τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον, μὲ τὴν περιγραφὴν τοῦ «ἄφρονος» πλουσίου. Αὐτὸς ἦτανε ψυχοπαραδομένος στὴν ὕλη, κί ἔλεγε στὴν ψυχὴ του «ψυχὴ μου, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ, κείμενα εἰς ἔτη πολλὰ· φάγε, πῖε, εὐφραίνου»!

Αὐτὴ εἶναι ἡ εἰκόνα τοῦ ὑλικοῦ ἀνθρώπου, ἡ εἰκόνα τοῦ ὑλιστῆ. Ὅλη του τὴν εὐτυχία τὴν εἶχε στηρίζει καὶ τὴν εἶχε θεμελιώσει ἐπάνω στ’ ἀβέβαια ὑλικά ἀγαθὰ, ποῦ συνεχῶς ἀλλοιώνονται καὶ φθείρονται· καὶ τὴν ζητοῦσε στὴν ἀχόρταγη ἱκανοποίηση τῶν λογῆς λογῆς παθῶν κί ἐπιθυμιῶν του. Ἦτανε σὺψυχος παραδομένος στὴν ὕλη, κί οὐτ’ ἐλόγιαζε πῶς ἔχει

ξερόκλαδα, μὲ καταπράσινα φύλλα καὶ φορτωμένη ἀπὸ εὐλογημένο καρπὸ. Καὶ ἓνας πραγματικὰ γνήσιος πιστὸς ὅταν ἔχη δέσει τὴν καρδιά του κοντὰ στὸ Θεὸ καὶ ἐκτελῇ χωρὶς ἀντικρύσματα τὰ καθήκοντά του, ἀφίνει τὸ Θεὸ νὰ μεριμνᾷ γι’ αὐτόν.

Πίστις καὶ ἐκτελέσεις καθηκόντων ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ, τοῦ πλησίον καὶ τοῦ ἑαυτοῦ μας μὲ συνοδεία ἰδιοτέλειαι καὶ ὑπὸ αἵρεσιν, δὲν εἶναι πίστις οὔτε καὶ μιά, ὑπὸ προϋπόθεσις ἐκτελέσεως καθηκόντων, εἶναι εὐαγγελικὴ ἀρετὴ, γιὰ τὴν θὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ ἂν καὶ κατὰ πόσον ἡ πίστις μας αὐτὴ καὶ ἡ πράξις μας ἀμειβεται ἄμεσα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ποῦ τὸν θέλουμε ἐργοδότῃ. Ὁ φυσιολογικὸς ἀνθρώπος, μπορεῖ νὰ ἔχη ἀτελείαι, καὶ γι’ αὐτὸ ἄλλωστε πλησιάζει τὸν πανυπερτέλειον Θεὸ, γιὰ νὰ ἐνισχυθῇ καὶ νὰ τελειωθῇ, ὅμως δὲν φθάνει στὸ κατάντημα ν’ ἀυξομειώνη τὴν πίστιν του ἀπὸ τὴν ἐκπλήρωσιν ἢ μὴ τῶν κεφιῶν του ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ. Κί ἂν ὑπετίθετο πῶς, γιὰ λόγους ποῦ τοὺς γνωρίζει Ἐκεῖνος, δὲν ἐγένοντο, παρὰ τῆ φλογερῆ μας πίστιν καὶ τὴν ἀξιότητά μας, εἰσακουστά τὰ αἰτήματά μας, καὶ πάλιν θὰ παρέμενε σ’ ἐμᾶς τὸ μεῖζον· ἢ κατ’ ἐπίγνωσιν πίστις καὶ ὁ χρυσὸς τῆς ἀρετῆς, δηλαδὴ κεφάλαια δικὰ μας ἀναφαίρετα καὶ αἰώνια. Ἐὰν ἐτίθετο τὸ ἐρώτημα τῆς προτιμῆσεώς μας, ἀσφαλῶς, σὺν μυαλωμένοι ἀνθρωποὶ, θὰ ζητούσαμε ἀντὶ τῶν προσκαίρων τὰ αἰώνια καὶ πρὸ παντὸς νὰ μείνουμε περιουσία καὶ κειμήλιον τοῦ Θεοῦ. Τὴν περιουσία τοῦ Θεοῦ ἀδυνατεῖ νὰ θίξῃ ὁ Σατανᾶς.

Ἄρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΑΛΥΒΑΣ
Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος

πνεῦμα καὶ ψυχὴ, καὶ εἶχε λησμονήσει τὸν Θεὸ πού τὸν ἐπλασε καὶ τὸ θεῖο δημιουργὸ τοῦ Σύμπαντος.

Δὲν αἰσθανότανε τὴν παρουσία τοῦ πουθενά. Σὲ τίποτε δὲν τὸν ἀνακάλυπτε καὶ πουθενὰ δὲν ἐβλεπε τὸ κάλλος τῆς θείας τοῦ εἰκόνας. Ἡ ἄρμονία πού βασιλεύει στὸν κόσμον καὶ πού μὲ τόση ἐνάργεια ζωγραφίζει τὴν παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ, ἀδυνατοῦσε νὰ ξυπνήσῃ τὸ βυθισμένο στὴν ὕλη πνεῦμα του· ν' ἀναστήσῃ τὸ νεκρωμένο του φρόνημα, καὶ νὰ ὑψώσῃ τὸ βαρυφορτωμένο ἀπὸ πηχτὰ σκοτάδια μυαλό του, ὡς τὴν σοφία καὶ τὴν παντοδυναμία τοῦ θεοῦ Δημιουργοῦ. Ἡ ἀσύγκριτη ὁμορφιὰ τοῦ κόσμου, πού προκαλεῖ τὸν θαυμασμό τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν ἀνεβάζει πρὸς τὸν ἀριστοτέχνηδημιουργὸ τῆς ἐξάίσιας αὐτῆς εἰκόνας τῆς δημιουργίας· τὸ ἀριστούργημα αὐτό, πού ξυπνᾷ στὴν εὐαίσθητη καρδιὰ καὶ στὸ φωτισμένο νοῦ συναίσθημα ἀγάπης καὶ λατρείας καὶ κινᾷ τὰ χεῖλη σὲ ὕμνολογίες τοῦ θεοῦ καλλιτέχνη, δὲν ἀφύπνιζε κανένα ἱερὸ συναίσθημα στὴν καρδιὰ τοῦ ὕλιστή. Ἡ ἀποτυπωμένη στὴν εἰκόνα ζωγραφιά, πού ἀντανακλᾷ τὴν ἄπειρη ἀγαθότητα τοῦ ζωγράφου της καὶ πού φτερώνει τὸν νοῦ πρὸς τὸν θεῖο της δημιουργό, δὲν μπορούσε νὰ τὸν συγκινήσῃ διόλου. Ἡ ποίηση αὐτῆ, ἡ μουσικὴ αὐτῆ συγκίνηση, τοῦ ἦτανε ξένη κι' ἀκατανόητη, γιατί τοῦ ἔλλειπε ἡ ἐσωτερικὴ διάθεση καὶ ἡ πνευματικὴ δροσιὰ. Ἡ ἔξαρση τοῦ νοῦ του ἐπάνω ἀπὸ τὰ γήινα τοῦ ἦτανε ἀδύνατη, γιατί ἦταν ἀλυσσοδεμένος, μὲ τὴν γῆ καὶ μὲ τ' ἀγαθὰ της.

Ὁ ὕλιστὴς ἀδιάφορος ὅλως διόλου γιὰ τὸν ἄλλο κόσμον, εἶχε χαράξει γύρω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του καὶ μόνο τὸν κύκλον τῶν λογισμῶν του καὶ τῶν προσπαθειῶν του· καὶ γιὰ ἓνα μονάχα ἐφρόντιζε κι' ἐσκοτιζότανε, πὼς δηλαδὴ θὰ ἱκανοποιοῦσε τὸ ἐγὼ του. Καὶ κάθε του μέριμνα σ' ἓνα καὶ μόνον ἀπέβλεπε, στὴν καλοπέραση τοῦ ἑαυτοῦ του. Καὶ πρὸς τὸν σκοπὸ αὐτὸν ζητοῦσε τοῦ καθενὸς τὴν συνέργεια καὶ τὴν συνδρομή.

Γιατί γιὰ τὸν ὕλιστή, τίποτε δὲν ὑπάρχει κι' ὅλοι εἶναι μηδενικά, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του. Κανεὶς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ζῆ ἀνεξάρτητος. Ὅ,τι μπορεῖ νὰ ζῆ καὶ νὰ ὑπάρχη, πρέπει νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν θέλησή του. Ἡ μόνη προνομιοῦχα φύση εἶναι, κατὰ τὴ γνώμη του, ὁ ὕλιστὴς. Αὐτὸς μονάχα ἀξίζει κι' αὐτὸς μονάχα δικαιοῦται στὸν κόσμον ν' ἀπολαμβάνῃ ἐλεύρα κι' ἀσύδοτα τὰ πάντα. Κάθε ἄλλη ὑπαρξη πρέπει νὰ τοῦ ὑποτάσσεται καὶ πρέπει νὰ ζῆ γιὰ νὰ δουλεύῃ γι' αὐτόν.

Ὁ ὕλιστὴς—κάθε ὕλιστὴς—μοιάζει μ' ἓνα τύραννον, πού ἔχει τὴν ἀξίωση νὰ ἱκανοποιοῦνε ὅλοι τὶς ἐπιθυμίες του, καὶ τὶς πλέον παράλογες ἀκόμη· καὶ νὰ τρέχουνε καὶ ν' ἀγωνίζονται

για κάθε του βρωμερή επιθυμία. Και κάθε τους ἄρνηση νὰ τὸν ὑπηρετήσουνε καὶ νὰ ὑποταχτοῦνε στὸ ζυγὸ του, τὴν λογιάζει σὰν ἔγκλημα καθοσίωσης καὶ σὰν ἁμαρτία, ποὺ τῆς πρέπει θανατικὴ ποινὴ. "Ὅσοι τοῦ ἀρνοῦνται τὴν ὑποταγὴ τους κ' ἐναντιώνονται στὶς ἐπιθυμίες του εἶναι σκύβαλα γι' αὐτόν· καὶ γιὰ νὰ τοὺς τιμωρήσῃ, τὸ αἷμά τους βλέπει ἀτάραχος νὰ τρέχῃ ἐμπρὸς στὰ πόδια του. Τίποτα δὲν τὸν συγκινεῖ, καὶ εἶναι κουφὴ ἢ συνείδησή του. "Ὅτι κάνει, εἶναι καλὰ καμωμένο. Τὰ εὐγενικὰ συναισθήματα ἔχουνε κάνει φτερὰ ἀπὸ τὴν καρδιά του καὶ φωλιάζουν μέσα τῆς ἄγρια κ' ἀνήμερα πάθη. Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ φιλία εἶναι σκλάβες τῆς ἡδυπάθειάς του. Ἡ θρησκεία εἶναι γι' αὐτὸν φρέσκος ἀέρας, ἡ ἀρετὴ βλακεία, ἡ ἐλπίδα μέλλουσας ζωῆς, παραμῦθι καὶ χίμαιρα, οἱ ἐντολὲς τοῦ θεοῦ νόμου καὶ ἡ θεοσέβεια καὶ ἡ ἠθικὴ, κούφια μωρολογήματα. Οἱ θρησκευτικὲς πεποιθήσεις, δεισιδαιμονίες καὶ πλανήματα τοῦ νοῦ καὶ φαντασιοπληξίες σαλεμένου μυαλοῦ. Κάθε σοφία τοῦ κόσμου αὐτοῦ ἔχει θρονί τῆς τὸ κεφάλι του· καὶ μονάχα τὸ δικό του μυαλὸ ἀξίζει· κ' ὅτι στοχασθῆ αὐτὸς εἶναι σοφὸ καὶ δαιμόνιο. Καὶ καθετὶ ποὺ ἀντιγνωμᾶ, εἶναι μωρία καὶ σκουπίδια.

Νά, σὲ μικρογραφία, ποιά εἶναι ἡ εἰκόνα τοῦ ὑλιστῆ κ' ἐκείνου ποὺ θησαυρίζει γιὰ τὸν ἑαυτό του κ' ὄχι γιὰ τὸν Θεό. Ἄληθεια· πόσο δυστυχησμένοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι αὐτοί! Πόσον εἶναι ξέμακρα ἀπὸ τὴν ἀλήθεια! Πόσον ἀπροσμέτρητον εἶναι τὸ πλάνεμά τους! Πόσο καταντοῦνε μωροὶ καὶ τυφλοὶ! Τὸ ἄπλετο φῶς τῆς ἀλήθειας διαχύνεται καὶ φωτίζει κάθε γωνιά, ὡς τὰ πέρατα τῆς γῆς· κ' αὐτοὶ μένουνε μέσα στὰ σκοτάδια τῆς ψευτιάς καὶ τῆς ἀπάτης. Πόσο βαρειά ἐκάθησεν ἐπάνω στὰ μάτια τους ἡ ὕλη ποὺ ἐλάτρευεν! Πόσο πηχτὸ εἶναι τὸ σκοτάδι ποὺ τοὺς ἔχει τυλίξει! Πόσο μεγάλη εἶναι ἡ παραζάλη, ποὺ μέσα τῆς παραδέρνουνε! Βαρειά κατραμωτὰ πέπλα ἔχουνε ἀπλωθῆ ἐπάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τους, χωρὶς νὰ τὸ παίρνουν εἶδηση. Ἐχουνε μάλιστα τὴν ἰδέα, πὼς εἶναι ἀλάθευτοι. Κι' ὅμως, καθετὶ ποὺ κάνουνε εἶναι σφαλερὸ κ' ἀνόητο. Κι' ἐνῶ νομίζουνε πὼς εἶναι αἰώνιο, ξαφνικὰ ἀκοῦνε τὴ φοβερὴ φωνή, ποὺ ἐλέγχει τὴν ἀφροσύνη τους. Κι' αὐτὸς ποὺ νομίζει τὸν ἑαυτό του σοφὸ, καταγγέλεται ἀπὸ τὸν Θεὸ σὰν «ἄφρων». «Ἄφρων»! Τὶ φοβερὴ, ἀλήθεια, φωνή! «ἄφρων, ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴ σου ἀπαιτοῦσι παρὰ σοῦ!». Τὶ φοβερῶτατη ἀπαίτηση! Ὁ θεῖος κριτὴς, ποὺ ἀρνιότανε τὴν ὑπαρξὴ του, τὸν προσκαλεῖ μέσα στὴ βαθειὰ νύχτα νὰ παρουσιασθῆ μπροστὰ του καὶ νὰ τοῦ δώσῃ λόγῳ τῶν πράξεών του.

Κι' ἄργά, πάρα πολὺ ἄργά, κατάλαβε τὴν ἀνεμυαλιά του καὶ τὴν μωρία του. Πέρασε τὴν ζωὴ του ἄθεος. Καὶ προσκα-

λείται τώρα νὰ παρουσιασθῆ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ κριθῆ, καὶ νὰ καταδικασθῆ. Ταλαίπωρε ἄνθρωπε!

Ἐὐπιστος μέσα στὴν κοινωνία.

Ὁ ἄνθρωπος, σὰν κοινωνικὸ ζῶο ποὺ εἶναι, ἔχει καθήκοντα πρὸς τὸν ἑαυτό του, πρὸς τοὺς γονεῖς του ποὺ τὸν ἐγέννησαν, πρὸς τοὺς συγγενεῖς του, πρὸς τοὺς φίλους του, πρὸς τὴν κοινωνία μέσα στὴν ὁποῖα ζῆ, καὶ γενικώτερα πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα. Τὰ καθήκοντά του δὲ αὐτά, σὰν ἠθικῆς φύσης ποὺ εἶναι, τοῦ ἐπιβάλλονται ἀπὸ τὸν ἠθικὸ νόμο. Αὐτὸς ὅμως ποὺ δὲν πιστεύει στὸ Θεὸ καὶ πρὸς τὴ θεία του ἀποκάλυψη, εἶναι ἐπόμενο νὰ μὴ ἀναγνωρίζῃ οὔτε τὸν ἠθικὸ νόμο, οὔτε καὶ τὴν ὕπαρξή του. Καὶ ὁ ἠθικὸς νόμος εἶναι νόμος ἠθικῆς ἐλευθερίας· δὲν μεταχειρίζεται ποτὲ γιὰ τὴν ἐπιβολή του τὴ βία καὶ τὸν ἐξαναγκασμό. Ὁ Θεὸς θέλει τοὺς πιστοὺς του ἑθελοντῆς· κι' οὔτε στρατολογᾷ κανένα μὲ τὴν πίεση καὶ μὲ τὴν βία.

Κι' ἐρωτοῦμε τώρα, πῶς εἶναι δυνατὸν ἓνας ἄνθρωπος χωρὶς πίστη, ποὺ εἶναι χωρὶς Θεὸ καὶ χωρὶς ἠθικὸ νόμο, ν' ἀναγνωρίσῃ ὑποχρεώσεις καὶ καθήκοντα, ποὺ ἀπορρέουν ἀπὸ τὸν ἠθικὸ νόμο; Ποιὸς θὰ τοῦ ἐπιβάλλῃ νὰ τὸν ἐκτελέσῃ; Κανένας! Γιατὶ ὅπου δὲν ὑπάρχει ἠθικὸς νόμος καὶ πίστη, δὲν ὑπάρχει καὶ μέσον νὰ ὑποστηριχθῆ ἡ ἠθικότης. Τὰ εὐγενέστετρα συναισθήματα, ποὺ ζοῦνε σὲ καλοπροαίρετες κι' εὐγενικώτατες καρδιές, καὶ οἱ καλύτερες διαθέσεις καὶ τοῦ πλείον ἀγαθώτερου ἀνθρώπου, διαλύονται σὰν καπνὸς καὶ καταρρέουνε μέσα σὲ μιὰ στιγμή, ὅταν φανερωθῆ ἡ στιγμή τῆς δοκιμασίας, κι' ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ πειρασμοῦ. Τὰ πάντα τότε ἐξαφανίζονται μέσα σὲ μιὰ ριπή τοῦ ματιοῦ· τὰ πάντα σωριάζονται σ' ἐρείπια. Κι' αὐτὸς ποὺ φαινομενικὰ ἦταν περιβλεπτός καὶ πολυφημισμένος γιὰ τὶς ἐπιφανειακὰς ἀρετὰς του, μένει γυμνὸς κι' ἔρημος ἀπὸ κάθε ἀρετῆ. Γιατὶ οἱ ἀρετὰς τοῦ ἀνθρώπου ἦσαν θεμελιωμένες ἐπάνω στὴν ἄμμο, κι' ὄχι ἐπάνω στὴν ἀσάλευτη πέτρα τῆς πίστεως. Καὶ ἦλθε τ' ἀνεμόβροχο καὶ ἡ κατεβασιὰ καὶ τὰ ποτάμια κι' ἔπεσαν μὲ ὄρμην ἐπάνω στὸ σπίτι. Κι' ἔπεσε τὸ σπίτι, καὶ δὲν ἔμεινε τίποτα ἀπὸ τὴν οἰκοδομή του, τὸ κτίσιμό του. Τέτοιος εἶναι κι' ὁ πλοῦτος τῶν ἀρετῶν ποὺ ἔχουνε οἱ ἄπιστοι. Ποιὸς λοιπὸν μπορεῖ νὰ βασισθῆ σ' αὐτόν; Τὶ καλὸ μπορεῖ νὰ περιμένῃ ἀπ' αὐτόν ἡ κοινωνία καὶ τὸ ἔθνος; Ποιὰ ἠθικὴ ἀρχὴ θὰ τὸν ἐμπνεύσῃ καὶ θὰ τὸν προτρέψῃ στὴν αὐταπάρνηση, στὴν αὐτοθυσία καὶ σ' ὁποιαδήποτε ἄλλην εὐγενικὴ θυσία καὶ προσφορά, γιὰ τὸ καλὸ τοῦ ἔθνους καὶ γενικώτερα τῆς ἀνθρωπότητος; Καμμιά ἀπολύτως! Γιατὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὴν

πίστη, πού μόνον αὐτὴ μᾶς ἐμπνέει καὶ μᾶς ὁδηγεῖ στὰ μεγάλα πραγματικῶς κατορθώματα καὶ τὶς ἥρωϊκὲς πράξεις, ἐκτός, λέγω, ἀπὸ τὴν πίστη, πού δυναμώνει τοὺς κουρασμένους καὶ τοὺς διστακτικοὺς γιὰ κάθε μεγαλουργία, καὶ πού ἐμψυχώνει αὐτοὺς πού χάνουνε τὸ θάρρος τοὺς ἀπὸ τὰ λογῆς-λογῆς ἐμπόδια· ἐκτὸς ἀπὸ τὴν πίστη πού μᾶς δίνει φτερὰ στὸ στάδιο τῆς ἀθλοφορίας μας, πού περιθάλλει κάθε εὐγενικό καὶ γενναῖο συναίσθημα καὶ φρόνημα καὶ πυρώνει τὴν καρδιά στὸν εὐγενικὸν ἔρωτα τῆς πατρίδας· ἐκτὸς ἀπὸ τὴν πίστη, πού μᾶς ὑπαγορεύει τὴν τέλειαν ἀφοσίωση στὸ καθῆκόν μας, ἀναζωπυρώνει τὴν ἀγάπη πρὸς τὸν «πλησίον» μας καὶ τὴν πλαταίνει ἀσύνορα γιὰ ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα, καμμιά ἄλλη ἀρχὴ δὲν μπορεῖ ν' ἀναστήσει μέσα μας τὸν ἱερό αὐτὸ θίασο τῶν μεγάλων ἀρετῶν, πού δαμάζουνε τὸ φρύαγμα τῆς σάρκας καὶ δυναμώνουνε καὶ στηρίζουνε τὸ πνεῦμα. Καμμιά ἄλλη-ναὶ-δὲν ὑπάρχει ἐκτὸς ἀπὸ τὴν πίστη. Γιατὶ αὐτὴ μονάχα διδάσκει τὸν πιστὸ ν' αὐτοθυσιασθῆ γιὰ τὴν ἀρετῆ.

Τίποτε λοιπὸν δὲν κερδίζει ἡ ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὴν ἀπιστία· τίποτα γενναῖον δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ περιμένῃ ἀπ' αὐτὴν, τίποτα δὲν πρέπει νὰ ἐλπίζει. Ἄραγε ὅμως ἀρνητικὴ μονάχα εἶναι ἡ ζημία τῆς ἀπιστίας; ἡ καθυστέρηση μονάχα τοῦ καλοῦ εἶναι ἡ ζημία πού κάνει; Δυστυχῶς ὄχι· γιατί μαζί μὲ τὴν ἀπιστία συμβαδίζουνε καὶ πληθὸς ἀπὸ ἄλλες θετικὲς ζημίαι κι' ἀπὸ μεγάλα κακά. Καὶ ἡ κοινωνία μέσα στὴν ὁποία ζῆ ὁ ἀπιστος, ὄχι μονάχα δὲν περιμένει τίποτε καλὸ ἀπ' αὐτόν, ἀλλὰ καὶ συχνὰ διατρέχει τὸν ἔσχατο κίνδυνο ἐξ αἰτίας του· γιατί, ποῖος μπορεῖ νὰ βάλῃ χαλινάρι στ' ἄνομα πάθη του καὶ στὶς ἄτοπες ἐπιθυμίες ἐνὸς τέτοιου ἀνθρώπου; Ποῖος θὰ δαμάσῃ τὶς ἀνόσιες ἐπιθυμίες κι' ὀρέξεις του; Ποῖος θὰ προλάβῃ τ' ἀθέμιτα καὶ τ' ἀπαράδεκτα μέσα, μὲ τὰ ὁποία ἕνας δοξομανὴς κι' αὐταρχικὸς καὶ φιλήδονος, κι' ὅλος γενικὰ ὁ χορὸς αὐτῶν πού δουλεύουνε στὰ πάθη τους, θὰ προσπαθῆσῃ νὰ ἐπιτύχῃ καὶ νὰ πραγματοποιήσῃ τοὺς πόθους του; Πόσες θυσίες θὰ χρειασθοῦν, καὶ πόσον ἀθῶον αἷμα θὰ κρυφοτρέξῃ γιὰ νὰ ἱκανοποιηθῇ κάποιον πάθος του κι' ἐπιθυμία του; Ὡ! μέγας, πολὺ μέγας εἶναι ὁ φόρος πού πληρώνει ἡ κοινωνία στοὺς τέτοιους λυμεῶνες!

Ποῖος λοιπὸν θὰ ματαιώσῃ τοὺς πονηροὺς των σκοπούς; Ποῖος θ' ἀλυσσοδέσῃ τὰ μαιφόνια τους χέρια; Ποῖος θὰ σταματήσῃ τὰ καταχθόνια σχέδιά τους; Ποῖος θὰ πείσῃ τὸν ἰσχυρὸ καὶ τὸν δυνατὸ νὰ σέβεται τὸν ἀδύνατο; τὸν πλούσιο νὰ συμπονᾷ καὶ νὰ ἐλεῆ τὸν φτωχό, καὶ τὸν γερό καὶ τὸν ὑγιῆ νὰ συντρέχῃ καὶ νὰ ἐπισκέπτεται τὸν ἄρρωστο; Ποῖος θὰ διδάξῃ

καὶ θὰ ἐμπνεύσῃ τὸν σεβασμὸ πρὸς τὸ δίκαιο, τὴν ἀποστροφὴ τῆς ἀδικίας· κι' ὅτι εἶναι θανάσιμες ἀμαρτίες ἢ ἐπιβουλή, ἢ δολιότητα, τὸ μῖσος, ἢ κακεντρέχεια κι' ὅλο τὸ θεριακωμένο σμάρι τῶν φοβερῶν κακιῶν; Κανένας, ἀπολύτως κανένας!

“Ὅλα ἐπιτρέπονται γιὰ τὸν ἄπιστο· γιατί γι' αὐτὰ οὔτε ἠθικὸς νόμος ὑπάρχει, οὔτε καὶ ἠθικὴ ἀπαγόρευση. Τίποτα, κατὰ τὴν γνώμη του, δὲν ἔχει θεμελιακὸν ἠθικὸ χαρακτήρα· κι' ὅλα εἶναι καλὰ καὶ κακά, σύμφωνα μὲ τὸν ὀρισμὸ τοῦ νόμου. Καὶ γι' αὐτό, σὲ κάθε περίστασι πού μπορεῖ νὰ ξεγελάσῃ τὸν νόμο, διαπράττει καὶ τὰ φοβερῶτερα κακουργήματα· γιατί δὲν ἔχει συνείδηση καὶ δὲν ὑπάρχει γι' αὐτὸν καμμιά ἀπαγόρευση.

Οἱ καταχθόνιες αὐτὲς ἀρετὲς, πού εἶναι φοβερὴ ἢ ἐπίδρασι τοὺς ἐπάνω στὸν ἠθικὸ χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου, κάνουνε τὸν ἄπιστο ἓνα ἀποτρόπαιο ἠθικὸν ἔκτρωμα. “Ὅλες οἱ ὁρμὲς κι' ὅλα τὰ πάθη ἀναπτύσσονται ἐλεύθερα κι' ἀσύδοτα· ἡ καρδιά του γίνετα φωληρὰ φιδιῶν κι' ὁ νοῦς ὄργανο τῆς κακίας του· καὶ παραδομένος στὰ πάθη του καὶ κυριαρχημένος ἀπ' αὐτὰ σέρνετα ἀπὸ τὸ ρέμα τους, σὰν ξυλαράκι πού τὸ σέρνει τὸ ποτάμι. Τὴν ἠθικὴ του αὐτοκτονία οἱ φρενολόγοι τὴν ἀποδίδουνε στὴν ἀνυπαρξίαν ἠθικῆς, πού τὸν κάνει σκλάβο τῶν παθῶν του κι' ἀδύναμο ν' ἀντισταθῇ στὰ ἔνστικτά του. Ἔχουνε φθάσει μάλιστα στὸ σημεῖο νὰ θεωροῦνε τοὺς ἐγκληματίες καὶ τοὺς κακούργους ἀνεύθυνους· ἐπειδὴ ἐνεργοῦνε ἀθέλητά τους· καὶ εἶναι αἰχμάλωτοι μιᾶς ἀνώτερης δύναμης, πού τοὺς πορασύρει στὸ ἐγκλημα.

Κι' ἀλήθεια, ἓνας τέτοιος ἀνθρωπος δὲν εἶναι ἐλεύθερος κι' ἐνεργεῖ πραγματικὰ παρὰ τὴν θέλησή του. Ἔγινε ὅμως τέτοιος, γιατί δὲν ἐφρόντισε ποτὲ νὰ γίνῃ ἐλεύθερος· δὲν ἐπεδίωξε τὴν ἠθικὴ του ἐλευθερία, ἀλλὰ παραδόθηκε στὴν διάκριση τῶν παθῶν του. Στους δογματισμοὺς αὐτοὺς τῶν φρενολόγων καὶ τῶν ψυχιάτρων ἀντιλογᾶ καὶ διαμαρτύρετα ὁ βίος τοῦ πιστοῦ καὶ θεοφοβούμενου ἀνθρώπου, πού πολὺ, πάρα πολὺ ἀπέχει νάναι κι' αὐτὸς ξυλαράκι πού τὸ σέρνει τὸ ρέμα τοῦ ποταμοῦ.

Ἄν οἱ φρενολόγοι αὐτοὶ πού ἐμελετήσανε τὴν ἠθικὴν ἀτονία τοῦ ἀνθρώπου στὰ διάφορα φρενοκομεῖα καὶ κακουργοδικεῖα κι' ἀνάμεσα στους μεγάλους πολιτικοὺς ἄνδρες κι' ὄχι στους μεγάλους θεοφοβούμενους καὶ πιστοὺς, ἔκαναν τὸν κόπο νὰ μελετήσουνε καὶ τὴν δύναμή της μεταξύ τῶν μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας ἀνδρῶν, πού τοὺς ἀνακήρυξεν ὁμοφώνως ὀσίους καὶ ἁγίους καὶ μεγάλους ἀγωνιστὲς τῆς ἀρετῆς· καὶ οἱ ὅποιοι ἐμπρακτα ἀπέδειξαν τὴν ἐλεύθερη βούληση, τὴν αὐτεξουσίτητα καὶ τὴν ἠθικὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐλευθερία, θὰ ἐδίσταζαν χωρὶς ἄλλο, οἱ καλοὶ αὐτοὶ ἀνθρωποὶ ν' ἀποφαίνωνται ἔτσι

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΒΗΘΛΕΕΜ

**Ο ΜΗΝΑΣ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΜΑΣ ΠΕΡΙΣΥΛΛΟΓΗΣ
Η ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΝΑ ΔΕΧΤΟΥΜΕ ΤΟ ΘΕΟ
ΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ**

‘Ο παλμός τῆς Χριστιανικῆς Ψυχῆς

Με τὴν ἑορτὴν τοῦ ἀποστόλου Φιλίππου ἡ ἑλληνικὴ ὀρθοδοξία εἰσῆλθεν εἰς μίαν περίοδον ποῦ δημιουργεῖ συγκινητικούς ψυχικούς κόσμους. Αὐτὴ ἡ περίοδος τῆς νηστείας τῶν Χριστουγέννων — τὸ Σαραντάμερο — ἔχει μιὰ ξεχωριστὴ ἀτμόσφαιρα. Ἡ σκέψι καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ χριστιανοῦ ξεκινουῦν πρὸς τὸν δρόμο, ποῦ ὀδηγεῖ πρὸς τὸ ἱερὸ σπήλαιον τῆς Βηθλεέμ, πρὸς τὴν φάτνην τῶν ἀλόγων. Ἡ λύτρωσις τῆς ἀνθρωπότητος μετὰ τὴν ἐνσάρκωσι τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν σταυρικὴν του θυσίαν γίνεται ἕνας

ἐλεύθερα καὶ πρόχειρα γιὰ τὴν ἠθικὴ ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου.

‘Ο ἄπιστος δὲν ἔχει πραγματικὰ ἐλεύθερη βούληση, γιὰ τὴν ἔχει πλέον ὑποδουλώσει στὶς ἐπιθυμίες καὶ στὰ πάθη του καὶ ἔχει συνταιριασθῆ μετὰ τὴ θέληση τῆς σάρκας του. Καὶ δὲν ὑφίσταται πλέον καμμιά διάκριση ἀνάμεσα στὴν ἐλεύθερη βούλησίν του καὶ στὶς ἐπιθυμίες του. Ἔχει καταντήσει σὲ πόρωση. Γιὰ νὰ ζωντανέψῃ καὶ νὰ φανερωθῆ ἡ ἐλεύθερη βούλησίν του, χρειάζεται ἠθικὸ νόμον καὶ ἠθικὴ ἐλευθερία. ‘Ο ἄπιστος ὅμως ἀρνιέται τὴν ὑπόστασιν καὶ τῶν δυὸ καὶ ἔχει χάσει τὴν ἐλεύθερη βούλησίν του. Δὲν εἶναι-ὄχι-ἐλεύθερος· γι’ αὐτὸ καὶ σέρνεται, ὅπως εἶπα, σὰν ἄχερο ἀπὸ τὸ ρέμα, ποῦ τὸν πάει στὸ πέλαγος τῶν παθῶν, ὅπου καὶ καταποντίζεται.

Κι’ ἐρωτοῦμε τώρα· τί καλὸ λοιπὸν μπορεῖ νὰ περιμένῃ ἀπ’ αὐτὸν ἡ κοινωνία, ἡ πολιτεία καὶ ἡ ἀνθρωπότης; Τίποτες ἀπολύτως. Ναί, τίποτα. Ἐνας τέτοιος μπορεῖ ἀπλῶς ν’ ἀνέχεται τοὺς ἄλλους, ἐνόσω καὶ αὐτὸς εὐτυχεῖ. Μπορεῖ τότε νὰ φαίνεται καλὸς, ἀγαθὸς καὶ τίμιος ἀνθρώπος. Ἄν ὅμως ἀντίξοα περιστατικὰ τῆς ζωῆς τὸν ρίξουν σὲ δυστυχία, ἂν τὸν πιέσουν ἀτυχίες καὶ βασανισθῆ κάπως ἀπὸ τὰ πράγματα, ἔ, τότε ποῖος θὰ τοῦ κρατήσῃ τὸ χέρι του, καὶ ποῖος θὰ τὸν ἀφοπλίσῃ γιὰ νὰ μὴ χύσῃ ἀθῶον αἷμα; Κανεὶς· γιὰ τὴν κατὰ τὸν παρομοιασθῆ, «ὅταν ἔλθῃ ἀσεβῆς εἰς βάθος κακῶν, καταφρονεῖ, ἐπέρχεται δὲ αὐτῷ ἀτιμία καὶ ὄνειδος». (Παροιμ. 18. 3).

όραματισμός φωτεινός και πάλιν, πού μᾶς ἀγκαλιάζει και μᾶς προκαλεῖ πλήθος συναισθημάτων διαφόρου μορφῆς. Ἀποτελεῖ μιὰ χαρμόσυνο κωδωνοκρουσία ἢ περίοδος τῆς Σαρανταήμερου νηστείας, στήν ὁποίαν εἰσήλαμεν γιά νά πορευθοῦμε στόν δρόμο, πού μᾶς ὀδηγεῖ σέ μιὰ μεγάλη μυσταγωγία, κάτω ἀπό τή ἀτμόσφαιρα τῆς ὁποίας αἰσθανόμεθα ἕνα ψυχικό ἐξίλασμο. Ξεχωρίζει ἡ καθημερινή μας ζωὴ ἀπό μιὰ ἄλλη ζωὴ πού κλείει μέσα της συγκινήσεις και προδοκίες. Ὁ χαιρετισμός τοῦ ἀρχαγγέλου πρὸς τὴν ὡραίαν παρθένον τῆς Ναζαρέτ «χαῖρε κεχαριτωμένη» ἀντηχεῖ γλυκὺς και ὑποβλητικὸς γύρω μας, ἕνας καινούργιος Εὐαγγελισμός πάντοτε σέρνει τὸν ἑαυτό μας μακριὰ ἀπὸ κάθε ἄλλη σκέψι και ἄλλη ζωὴ. Τὸ θαῦμα τῆς ἐνανθρωπίσεως τοῦ Θεοῦ ἐκεῖ εἰς τὴν ταπεινὴν Βηθλεέμ φωτίζει τὸν δρόμο, στόν ὁποῖον ξεκινᾶμε με τὴν εἰσοδό μας στήν περίοδο αὐτὴν τῆς Σαραντάμερης νηστείας. Σταθμοὶ φωτεινοὶ στόν δρόμο πού ἀκολουθεῖ ἡ σκέψις και ἡ ψυχὴ μας με κατεύθυνσι πρὸς τὸ Σπήλαιον, ὅπου τὴν μεγάλη ἐκείνη νύχτα ἐτέχθη ὁ Λυτρωτής. Φωτίζει τὸν δρόμο μας αὐτὸ νοερῶς ὁ ἐξ Ἀνατολῶν ἀστέρας και συνοδοιποροῦν μαζί μας ἀοράτως οἱ μάγοι φορτωμένοι με τὰ δῶρα τους. Μιὰ προετοιμασία μας τὸ πέρασμά μας ἀπὸ τοὺς φωτεινοὺς αὐτοὺς σταθμοὺς τοῦ δρόμου μας. Διότι ἀσφαλῶς ἡ συμμετοχὴ μας εἰς τὸ θαῦμα τῆς νύχτας τῆς Βηθλεέμ ἔχει πάντοτε τὴν ἀνάγκη μιᾶς ψυχικῆς μας προετοιμασίας. Οἱ σταθμοὶ τοῦ μεγάλου νοεροῦ αὐτοῦ δρόμου μας, πρὸς τοὺς ὁποῖους ξεκινήσαμε ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς εἰσόδου μας εἰς τὴν περίοδον τῆς νηστείας τοῦ Σαραντάμερου θ' ἀποτελέσουν βαθμίδες τῆς ἐσωτερικῆς μας περισυλλογῆς, ὥστε νά καταστοῦμεν ἄξιοι πραγματικὰ γιά τὴν συμμετοχὴ μας στήν μυσταγωγία τοῦ θαύματος τῆς θείας Ἐνανθρωπίσεως.



Ἡ μορφὴ τῆς Παναγίας μᾶς καθηλώνει στό δρόμο μας σέ στάσι σεβασμοῦ και κατανίξεως και συμβαδίζει γιά πολὺ διάστημα μαζί μας. Αὐτὴν τὴν μορφὴν τῆς Θεομήτορος τὴν ὀραματιζόμεθα στό πρῶτο ἀντίκρυσμά μας ὡσὰν ὡραία κορασίδα μόλις τριῶν χρόνων, ὀδηγουμένην στόν ναὸ τοῦ Κυρίου στὰ Ἱεροσόλυμα γιά νά ἀφιερωθῆ στόν Κύριο. Τὸ μικρὸ αὐτὸ κοριτσάκι τῶν τριῶν χρόνων, τὴν Μαρία, τὸ ὀραματιζόμεθα νά ἀνεβραῖνῃ ἄκοπα τίς δεκαπέντε βαθμίδες πού ὀδηγοῦν εἰς τὸν ναόν. Ἀντικρύζουμε τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου εἰς τὸν ναόν, αὐτὰ πού ἑορτάζονται κατὰ τίς ἡμέρες αὐτὲς ἀπὸ ὀλόκληρο τὸν χριστιανικὸ κόσμο. Ἀφιερωμένη ἀπὸ τοὺς συνοδεύοντας γο-

νεῖς τῆς σπὸν ναὸ τοῦ Κυρίου ἢ Παναγία Παρθένος ὑπηρετεῖ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου μέχρι τοῦ δεκάτου τετάρτου ἔτους τῆς ἡλικίας τῆς. Τὸ ξεκίνημα καὶ ὅλη ἡ ζωὴ τῆς Θεοτόκου μετὰ τὸν φωτοστέφανον μιᾶς χάριτος καὶ μιᾶς θεϊκῆς εὐλογίας. Ἡ ὑπερευνομένη τοῦ δημιουργοῦ, ποὺ στάθηκε ἡ γυναῖκα, τὴν ὁποῖαν ἐξέλεξε ἀπὸ ὅλες τῆς γυναῖκες γιὰ νὰ ἀποτελέσῃ τὸ πρῶτο βᾶθρο τῆς λυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Μετὰ τὸ θεῖον Σκεῦος αὐτὸ τοῦ Ὑψίστου συνοδοιποροῦμε νοερῶς εἰς τὸν δρόμο μας πρὸς τὴν Βηθλεέμ. Ὁχι τὴν μητέρα ἀκόμη τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς τὴν πολῦτιμόν του παστάδα καὶ παρθένον, τὸ ἱερὸν θησαύρισμα τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. Τὸ φωτεινὸν ὄραμα τῆς εἰσόδου τῆς παναμώμου κόρης, τῆς αὐριανῆς μητέρας τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸν ἀγιώτατον ναὸν τοῦ Θεοῦ γίνεται στὸ δρόμο μας ἕνας ἐκθαμβωτικὸς κόσμος. Χαίρουν ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ. Ἐκπληκτὸς ὁ Ζαχαρίας ὑπεδέχεται τὴν κόρην καὶ εἰσάγωντας αὐτὴν εἰς τὰ ἅγια τῶν Ἁγίων ἐκφράζει τὴν πίστιν του, ὅτι πλησιάζει ἡ στιγμή τῆς λυτρώσεως τοῦ Ἰσραὴλ. Συνγκλονίζει τὴν ψυχὴν τὸ ὄραμα τῆς μυσταγωγίας τῆς εἰσόδου τῆς ἄσπιλης κόρης εἰς τὸν ναόν. Τὴν ὁδηγεῖ ἡ προφήτις Ἄννα, ἡ πανεύφημος. Προπορεύονται λαμπαδηφόρες νεάνιδες καὶ ἀκούεται ἡ φωνὴ τῆς προφήτιδος, ποὺ προφητεῖ ὅτι πρόκειται νὰ γίνῃ ἡ μητέρα τοῦ Λυτρωτοῦ. Στὴν μεγάλη αὐτὴ χαρὰ τῶν παρθένων ποὺ προπορεύονται μετὰ λαμπάδες καὶ ψαλμοὺς μετέχουν καὶ οἱ γονεῖς τῆς κόρης, ὁ Ἰσαακίμ καὶ ἡ Ἄννα καὶ πανηγυρίζει μυστικὰ καὶ ὁ χορὸς τῶν ἀγγέλων. Μαζὺ μετὰ τὴν χαρὰν των ὁμως δὲν ἀποκρύπτουν καὶ τὴν ἐκπληξίν των, πῶς ἡ παρθένος εἰσήλθε εἰς τὰ ἅγια τῶν Ἁγίων μετὰ τὴν δόξα καὶ τὸσον παράδοξα.



Ὁλοκληρώνοντας τὸν συγκινητικὸν ὀραματισμὸ τῆς τελετουργίας τῶν Εἰσοδείων τῆς Παρθένου Μαρίας εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ ἀφίνουμε τὴν σκέψιν καὶ τὸν παλμὸν μας νὰ στραφοῦν πρὸς ἄλλη κατεύθυνσι, θρησκευτικὴ καὶ ἐθνικὴ κατεύθυνσι, αὐτὴ. Πάντοτε ἡ χριστιανικὴ θρησκεία συνεβάδιζε μετὰ τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν παράδοσιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. Εὐλογία τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπὶ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ὡς ἐκ τῶν πλέον ἀγαπημένων του. Ἡ ἐποχὴ αὐτὴ τοῦ Σαρανταήμερου, ποὺ προετοιμάζει τὴν χριστιανικὴν ψυχὴν καὶ τὴν ὁδηγεῖ πρὸς τὴν ταπεινὴν φάτνην τῆς Βηθλεέμ, ὑπενθυμίζει ἀθέλητα καὶ σὲ κάθε Ἕλληνα γεγονότα ποὺ δὲν τὰ παρέδωσε ἀκόμη στὴν αἰωνιότητα ἢ στοματικὴν παράδοσιν καὶ ἡ γραπτὴ ἱστορία μόνον, ἀλλὰ ποὺ τὰ ἐζήσαμε, ποὺ αἰσθανθήκαμε στὴν ζωὴ τοὺς αὐτοὺς παλμοὺς καὶ διετη-

ρούμε ακόμη στο βάθος τοῦ ἑσωτερικοῦ μας κόσμου τοὺς παλμούς αὐτούς. Ἐδῶ καὶ εἰκοσιτρία περίπου χρόνια τὸν μῆνα αὐτὸ ἐζούσαμε τὴν ἀτμόσφαιρα μιᾶς ἡρωϊκῆς ἐξορμήσεως. Οἱ ἄνθρωποι οἱ ἀλλόδοξοι ποὺ ἐτόλμησαν νὰ προσβάλουν τὴν Πανάχραντη Θεομήτορα τὴν ἡμέρα τοῦ ἑορτασμοῦ της εἰς τὴν ἑλληνικὴν Λούρδην, τὴν Τῆνον, εἶχαν ἀποθρασυνθῆ καὶ εἶχαν κηρύξει τὸν πόλεμο διὰ νὰ καταστραφῆ ἡ ὀρθόδοξος Ἑλλάς μέσα εἰς τὸν γενικώτερον καταστροφικὸν πόλεμον. Εἰς τὸ θρᾶσος ὅμως τῶν ὑβριστῶν τῆς Θεοτόκου, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀντέταξε ἡρωϊσμὸν καὶ ἀνδρείαν. Ἡ Παναγία σύμμαχος τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ πάλιν, ὅπως κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους. Μὲ τὴν συμπαράστασι τῆς Θεοτόκου καὶ μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου εἰς τὸ στόμα οἱ Ἕλληνες ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἀκόμη, ἐξεκίνησαν ἐναντίον τῶν εἰσβολέων καὶ τῶν ὑβριστῶν. Ἐκεῖνοι ἐν ἄρμασι, ἐκεῖνοι ἐν ξίφοις καὶ οἱ Ἕλληνες ἐν ὀνόματι Κυρίου. Ὁ Νοέμβριος ἐκεῖνος ὑπήρξεν ἡ ἐποχὴ μιᾶς μεγάλης ψυχικῆς ἀγωνίας ἀλλὰ καὶ μιᾶς ἐλπίδος.

Δὲν ἀπέλειπεν ποτὲ ἡ ἐλπίς, ὅτι εἰς τὸν ἀγῶνα ἐκεῖνον ποὺ διεξήγαγε τὸ ἔθνος τὸ ἑλληνικὸν ἡ νίκη θὰ ἔπλεκε τὸν στέφανόν της. Κακοτράχαλα τὰ ἀλβανικὰ βουνὰ μὲ τὰ πρῶτα χιόνια στῆς κορυφὰς καὶ στῆς ὑπωρεῖές τους. Φλογισμένη ὡς τόσο ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ μὲ φλόγα ποὺ ἐνδυνάμωνε διαρκῶς ἡ πίστις πρὸς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ἑλληνικὴν πατρίδα. Πολεμοῦσαν οἱ ἄνδρες μὲ προτεταμένην τὴν ξιφολόγχη τους, πολεμοῦσαν καὶ οἱ γυναῖκες ἀγρυπνες ἐπάνω στοὺς πλέξιμο τῶν θερμῶν ἐνδυμάτων γιὰ τοὺς μαχητές. Ἐφθάναν ἀλλεπάλληλα τὰ ἀγγέλματα τῶν νικῶν. Ἐγέμισε ἀπὸ ἀγγέλματα νικῶν καὶ ἡρωϊσμῶν ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ μας καὶ ὑπὸ τὴν θρησκευτικὴν της περισυλλογὴν αἰσθανόμεθα νὰ ἀλλάξῃ ἐντελῶς ὁ κόσμος μας. Ἡμέρα χαρᾶς καὶ ἑορτασμοῦ ἡ ἐπομένη τῆς ἑορτῆς τῶν Εἰσοδείων τῆς Θεοτόκου. Χτυποῦσαν χαρμόσυνα οἱ καμπάνες, βροντοῦσαν τὰ κανόνια καὶ ὁ λαὸς ἕξαλλος ἀπὸ ἐνθουσιασμὸ ἐκινεῖτο πανηγυρικὰ στοὺς δρόμους. Ἡ ἑλληνικὴ ἐλευθερία ἀγκάλιαζε τὴν ἡμέρα ἐκείνη τὴν ἀλβανοκρατούμενη Κορυτσᾶ καὶ ἡ γαλανόλευκος ἐκυμάτιζε σὲ μεγάλην κατεχομένη ὡς τὴν παραμονὴ τῆς ἡμέρας ἀπὸ τοὺς κατακτητὰς περιοχῆ. Ἐδιπλώθηκαν τὰ φτερά τοῦ ἔθνικοῦ μας ἐνθουσιασμοῦ καὶ αἰσθανθήκαμε τὴν ψυχικὴν περισυλλογὴν μας στὸν θρησκευτικὸν τομέα καὶ πάλιν. Ἀναπέμψαμε εὐχαριστηρίους ὕμνους πρὸς τὴν προστάτιδα Παρθένα, τὴν Μεγαλόχαρη καὶ ἐσυνεχίσαμε τὸ ταξίδι τῆς σκέψεως καὶ τῆς ψυχῆς μας στὸν δρόμο ποὺ κατηυθύνετο στὴν Βηθλεὲμ, τὸν τόπο τοῦ μεγάλου θαύματος. Ἡ μορφή τῆς μικρᾶς Παρθένου ἀκόμη μᾶς συνώδεε στὴν ὁδοιπορίαν μας αὐτῇ.

«ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ»

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΨΥΧΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΣΤΑΣΙΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ «ΑΡΙΘΜΟΥΣ»

Ἐπὶ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Ὁ ἀκούσιος φονηᾶς μόνο μετὰ τὸ θάνατο τοῦ μεγάλου Ἀρχιερέα ἀφήνονταν ἐλεύθερος.

Ἐν τῇ πόλει τῆς καταφυγῆς κατακείτω, ἕως ἂν ἀποθάνῃ ὁ Ἱερεὺς ὁ μέγας. Καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν Ἱερέα τὸν μέγαν, ἐπαναστραφήσεται ὁ φονεύσας εἰς τὴν γῆν τῆς κατασχέσεως αὐτοῦ».

Αὐτὸ εἶναι ἓνας συμβολισμὸς, ποὺ καὶ ἄλλοι πολλοὶ τὸν εἶδαν ὅπως καὶ ὁ ἱερός Θεοδώρητος τὸν ἐξηγεῖ. «Ὁ θάνατος τοῦ κατὰ τὴν τάξην Μελχισεδέκ μεγάλου Ἀρχιερέα ἐσημείωσε τὴν λύσιν τῆς ἁμαρτίας τῶν ἀνθρώπων καὶ ξανάφερε τὸν ἐξόριστο εἰς τὸν Παράδεισον». Παρόμοια καὶ ὁ θεῖος Ἰσίδωρος ὁ Πηλιουσιώτης εἰς τὸ ἴδιον συμπέρασμα κατέληξε καὶ ἔγραψε καὶ αὐτός. «Πρὸς αὐτὸ νομίζω πῶς ἐβάλανε σάν ὄρο γιὰ τὴν ἀπόλυση τοῦ ἀκούσιου φονηᾶ τὸν θάνατο τοῦ μεγάλου Ἀρχιερέα· γιὰ νᾶναι δηλαδὴ σάν ἓνα σύμβολο καὶ σάν μιὰ φανερὴ ἀπόδειξις, ὅτι ὅπως ὁ θάνατος ἐκείνου ἐλύτρωσε ἀπὸ τὴν ἐξορία τοὺς τοὺς ἀκούσιους φονηάδες, ἔτσι καὶ ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ σβύνει τὰ ἀκούσια ἁμαρτήματα τῶν ἀνθρώπων καὶ θ' ἀποκαταστήσῃ ὅλους τοὺς ἀληθινούς πιστοὺς εἰς τὴν ἕνωσιν Ἱερουσαλήμ». Καὶ εἰς τὴν ἐξήγησιν αὐτῆς τοῦ πνευματοκίνητου ἀγίου Πατέρα ἐγὼ τολμῶ νὰ προσθέσω καὶ αὐτό· πῶς ἂν δηλαδὴ ὁ ἀκούσιος θάνατος τοῦ Ἀρχιερέα τοῦ Νόμου ἔλυνεν ἀπὸ τὴν ποινήν του τὸν ἀκούσιο φταίχτη, ὁ ἐκούσιος θάνατος τοῦ μεγάλου Ἀρχιερέα, ποὺ ἔσχισε τοὺς Οὐρανοὺς καὶ ἐκάθισεν παντοδύναμος εἰς δεξιὰ τοῦ Πατέρα του, λύνει

καὶ λυτρώνει, ὄχι μονάχα τοὺς ἀκούσιους, μὰ καὶ τοὺς ἐκούσιους φταῖχτες, ἂν ἀναγνωρίσουν τὸ πταῖσμα καὶ ζητήσουν, μὲ εἰλικρίνεια, συγχώρεση. Καὶ σ' αὐτὸ ἀκριβῶς στηρίζονται κι' ὅλες οἱ δικές μας ἐλπίδες, πού κάθε στιγμή τῆς ἡμέρας πέφτομε σ' ἓνα ἐκούσιο ἢ κι' ἀκούσιο πταῖσμα.

Μοῦρχεται δὲ στὸ λογισμό μου ἐδῶ, νὰ σημειώσω καὶ μιὰν ἄλλην ἐξήγηση, πού θεμελιώνεται ἐπάνω στὴν ὑψηλὴν ἐντολὴ τῆς Εὐαγγελικῆς μας πίστεως.

Πῶς ἂν δηλαδὴ κάθε Ἑβραῖος συγγενὴς τοῦ ἀδικοσκοτωμένου εἶχε τὴν ὑποχρέωση ν' ἀνέχεται τὴν ἐπιστροφή τοῦ φονηᾶ ἀπὸ τὸν ἐξορία του καὶ τὴν ἀποκατάστασή του στὴν πατρίδα του, ἔπειτα ἀπὸ τὸν θάνατο τοῦ Ἀρχιερέα τοῦ Νόμου, καὶ νὰ μὴν τὸν κατατρέχη στὸ ἐξῆς· ἐμεῖς οἱ Χριστιανοί, ἔπειτα ἀπὸ τὸν ἐκούσιο θάνατο τοῦ μεγάλου Ἀρχιερέα, τοῦ Θεάνθρωπου Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο πιστεύομε κι' ἀπὸ τὸν ὁποῖο περιμένομε τὴν ἄφεση τῶν ἀμαρτιῶν μας καὶ τὴν σωτηρία μας, ἔχομε χρέος ἀπαραίτητο νὰ συγχωροῦμε κάθε φταίστη, ὅτιδῆποτε κι' ἂν μᾶς ἔκανε. Καὶ μάλιστα νὰ τὸν συγχωροῦμε ἀμέσως καὶ χωρὶς νὰ περιμένωμε, ὅπως οἱ παλαιοὶ Ἰσραηλιῖτες τὸν θάνατο τοῦ Ἀρχιερέα τους. Ἐπειδὴ ὁ ἰδικός μας Ἀρχιερέας εἶναι ὁ μόνος καὶ ὁ πραγματικὸς μέγας Ἀρχιερέας πού «ἐκουσίως ἀπαξ ἀποθανών, οὐκέτι ἀποθνήσκει, καὶ θάνατος αὐτὸν οὐκέτι κυριεύσει». (Ρωμ. στ', 9). Δεῦτερον, ὁ Χριστιανὸς ἔχει τὴν ὑποχρέωση νὰ συγχωρῇ, ὄχι μονάχα τ' ἀκούσια παρὰ καὶ τὰ ἐκούσια ἀμαρτήματα τοῦ φταίστη. Γιατὶ κι' ὁ μέγας Ἀρχιερέας του δὲν ἀπέθανεν ἀθελήτά του, ἀλλ' ἐκούσια παραδόθηκε στὸ θάνατο· «Οὐδεὶς αἶρει τὴν ψυχὴν μου ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἑαυτοῦ» (Ἰωάν. ι', 18).

Καὶ ὁ Χριστιανὸς λοιπὸν ἔχει κι' αὐτὸς τὸ ἴδιο χρέος, ἂν θέλῃ νὰ καταξιωθῇ κι' ὁ ἴδιος τὴν ἄφεση τῶν ἀμαρτιῶν του καὶ τῶν ἐκούσιων καὶ τῶν ἀκούσιων:

«Ἡ ἐντολὴ Κυρίου τηλαυγῆς» (Ψαλ. ιη', 9). «Ἐὰν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφέσει καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ Οὐράνιος τὰ παραπτώματα ὑμῶν (Ματθ. στ', 14). Τὸ ἴδιο δὲ πρᾶγμα τὸ λέει κι' ἀρνητικὰ· «Ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ Οὐράνιος ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν». (Αὐτ. 15).

**Ὁ Χριστιανὸς πρέπει ὀπωσδήποτε κι' ἀπροφάσιστα
νὰ συγχωρῆ τὸν ἐχθρόν του**

Δὲν ξέρω, ἂν οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀκούσια σκοτωμένου, βλέποντας τὸν φονηᾶ νὰ γυρίζῃ ἀπὸ τὴν ἐξορία του στὴν πατρίδα του καὶ ν' ἀποκατασταίνεται «μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν μέγαν Ἀρχιερέα»· δὲν ξέρω, λέγω, ἂν κι' αὐτοὶ ξεχνοῦσαν τὸ πάθος τους ἐναντίον του, καὶ τὸν ἐσυγχωροῦσαν, μ' ὅλη τους τὴν καρδιά καὶ τὴ διάθεση. Αὐτὸ βέβαια ἤθελε καὶ ζητοῦσεν ὁ Νόμος. Μὰ κι' ἀνθρώπινη ἀτέλεια κι' ἐμπάθεια ἐνδεχόμενον ἦτανε νὰ διατηρῆται μέσα στὶς καρδιὰς τῶν ἰδικῶν τοῦ σκοτωμένου, κάποιο λείψανο μίσους γιὰ τὸν φονηᾶ, ὅταν τὸν ἔβλεπαν νὰ τριγυρίζῃ ἐλεύθερος.

Τὶ μᾶς ἐνδιαφέρει ἐμᾶς, ἂν πέθανεν ὁ μεγάλος Ἀρχιερέας; Ἔτσι ἦτανε πιθανὸ νὰ λένε! Ὁ δικὸς μας ἀνθρώπος βρίσκεται πεθαμένος κι' ἄπνοος μέσα στὸν τάφο του· κι' ἐμεῖς ἐχάσαμε, δίχως νὰ τὸν πάρῃ ὁ Θεός, τὸν πατέρα μας, τὸν ἀδελφὸ μας, τὸ παιδί μας, ἢ τὸν προστάτη μας! Τὶ ἔχομε ἐμεῖς νὰ κερδίσωμε ἀπὸ τὸν Ἀρχιερατικὸ θάνατο; Τὶ καλὸ θὰ ἰδοῦμε ἐμεῖς ἀπ' αὐτό, πού νὰ γιατρέψῃ κάπως τὸν πόνο μας;

Ἐσὺ ὅμως, ἀδελφέ μου Χριστιανέ, δὲν ἔχεις κανέναν ἀπολύτως λόγο νὰ φυλάγῃς μέσα στὴν καρδιά σου κάποιο ἔχθος μνησικαχίας ἐναντίον του. Ὁ δικὸς σου μέγας Ἀρχιερέας πέθανε. Καὶ πέθανε γιὰ σένα! Πέθανε, γιὰ νὰ σ' ἐξαγοράσῃ ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία τοῦ Διαβόλου.

Πέθανε γιά νά σέ ξαναζωντανέψη, γιατί σέ εἶχε νεκρώσει ἡ ἁμαρτία. Ποῦ λοιπόν στηρίζεις καί ποιό λόγο ἔχεις ν' ἀρνίσαι νά συγχωρήσης τόν ἀδελφό σου, πού σ' ἐπείραξε καί σ' ἔβλαψε, ἔπειτα ἀπό τόν ἐκούσιο θάνατο γιά σένα τοῦ Χριστοῦ, πού γι' αὐτό πῆρε σάρκα ἀνθρώπινη καί θεληματικά του ὑπέφερε τὸ μαρτύριο τοῦ Σταυροῦ;

Πολύ, πάρα πολύ διαφέρει ἡ εὐαγγελική διαγωγὴ ἀπὸ τὴν νομοθεσίαν τῶν Ἑβραίων. Τότε ἡ ἐκδίκησις εἶχε κάποια θέσις. Τώρα ὅμως δὲν ἔχει. Ὁ Ἑβραῖος ζητοῦσεν «ὄφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος καὶ αἷμα ἀντὶ αἵματος» (Ἐξοδ. κα' 24). Γιατὶ τότε ὁ Ἀρχιερέας δὲν πέθαινε γιά τὸ λαό. Ἀφ' οὗ ὅμως ὁ μέγας Ἀρχιερέας δέχθηκε νά σταυρωθῆ θεληματικά του γιά ὅλους μας, γιά νά ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὸ θάνατο καθετὶ τὸ ἀνθρώπινο, ὅλοι μας ὀφείλουμε νά συγχωροῦμε ὅλους. Γιατὶ κι ὅλοι μας, μὲ τὸν θάνατό του ἐκεῖνο, καταξιωνόμαστε νά συγχωρεθοῦνε οἱ ἁμαρτίες μας· καὶ ξαναγυρίζουμε πάλι στὴν πρώτη μας πατρίδα, τὸν Παράδεισο δηλαδὴ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον μᾶς ἐξώρισαν. «Μετὰ τὸ θανεῖν τὸν Ἱερέαν τὸν μέγαν, ἐπαναστροφῆσεται ὁ φονεύσας εἰς τὴν γῆν τῆς κατασχέσεως αὐτοῦ» (Ἀριθ. λε' 28).

Ἀποδ. ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ἱεροκήρυκος Νικοπόλεως

ΛΟΓΟΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΟΡΤΑΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΜΗΗΜΑΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ

Ἐγκρίσει - εὐλογία τῆς Ἱ. Συνόδου
Τόμ. Α', σελ. 320

Πωλεῖται παρὰ τῷ συγγραφεῖ (Πρέβεζαν)
καὶ εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα. Δρχ. 60.

ΜΕΓΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΙ ΜΟΔΕΣΤΟΣ

Στὴν ἀρχὴ τοῦ Δ' αἰῶνος, εἶχε παρουσιασθῆ μιὰ φοβερὴ αἵρεσις, ποὺ ξαπλώθηκε μὲ μεγάλη ταχύτητα κι' ἀπίστευτη εὐκολία σὲ ὅλη σχεδὸν τὴν τότε χριστιανικὴ οἰκουμένη: ὁ ἀρειανισμός. Τὸ ὄνομά της τὸ πῆρε ἀπὸ τὸν ἰδρυτὴ της τὸν Ἄρειο, ποὺ ἦταν ἱερεὺς στὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ δίδασκε, χρησιμοποιοῦντας ἕνα σωρὸ σοφιστεῖες, ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἦταν Θεός, ἀλλὰ ἄνθρωπος.

Ὅταν ὁ Μέγας Βασίλειος ἔγινε ἐπίσκοπος στὴν Καισάρεια τῆς Καππαδοκίας, ὁ ἀρειανισμὸς εἶχε πλέον διαδοθῆ παντοῦ σὰν πνευματικὴ πανοῦκλα κι' εἶχε παρασύρει ὄχι μόνο τίς λαϊκὲς μάζες, ἀλλὰ καὶ πλῆθος ἀπὸ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας, φθάνοντας ἀκόμη καὶ στὸν αὐτοκρατορικὸ θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Πραγματικά, ὁ αὐτοκράτωρ Οὐάλης ἦταν δοσμένος ὀλόψυχα στὴν κακοδοξία αὐτὴ κι' εἶχε βάλει σκοπὸ του νὰ κἀνῃ ἀρειανούς, εἴτε μὲ τὸ καλὸ εἴτε μὲ τὸ κακὸ, κι' ὅλους τοὺς ὑπολοίπους ὑπηκόους του, ποὺ ἔμεναν πιστοὶ στὴν Ὁρθοδοξία. Γιὰ νὰ τὸ πετύχῃ δὲ αὐτό, ἀποφάσισε νὰ πλήξῃ πρῶτα τοὺς ἐπισκόπους, ποὺ ἀντιστέκονταν ἐπίμονα στὸ ρεῦμα τοῦ ἀρειανισμοῦ.

Ὁ πιὸ σπουδαῖος ἀπ' αὐτοὺς ἦταν ὁ Βασίλειος. Μὲ τὸν ἅγιό βίο του, μὲ τὴ θεσπέσια εὐφράδειά του καὶ μὲ τὴν ἀκοίμητη ἐνεργητικότητά του, ὁ ἱεράρχης τῆς Καισαρείας ἀποτελοῦσε τὸν πρῶτιστο ἀντίπαλο, ποὺ ἔπρεπε ὀπωσδήποτε νὰ βγῆ ἀπὸ τὴ μέση.

Μιὰ μέρα, λοιπόν, ἔφθασε στὴν ὠραία πρωτεύουσα τοῦ Πόντου, ὅπου ὁ Βασίλειος εἶχε τὴν ἔδρα του, ἕνας ἀνώτερος ἀξιωματοῦχος τοῦ κράτους, ὁ Μόδεστος.

Τὸν εἶχε στείλει ὁ αὐτοκράτωρ, γιὰ νὰ καλέσῃ τὸν Βασίλειο σὲ ὑποταγή.

Ὁ λαὸς τῆς Καισαρείας, ποὺ ἀγαποῦσε παράφορα τὸν πνευματικὸ του πατέρα, ἔπεσε σὲ δικαιολογημένη ἀγωνία, ὅταν μαθεύτηκε τὸ γεγονός. Πῶς θὰ τὰ ἔβγαζε πέρα ὁ ἐπίσκοπός τους μὲ τὸν ἄνθρωπο ἐκεῖνο, ποὺ ἦταν ντυμένος μὲ ὅλη τὴν ἐξουσία ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα, γιὰ νὰ ἀσκήσῃ κάθε εἶδους βία ἂν εὑρίσκε ἀντίστασι; Πραγματικά, ὁ Μόδεστος εἶχε ἐξουσιοδοτηθῆ νὰ καταδικάσῃ ἀκόμη καὶ σὲ θάνατο τὸν Βασίλειο. Κανένας, ὥστόσο, ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς Καισαρείας δὲν ἀμφέβαλλε, ὅτι ὁ Βασίλειος δὲν ἐπρόκειτο νὰ λυγίσῃ.

“Όταν ο Μόδεστος μπήκε στο διοικητήριο τῆς πόλεως, δὲν ἔχασε καιρό. Πρόσταξε νὰ φωνάξουν εὐθὺς τὸν Βασίλειο νὰ παρουσιασθῆ μπροστὰ του.

Τὴν ὑπέροχη σκηνὴ τὴν περιγράφει ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, ποὺ στάθηκε φίλος τοῦ Βασιλείου, ἔχοντας σπουδάσει μαζί του στὴν Ἀθήνα.

Ὁ ἐπίσκοπος τῆς Καισαρείας στάθηκε μπροστὰ στο βασιλικὸ ἐκπρόσωπο ἤρεμος κι’ ἐπιβλητικός. Ἦταν ψηλόλιγνος, μὲ τὰ μάγουλα βαθουλωμένα ἀπὸ τὴν ἄσκησι, κι’ ἡ χλωμάδα του ἐρχόταν σὲ ἀντίθεσι μὲ τὰ κατὰμυρα γένεια του. Φοροῦσε ἓνα φτηνὸ ράσο, τριμμένο καὶ ξεθωριασμένο ἀπὸ τὴν πολυκαιρία.

Ὁ Μόδεστος ἄρχισε μὲ καλοπιάσματα.

- Δὲν ἔχω καμμιά ἀμφιβολία, τοῦ εἶπε, ὅτι δὲν θὰ φέρῃς ἀντίρρηση στὴν ὑψηλὴ ἐπιθυμία, ποὺ ἤλθα νὰ σοῦ διαβιβάσω. Ὁ αὐτοκράτωρ θὰ εὐχαριστηθῆ ὅσο γιὰ κανένα ἄλλον, ἂν δῆ ὅτι παράτησες ὅσα πίστευες καὶ κήρυκτες ἕως τώρα καὶ παραδέχεσαι τὴ σωστὴ διδασκαλία τοῦ Ἀρείου.

Ὁ Βασίλειος, χωρὶς νὰ παραχθῆ καθόλου, τοῦ ἀπάντησε:

- Δὲν θὰ ἐγκαταλείψω τὴν Ὁρθοδοξία.

Δὲν θεώρησε χρήσιμο νὰ προσθέσῃ τίποτε ἄλλο.

Τὸ γλυκὸ ὕφος ἐξαφανίστηκε μονομιᾶς ἀπὸ τὴν ὄψι τοῦ Μόδεστου. Ἀπὸ ἐκείνη τὴ γαλήνια, ἀλλὰ τόσο σταθερὴ ἀπόκρισι, κατὰλαβε εὐθὺς, ὅτι ἡ μαλακὴ γλῶσσα δὲν θὰ ὠφελοῦσε.

Σγκώθηκε ἀπὸ τὸ κάθισμά του κι’ εἶπε στὸν Ἅγιο:

- Κάνεις, λοιπόν, ὅτι ἀγνοεῖς τί σὲ περιμένει, ἂν ἀντισταθῆς στὸν αὐτοκράτορα; Μήπως ὁ νοῦς σου ἔχει σταματήσει καὶ δὲν μπορεῖς νὰ σκεφθῆς τίς συνέπειες τῆς ἀρνήσεώς σου; Ἄκου τες, λοιπόν, ἀπὸ μένα. Ἐχω δικαίωμα νὰ σοῦ κατάσχω ὅλο τὸ βίός. Ἐχω δικαίωμα νὰ σὲ βγάλω ἀπὸ δῶ καὶ νὰ σὲ στείλω ἐξορία. Μπορῶ ἀκόμη νὰ σὲ ρίξω στὰ βασανιστήρια. Ἐχω, τέλος, ἔγκρισι νὰ σὲ παραδώσω καὶ στὸν δῆμιο, ἂν δὲν ὑποχωρήσης.

Ὁ Βασίλειος τὸν ἄφησε νὰ τελειώσῃ καὶ τοῦ ἀποκρίθηκε μὲ τὴν ἴδια ἤρεμία:

- Δὲν μὲ φοβίζει τίποτε ἀπ’ αὐτά. Ἐμεῖς οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας εἴμαστε οἱ πιὸ πρᾶοι ἄνθρωποι. Ἀλλὰ ὅταν κινδυνεύῃ ἡ πίστις, ποὺ ταχθήκαμε φύλακές της, δὲν μᾶς πτοεῖ καμμιά δύ-

ναμεις στον κόσμο. Δεν έχω άλλο βιός να μου πάρης απ' αυτά τὰ τρίχυνα ράκη που φορώ κι' από λίγα βιβλία. 'Η έξορία δεν μου κάνει καμμιά έντύπωση, γιατί όλη ή γῆ ανήκει στον Κύριο κι' όλοι οί άνθρωποι είμαστε προσωρινοί σ' αυτόν τον κόσμο. Τὰ βασιανιστήρια δεν θά προλάβω να τὰ αισθανθῶ. 'Η σάρκα μου, από τις άγρυπνίες και τις νηστείες, είναι τόσο αδύνατη, ώστε με τὸ πρώτο θά ύποκύψη. "Όσο για τὸ θάνατο, αυτός είναι για μένα ευεργεσία, γιατί βιάζομαι να βρεθῶ μιὰ ώρα γρηγορότερα κοντά στον λατρευτό μου Κύριο.

‘Ο Μόδεστος σάστισε μπροστά σ' αυτά τὰ ύπέροχα λόγια.

Χωρίς να τὸ καταλάβῃ πῶς, αναφώνησε:

- Πρώτη φορά άκούω επίσκοπο να μου μιλά ἔτσι!

‘Αλλά ὁ Βασίλειος τοῦ απάντησε εὐθύς:

- "Ίσως δεν θά βρέθηκες ὡς τώρα μπροστά σε ἀληθινὸ επίσκοπο.

‘Η στιχομυθία τελείωσε εκεί. ‘Ο Μόδεστος σκέφθηκε φρόνιμα. Είδε, ὅτι θά ἦταν ὠφέλεια για τὴν 'Ορθοδοξία ἂν χτυποῦσε σ' ἕνα τόσο δυνατό σημειό της, που ἦταν ὁ Βασίλειος. "Αν τον ἔκανε μάρτυρα-πράγμα ἀπόλυτα βέβαιο, γιατί ὁ Βασίλειος δεν θά λογάριζε καθόλου ὅποιαδήποτε δοκιμασία-τὰ πιστὰ μέλη τῆς 'Εκκλησίας θά ἐνισχύονταν ἀπὸ τὸ φωτεινὸ του παράδειγμα.

Τὸν ἄφησε, λοιπόν, ἐλεύθερο κι' ἔφυγε τὴν ἴδια μέρα ἀπὸ τὴν Καισάρεια.

‘Ο Ουάλης, ὅταν άκουσε τὴν ἀναφορά του, ἀναγκάστηκε να συμερισθῆ κι' αυτός τὴ γνώμη του. Ήταν πραγματικὰ καλύτερο να ἀφεθῆ ἀπείραχτος ὁ μεγάλος αυτός ἔμψυχος στύλος τῆς 'Ορθοδοξίας. Γιατί κάθε πλῆγμα ἐναντίον του δεν θ' ἀπόδειχνε ἄλλο παρά τὸ πόσο στερεὸς ἦταν.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

‘Ο «'Εφημέριος» είναι πρόθυμος να δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ 'Εφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι δύνανται ν' ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θά δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

‘Ο άπολογισμός του Τ.Α.Κ.Ε.

Β’.

3. Παροχαί Κλάδου ‘Αρωγής

Τò βοήθημα του Κλάδου τούτου, ιδρυθέντος από του ‘Ιουνίου 1947, παρέχεται έφ’ άπαξ εις τους συνταξιοδοτούμενους, άμα τῆ έξόδω των εκ τῆς ένεργου ύπηρεσίας, υπό τινας δέ προϋποθέσεις και εις μη συνταξιοδοτούμενους.

Τά καταβληθέντα κατά τὰ τελευταία έτη βοηθήματα του Κλάδου ‘Αρωγῆς έχουν — ως ηῤξήθησαν από 1.11.1957 (ν. 3801/57) ως εξής:

	1959	1960	1961	1962	1963
‘Εξελθόντες	187	221	176	176	161
Καταβλ. Παροχαί	2239215	2907941	2743490	3092127	3089330
Μέσος όρος έφ’άπαξ βοηθήματος	11974	13158	15588	16989	19070

Διά του ίσχύσαντος, από του έτους 1957, συστήματος ύπολογισμού του παρεχομένου βοηθήματος, καθ’ ό, δι’ έκαστον έτος συμμετοχῆς (έτος συστάσεως του Κλάδου 1947) παρέχεται βοήθημα ίσον προς τὰς άποδοχὰς ένός μηνός, τò βοήθημα τούτο έβελτιώθη σημαντικῶς, θά βαίνη δέ αυξανόμενον μέχρι των 25 έτών συμμετοχῆς (Ν. 3801/57).

‘Η κατ’ άρχην έντύπωσις εκ των πραγμάτων, εἶνε ότι, διά του άκολουθουμένου τρόπου ύπολογισμού τò ύψος των παροχών του Κλάδου ‘Αρωγῆς τείνει, συν τῆ παρόδω του χρόνου, νά υπερβῆ τò επίπεδον των έτησίων εισπράξεων και, κατά συνέπειαν, διά τὴν κάλυψιν των διαφορών, εἶνε πιθανόν ν’ άρχίση μελλοντικῶς χρῆσις των άποθεματικῶν του Κλάδου. ‘Επί των ένδεχομένων τούτων δέον νά αναμένεται όπως άποφανθῆ ή ενεργηθησομένη άναλογιστική μελέτη.

4. ‘Εξοδα Κλάδου ‘Ασθενείας

Ταῦτα, περιλαμβάνοντα τὰ καταβληθέντα κατά τò 1963 νοσήλια, ως και μικρόν ποσοστόν των έξόδων διοικήσεως, έχουν ως εξῆς κατά τὰ τελευταία έξῆς έτη:

‘Ετος	1958	Δρχ.	3.287.814
»	1959	»	3.719.014
»	1960	»	4.670.942
»	1961	»	5.955.533
»	1962	»	5.697.573
»	1963	»	7.079.412

Ὡς καί, κατά τήν ὑποβολήν τοῦ ἀπολογισμοῦ 1962, ἐν τῇ σχετικῇ ἐκθέσει (σελ. 58) ἀναφέρεται, κατά τὸ κλείσιμον τοῦ ἔτους τούτου, παρέμειναν ἀνεκκαθάριστοι δαπάναι νοσηλίων τοῦ ἔτους τούτου, πληρωθεῖσαι κατά τὸ ἀκολουθήσαν ἔτος 1963 ἐκ δρχ. 1,9 ἑκατ. περίπου. Εἰς τὸν λόγον τοῦτον κυρίως ὀφείλεται ὅτι τὰ ἔξοδα νοσηλείας τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν ἔτους ἐμφανίζονται ἰδιαιτέρως ὑψούμενα ἐναντι τῶν προηγούμενων.

5. Ἔξοδα Διοικήσεως

Ταῦτα, κατά κλάδους, ἔχουν συνοπτικῶς:

	1959	1960	1961	1962	1963
Κλάδου Συντάξεων	1283793	1514086	1649697	1667389	1970337
» Ἀσθενείας	90516	109775	102508	145736	167500
Σύνολον	1374309	1624062	1752205	1813125	2138037
*Ἔξοδα Τοπ. TAKE	386400	336400	383520	393975	396000
	1760909	1760709	2135455	2207100	2524037

Οὕτω τὰ ἔξοδα Διοικήσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Ταμείου, ἀνελθόντα κατά τό, ὑπὸ κρίσιν ἔτος, εἰς τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 2.534.037, ὑπερέβησαν, κατά δρχ. 326.937, τὰ ἔξοδα τοῦ προηγούμενου ἔτους, ἀνελθόντα εἰς δρχ. 2.207.100. Ἡ ἄνοδος αὕτη, ἀνερχομένη εἰς 140/ο ἐξηγεῖται ἐκ τῆς πληρωμῆς ἀναδρομικῶν ἀποδοχῶν καὶ ἄλλων ἐκτάκτων δαπανῶν καὶ ἐκ τῆς ὑπερτιμῆσεως διαφόρων ἰδῶν.

6. Ἔξοδα διαχειρίσεως καὶ ἀποσβέσεως

Κατηγορία	1960	1961	1962	1963
α. Ἔξοδα ἀκινήτων	30.854	23.371	29.311	249.806
β. » κληρικῶν	165.394	191.630	215.875	505.480
γ. Προμήθεια Τ. TAKE καὶ Δημ. Ταμείων	340.142	332.545	369.501	427.031
δ. Προμήθειαι - φύλακτρα Τραπεζῶν	18.860	31.151	42.937	51.995
ε. Φόροι καὶ τέλη	235.462	585.993	614.184	652.766
στ. Διάφορα	—	1.026	—	—
Σύνολα	790.712	1.165.888	1.272.094	1.887.078
ζ. Ἀποσβέσεις ἀκινήτων καὶ ἐπίπλων	704.066	706.328	709.077	784.121
	1.494.778	1.872.216	1.981.101	2.671.201

Ὡς ἠδὲξήμενα, ἐναντι τοῦ προηγηθέντος ἔτους, κατά δρχ. 690.100 ἐμφανίζονται τὰ ἔξοδα διαχειρίσεως τῶν ἀνωτέρω κατηγοριῶν. Οὕτω, αὐξήσεις παρατηροῦνται εἰς τὰ ἔξοδα ἀκινήτων (ἐπισκευαί), τὰς «προμηθείας» καὶ

τους «φόρους» συνεπεία τῆς ἀντιστοίχου αὐξήσεως τῶν ἐσόδων ἐκ τῶν ὁποίων ἐξαρτῶνται καὶ ὑπολογίζονται αἱ δαπάναι αὐταί. Ἐπίσης αὐξάνονται καὶ τὰ ἐξόδα κληρικοσῆμου, λόγω καταλογισμοῦ, κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ἐκκρεμῶσάν τινῶν προμηθειῶν, ἐκ προηγουμένων χρήσεων.

7. Ἐξόδα Ἐξωκκλησιῶν

Ταῦτα ἀνῆλθον εἰς δρχ. 1.379.436 ἔναντι δρχ. 1.252.400 τοῦ παρελθόντος, ἦτοι ἐσημείωσαν αὐξῆσιν ἐκ δρχ. 127.036, ὀφειλομένην εἰς τοὺς ἰδίους, ὡς καὶ εἰς τὴν προηγουμένην περίπτωσιν, λόγους.

Σημειωτέον ὅτι ὁ λογαριασμὸς οὗτος τῆς διαχειρίσεως ἐξωκκλησιῶν ἔχει ἐπιβαρυνθῆ καὶ μετὰ τὴν δαπάνην μισθοδοσίας τῶν παρὰ τῷ TAKE ὑπηρετούντων κατ' ἀπόσπασιν νεωκόρων, ἐνῶ ἡ δαπάνη αὕτη, λόγω τῆς φύσεώς της, θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρῆται ὡς ἀνήκουσα μᾶλλον εἰς τὰ «ἐξόδα διοικήσεως».

Πρὸς μίαν γενικωτέραν ἐπισκόπησιν τῶν δαπανῶν «διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως», ἐν σχέσει πρὸς τὰ πραγματοποιούμενα ἐξόδα, παρατίθενται τὰ ἑξῆς:

Ὄλων τῶν κλάδων	1961	ο/ο	1962	ο/ο	1963	ο/ο
Ἐξόδα	42.211.396	100	44.822.035	100	48.921.930	100
Ἐξόδα διοικήσεως εἰδικῶς (Κέντρου καὶ Τοπικῶν)	2.135.455	5	2.207.100	4,9	2.534.037	5,1
Ἐξόδα διοικήσεως Κέντρ. καὶ Τοπι- κῶν, ἐξωκ/σιῶν καὶ διαχειρίσεως (ἐκτὸς ἀποσβεσ.) ὅλων τῶν κλάδων	4.575.712	10,3	4.731.597	10,5	5.800.553	11,8

Οὕτω ἡ ἑκατοστιαία ἀναλογία, πρὸς τὰ ἐν γένει ἐσοδα τοῦ Ταμείου, τῶν «δαπανῶν διοικήσεως καὶ λειτουργίας» ἀνῆλθεν εἰς 5,1 ἔναντι 4,9 τοῦ παρελθόντος. Προστιθεμένων δὲ εἰς ταῦτα καὶ τῶν «ἐξόδων διαχειρίσεως» ἐν γένει ἡ ἀναλογία ἀνέρχεται εἰς 11,8 ἀντὶ 10,5 εἰς ὃ ἀνῆλθεν αὕτη κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

Ἐνταῦθα παρατηρεῖται καὶ ὅτι, παρὰ τὴν ποσοτικὴν ἀνοδὸν τῶν ἐξόδων τούτων, ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, ἡ ἀναλογία τῶν πρὸς τὰ ὅσοδα δὲν παρουσιάζει σοβαρὰς ἀποκλίσεις, χάρις εἰς τὴν ἀντίστοιχον βελτίωσιν τῶν ἐσόδων. Ἐπίσης ὅτι τὰ ἐξόδα διοικήσεως εὐρίσκονται πάντοτε ἐντὸς τῶν παραδεδεγμένων φυσιολογικῶν ὁρίων.

8. Πλεονέσματα διαχειρίσεως

Μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ κλάδου Ἀσθενείας τὰ πλεονάσματα ἤρχισαν νὰ ὑφίστανται πτώσιν ἀνάλογον πρὸς τὴν παθητικότητά τοῦ κλάδου τούτου. Εἰς τὸν ἐπόμενον πίνακα ἐμφανίζονται τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν τελευταίαν 3/ετίαν. Ἡ πρὸς τὰ ἄνω πορεία τοῦ δείκτου τῶν ἐτῶν 1962 καὶ 1963 ἔχει χαρακτῆρα περιστατικὸν καὶ ἐξηγεῖται ἐκ τῆς εἰσπράξεως ἐφ' ἅπαξ εἰσφορᾶς τῶν ἠσφαλισμένων, κυρίως.

	1961	1962	1963
1. Κλάδου Συντάξεων			
'Εσοδα	34.012.599	36.458.588	39.794'264
Παροχαί έξοδα και αποσβέσεις	33.464.511	34.392.247	35.388.475
Καθαρόν αποτέλεσμα	— 548.088	— 2.066.341	— 4.505.788
2. Κλάδου ασθενείας			
'Εσοδα	4.748.253	5.055.447	5.216.697
Παροχαί και έξοδα 'Αποτέλεσμα	5.955.533	5.697.573	7.246.912
'Αποτέλεσμα — ή —)	— 1.207.280	— 642.126	— 2.030.215
3. Κλάδου 'Αρωγής			
'Εσοδα	3.117.094	3.318.000	3.920.969
Παροχαί	2.743.490	3.184.562	3.089.338
Καθαρόν αποτέλεσμα	— 373.604	— 133.437	— 831.631
4. "Όλων τών κλάδων			
'Εσοδα	42.211.396	44.822.035	48.931.930
'Εξοδα και παροχαί	42.814.426	43.264.376	45.624.725
(Περίσσειμα ή έλλειμμα)	— 270.030	— 1.557.6 59—	3.307 205

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

1. Τα έσοδα του έτους 1963, ανελθόντα δι' όλους τους Κλάδους εις 48.931.930 δραχμάς, υπερέβησαν τα έσοδα του προηγηθέντος έτους 1962, ανελθόντα εις δραχμάς 44.822.035, κατά δραχμάς 4.109.895, ήτοι κατά 9ο/ο. Τα δέ έξοδα (μετά τών αποσβέσεων) φθάσαντα εις τό ποσόν τών 45.624.725 δραχμών, υπερέβησαν τά τής προλαβούσης χρήσεως, άτινα είχαν ανέλθει εις τό ποσόν τών δρχ. 43.264.376, κατά δραχμ. 2.360.349, ήτοι κατά 5ο/ο περίπου. Εκτός τών έξ εισφορών τών ήσφαλισμένων εισπράξεων, τών οποίων ή άνοδος προήλθεν, ώς άλέχθη, εκ τής αναλόγου βελτιώσεως τών μισθών, παρατηρείται ότι και πολλών εκ τών λοιπών κατηγοριών τών πόρων σημειούται μία συνεχής ύψωση προερχομένη εκ τών, εις τά οικεία μέρη τής παρούσης, άναφερομένων λόγων.

Εις παρόμοια αίτια (ύψωσης τών τιμών) οφείλεται και ή πρós τά άνω τάσις τών έξόδων. Πάντως, αξιοπαρατήρητος τυγχάνει ή παραμονή εις τά αυτά, σχεδόν, επίπεδα τών αναλογιών τών έξόδων διοικήσεως και διαχειρίσεως πρós τά έσοδα.

2. Συντάξεις. 'Ο αριθμός τών συνταξιοδοτούμένων παρέμεινε σχεδόν ό αυτός. Λόγω δέ του συνεχιζόμενου συμψηφισμού τής προσωξήσεως, τής άκολουθούσης τήν βελτίωσιν τών μισθών, πρós τό παρεχόμενον πάγιον έπίδομα, αί καταβαλλόμενα συντάξεις παρέμειναν και πάλιν εις τά αυτά σχεδόν επίπεδα.

3. Βοηθήματα Ταμείου 'Αρωγής. Καθ' ά άνωτέρω έλέγχη, ό μèn αριθμός τών τυχόντων κατά τό έτος 1963 βοηθήματος υπελείφθη, έναντι τών έξελθόντων κατά τό προηγηθέν έτος 1962 (161 έναντι 182) τό καταβληθέν όμως μέσον

βοήθημα έσημείωσεν ούσιαστικὴν ἀνοδὸν, ἀνελθὼν εἰς 19.070 δραχμ. ἐναντι 16.989 δραχ. τοῦ προηγηθέντος ἔτους. Λόγος τῆς τοιαύτης αὐξήσεως εἶναι ἀφ' ἑνὸς ἢ αὐξήσεις τῶν μισθῶν ἐνεργείας, ἐπὶ τοῦ τελευταίου ἐκ τῶν ὁποίων γίνεται ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ ἀπονεμομένου βοηθήματος καὶ ἀφ' ἑτέρου ὁ τῆς παρόδου τοῦ διανυθέντος χρόνου συμμετοχῆς, δι' ἕκαστον ἔτος τῆς ὁποίας προστίθεται εἰς τὸ βοήθημα εἰς μηνιαῖος μισθός.

4. Νοσήλια. Βελτιώσεις τῶν παροχῶν νοσηλείας δὲν ἐσημειώθη. Αὗται περιορίσθησαν καὶ πάλιν εἰς τὴν παροχὴν τῆς νοσοκομειακῆς περιθάλψεως, εἰς γ' θέσιν. Οἱ λόγοι τῆς καθηλώσεως τῶν παροχῶν νοσηλείας εἰς τὰ αὐτὰ ἐπίπεδα ἔχουσιν ἐπανελημμένους ἐκτεθῆ καὶ εἶναι γνωστοί. Ἀφ' ἑνὸς ἢ μικρὰ εἰς ποσοτὸν εἰσφορά τῶν ἡσφαλισμένων, καθισταμένη εἰς ἀπόδοσιν ἐτι μικροτέρα ἔνεκα τῶν χαμηλῶν μισθῶν καὶ αἱ συχνάκις αὐξανόμεναι τιμαὶ νοσηλείας, ἀναβιβάζουσαι συνεχῶς τὸ ἡμερήσιον κόστος αὐτῆς ἀφ' ἑτέρου, κατέστησαν μόνιμα τὰ ἐτήσια ἀνοίγματα τοῦ Κλάδου τούτου. Τὴν περιτολὴν δὲ τῶν ἀνοιγμάτων διὰ μόνης τῆς βελτιώσεως τῆς ὀργανώσεως καὶ τῆς λειτουργίας τοῦ κλάδου τούτου, δὲν τὴν βλέπομεν ὡς δυνατὴν.

(Συνεχίζεται)

ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ

Ἀπὸ 10.11.1964 ἕως 1.12.1964 ἐχορηγήθησαν παρὰ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. αἱ κάτωθι συντάξεις καὶ ἐφ' ἅπαξ βοηθήματα.

Αἰδεσιμ. Ἀσημακόπουλον Ἰωάννην, Ἰερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δραχ. 1093. Ἐφ' ἅπαξ δραχ. 29.412.— Αἰδεσιμ. Ἀποστόλου Βασίλειον, Ἰερᾶς Μητροπόλεως Καρυστίας, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δραχ. 816. Ἐφ' ἅπαξ δραχ. 29.420.— Πρεσβυτέρων Σταυρούλαν Ἀνδρ. Φωτεινέα, Ἰερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δραχ. 628. Ἐφ' ἅπαξ δραχ. 27.486.— Πρεσβυτέρων Ἐλευθερίαν Γ. Παπανικολάου, Ἰερᾶς Μητροπόλεως Δρυϊνουπόλεως, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δραχ. 600. Ἐφ' ἅπαξ 38.314.— Αἰδεσ. Μανώλην Ἡλίαν, Ἰερᾶς Μητροπόλεως Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δραχ. 889. Ἐφ' ἅπαξ 24.108.— Αἰδεσιμ. Νικολαΐδην Γεώργιον, Μητροπόλεως Διδυμοτείχου καὶ Ὀρεστιάδος, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δραχ. 776. Ἐφ' ἅπαξ δραχ. 24.102.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἰερὰν Μητρόπολιν Σερβίων καὶ Κοζάνης. Παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς πληροφορήσῃτε τὴν ἀκριβῆ διεύθυνσιν τοῦ αἰδεσιμ. Διονυσίου Κεραμιδοπούλου διὰ νὰ ἀποστείλωμεν εἰς αὐτὸν τὰ τεύχη τοῦ περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»— Ἰερὰν Μητρόπολιν Ἰεαπύτνης καὶ Σητείας. Ἐνεγράφη ὁ αἰδεσιμ. Ἐμμανουὴλ Συντεράκης, ἅμα τῇ κοινοποιήσει ὑμῶν, εἰς τὰ περιοδικὰ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ». Εὐχαριστοῦμεν.— Ἰερὰν Μητρόπολιν Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας. Ἐνεγράφη ὁ αἰδεσ. Παναγιώτης Θεοδώνης, ἅμα τῇ κοινοποιήσει ὑμῶν, εἰς τὰ περιοδικὰ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ». Εὐχαριστοῦμεν.— Κύριον Νικόλαον Μουμούρη, ὁδὸς Ἀγίων Πάντων 26. Κέρκυρα. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν διεύθυνσίν σας. Αἰδεσιμ.

Ἰωάννην Γ. Σινάπην, Λαμπαίνην. Σχετικῶς μὲ τὸ θέμα τοῦ κοινοτικοῦ νεκροταφείου σᾶς ἀπαντῶμεν τὰ ἑξῆς: Ἡ διοίκησις καὶ ἡ διαχείρισις τῶν μὲν νεκροταφειακῶν Ἰ. Ναῶν ὅτινες ἀποτελοῦν καὶ ἐνορίαν συγχρόνως, γίνεται ὑπὸ ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου, συνθετιμμένου ὅπως καὶ τὰ Ἐκκλ. Συμβούλια τῶν λοιπῶν Ἐνοριακῶν Ναῶν, τῶν δὲ Ναῶν τῶν Νεκροταφείων (τῶν μὴ ἀποτελούντων καὶ ἐνορίαν) ὑπὸ τετραμελοῦς Ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ναοῦ ἢ ἐπὶ πλείονων ἐφημερίων ὑπὸ τοῦ ἱερατικῶς προϊσταμένου αὐτῶν, ὡς προέδρου καὶ τριῶν λαϊκῶν μελῶν, ὧν ἓν μὲν διορίζει τὸ μητροπολιτικὸν Συμβούλιον, δύο δὲ τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐπιμελεῖται τὰ τοῦ Ναοῦ, εἰσπράττει τὰ ἔσοδα, τὰ ὅποια διαθέτει διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Ναοῦ. Τὸν ἔλεγχον τῆς διαχειρίσεως ἀσκεῖ ἡ Κοινότης. Ἐπομένως ὡς πρὸς τὴν διαχείρισιν καὶ εἰσπραξίν τῶν εἰσοδημάτων Νεκροταφείου τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον δὲν ἔχει ἀρμοδιότητα. Δια τὴν δωρεὰν ἀκινήτου ἀπαιτεῖται συμβολαιογραφικὸν ἔγγραφο, ἐπὶ ποιῆ ἀκυρότητος τῆς δωρεᾶς. Ἐὰν τὰ ἐλαιόδενδρα εὐρίσκονται εἰς τὸ δωρηθὲν κτῆμα, ὅπως τοῦτο περιγράφεται εἰς τὸ συμβόλαιον, ἀνήκουν πλεόν εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον, ὅπως καὶ πᾶν ἔσοδον προερχόμενον ἐξ αὐτῶν. Εἰς τὰς λοιπὰς ἐρωτήσεις σας θὰ ἀπαντήσωμεν προσεχῶς.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΙΓ' ΤΟΜΟΥ (1964)

Ο ΙΕΡΕΥΣ: Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ὁ Κληρικὸς ὡς πνευματικὴ προσωπικότης, σελ. 18, 61, 101.—Τάκη Ροντογιάννη, Ἡ συμβολὴ τοῦ Κλήρου στὰ χρόνια τῆς δουλείας, σ. 758, 856, 907, 951, 998.—Εὐάγγελου Θεοδώρου, Ὁ ἱερεὺς ὡς ζῶν μορφωτικὸν πρότυπον, σ. 49.—Βασ. Μουστάκη, Τὰ ἀποστολικά χαρακτηριστικά τοῦ ἱερατικοῦ ἔργου, σ. 159.—Ἀρχιμ. Προκοπίου Παπαθεοδώρου, Γραφικὰ θέματα στὴν ἐπικαιρότητα (καὶ τὸ Ἐφημεριακόν), σ. 227.—Βασ. Ἡλιάδη, Ἡ πολυτιμὸς καὶ ἡρωϊκὴ συμβολὴ τοῦ Κλήρου εἰς ὅλες τὶς ἐποχὰς ποὺ ἠγωνίζετο τὸ ἔθνος μας, σ. 849.

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΑ: Οἶκον. Δρ Κων/νου Φούσκα, Γνωριμία τοῦ ἱερέως μετὰ τοῦ ποιμνίου του, σ. 153, 184, 238, 282.—Γεώργιου Καψάνη, Ὁ ποιμὴν καὶ οἱ νέοι, σ. 506.—Εὐάγ. Δ. Θεοδώρου, Ἡ χριστιανικὴ πρόνοια φυλακῶν, σ. 726, 777, 821, 869, 917, 965.—Γεωργίου Καψάνη, Τὰ σύγχρονα τεχνικὰ μέσα ἐπικοινωνίας μετὰ τὸ λαὸν στὴν ὑπηρεσία τῆς ποιμαντικῆς σ. 767.—Βασ. Μουστάκη, Οἱ ἀρετὲς τοῦ ποιμένου. Ἡ πράξις, σ. 862.

ΕΟΡΤΙΑ: Εὐάγγελου Δ. Θεοδώρου, Ἡ περίοδος τῶν Ἀπόκρεω, σ. 125.—Φωτίου Κόντογλου, Ἡ ἄχραντος Κοίμησις τῆς Παναγίας, σ. 690.—Εὐάγγελου Θεοδώρου, Παναγία «τῶν θλιβομένων ἢ χαρᾶ», σ. 693.

ΕΠΗΚΑΙΡΑ: Βασ. Ἡλιάδη, Ὑπῆρξεν ὁ Ἕλληνας Βασιλεὺς μετὰ τὰς

ἀκλονήτους θρησκευτικὰς παραδόσεις καὶ τὴν εὐλάβειαν, σ. 205.— Τοῦ αὐτοῦ, Οἱ γάμοι τῶν νεαρῶν Βασιλέων τῆς Ἑλλάδος καὶ αἱ ἐκδηλώσεις τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ, σ. 774.— Φωτίου Κόντογλου, Ὁ μῦθος τοῦ χταποδιοῦ καὶ ἡ Ἑλλάδα, σ. 872.

ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΗΤΙΚΑ: Ἀρχιμ. Χριστοφόρου Καλύβα, Στάχυα ἀπ' τὸν ἀγρό του. Ὁμολογία, σελ. 9. Οἱ Πρωτόκλητοι, σ. 54. Θερισμὸς καὶ ἐργάται 95. Ἀλάτι καὶ φῶς σ. 133. Μεταμόρφωσις, σ. 178. Μηχανοκρατία 220. Θεραπεύουσα πίστις 265. Γεργεσηνοί, σ. 321. Πίστις, θεραπεία, συμβουλή 365. Ἡ σωστικὴ δύναμις, 407. Ὁ χορτασμὸς 472. Ὀλιγοπιστία 529. Ἀπιστία καὶ διαστροφή, 568. Ὁ κακὸς κακὸ θερίζει, σ. 611. Σύμβολα καὶ πραγματικότης, σ. 568. Ὑψωση τοῦ Σταυροῦ, 703. Ὑπάρχει ἀντάλλαγμα, 739. Οἱ σκλάβοι, 787. Ὁ ἀμπελὼν 831. Κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ 879. Ὁ πειράζων, σ. 928. Τὰ τάλαντα 973.— «Φιλοθέου Ἀδολεσχίας», μέρος τέταρτον. Ψυχοφελεῖς ἐπιστάσεις ἀπὸ τοὺς «Ἀριθμοὺς», ὑπὸ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου. Ἀπόδοσις Θεοδόση Σπεράντσα, σελ. 24, 69, 105, 139, 187, 232, 278, 330, 374, 420, 495, 538, 579, 624, 669, 713, 750, 806, 852, 901, 936, 981.— Ἀρχιμ. Προκοπίου Παπαθεοδώρου, Πλειότερον καὶ καθαρώτερον φῶς στὴν νεολαίαν μας, σελ. 30, 73, 108, 144, 270, 417, 486, 535, 574, 617, 664, 709, 745, 794. Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν «Εὐεργετινὸν» ἢ «Συναγωγὴ ἡ θικῶν διδασκαλιῶν», ἀπόδοσις Ἀνθίμου Θεολογίτη, σελ. 37, 80, 117, 150, 195, 241, 290, 340, 387, 387, 433, 503. Βασλείου Μουστάκη. Ἡ ταπεινοφροσύνη, σ. 85.— Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ γλῶσσα, σ. 120.— Εὐαγ. Θεοδώρου, «Ἡ βασιλις τῶν ἀρετῶν», σ. 171.— Βασ. Ἡλιάδης, τὸ Τριῶδιον ἀνοιξίς τῆς θρησκευτικῆς μας ζωῆς. Μία πορεία ψυχικὴ πρὸς ἓνα μεγάλο τέρμα, σελ. 191.— Β. Μουστάκη, Τὰ οὐράνια πνεύματα. σ. 199.— Εὐαγ. Δ. Θεοδώρου. Ἡ πρώτη καὶ δευτέρα ἐβδομάς τῶν νηστειῶν, σ. 213.— Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ τρίτη καὶ τετάρτη ἐβδομάς τῶν νηστιῶν σ. 258.— Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Οἰκογένεια, σελ. 272, 335, 382, 400, 425, 490, 544.— Βασ. Μουστάκη, Ἡ προδοσία τοῦ Ἰούδα, σελ. 296.— Ἀρχιμ. Χρυσόστομου Δεληγιαννοπούλου, «Τίς ἐστὶν οὗτος;» σελ. 302.— Ἀμμωνᾶ, Ἡ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα, σελ. 305.— Ἀρχιμ. Εὐθυμίου Ἐλευθεριάδου, Λόγοι ἐκκλησιαστικοὶ εἰς τὴν ἔγερσιν τοῦ Λαζάρου, σελ. 307.— Βασ. Ἡλιάδης. Ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου, προτομιασία τῆς ψυχῆς διὰ τὸ μεγάλο θαῦμα τῆς ἀπολυτρώσεως, σελ. 309.— Βασ. Μουστάκη, Ἡ ἐν Χριστῷ ζωῆ, σ. 345.— Ἀρχιμ. Προκοπίου Παπαθεοδώρου, Τὸ ἀνήκον εἰς τὸν Κύριον, σ. 370.— Βασ. Μουστάκη, Ἡ λειτουργικὴ ἄνθις τῶν ἀρετῶν, σ. 392.— Ἱεροῦ Χρυσόστομου, Συμβουλὲς πρὸς νεονόμους. Ἀπόδοσις Θ. Σπεράντσα, σ. 413.— Βασ. Μουστάκη, Ἐντροφήματα στὴν Ἁγία Γραφή, σ. 511.— Εὐαγγέλου Θεοδώρου, Παλαιοχρι-

στιανικά παραδείγματα χριστιανικῶν ἀνδρογύνων - οἰκογενειῶν, σ. 517.— Τοῦ αὐτοῦ, Πῶς πρέπει νὰ γίνεται ἡ μελέτη τῆς Ἀγίας Γραφῆς, σ. 557.— Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ συνεχὴς προσπάθεια εἰς τὴν ζωὴν τοῦ χριστιανοῦ, σ. 605.— Θεοκτίστου Λαῖνᾶ, Εἰς τὰ βήματα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, σ. 639.— Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ χριστιανικὴ ὁμολογία, σ. 645.— Φωτίου Κόντογλου, Ἡ ὄνος τοῦ Βαλαάμ ὁμιλοῦσα μὲ φωνὴν ἀνθρωπίνην, σ. 648, 731, 780, 824, 920, 968.— Βασ. Ἡλιάδης, Τρεῖς μεγάλοι σταθμοὶ τοῦ προετοιμάζου τὴν ψυχὴν μας γιὰ τὸ τέρμα μιᾶς πορείας μας, σ. 674.— Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Ἀπὸ τὸν λόγον του στὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου, ἀπόδοσις Θ. Σπεράντσα, σ. 686.— Ἀρχιμ. Φιλάρ. Βιτάλης, Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὡς κήρυξ τῆς ἀγάπης, σ. 799, 838, 893.— Ὄρησκευτικὲς καὶ ἠθικὲς μελέτες τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νεκταρίου Αἰγίνης, «Γνώρισε τὸν ἑαυτό σου», ἀπόδοσις Θεοδόση Σπεράντσα, 844, 946, 992.— Βασ. Μουστάκη, Πῶς σώζεται ὁ καθέννας μας, σ. 1002.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ: Φωτίου Κόντογλου, Ποία εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον, σ. 165.— Τοῦ αὐτοῦ, Τί εἶνε ἡ Ὀρθοδοξία καὶ τί εἶνε ὁ Παπισμὸς, σ. 209, 253, 317, 358, 464, 520.— Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ὁ ὀργανισμὸς τῆς Ἐκκλησίας, σ. 461.

ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑ: Θ. Σπεράντσα, Ἐνας Ἀθηναῖος Νεομάρτυρας, σ. 479.— Βασ. Μουστάκη, Θεόδωρος καὶ Φιλίππη, σ. 552.— Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ μάρτυς Ἰουλιανή, 586.— Τοῦ αὐτοῦ, Ὁ ἐπίσκοπος καὶ μάρτυς Αὐδᾶς, σ. 640.— Τοῦ αὐτοῦ, Ἀπὸ τὸν βίον τοῦ ὁσίου Βενεδίktου, σ. 677.— Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ μάρτυς Ἀγνή, σ. 718.— Τοῦ αὐτοῦ, Ὁ πρωτόκλητος μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ, σ. 765.— Τοῦ αὐτοῦ, Ἀπὸ τοὺς καιροὺς τῶν διωγμῶν, σ. 810.

ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΚΑ: Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ὁ Μέγας Βασίλειος ὡς ὠλοκληρωμένη προσωπικότης, σελ. 3.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ: Ἀμμωνᾶ, Ὁ Παπαφλέσσας, 7, 52, 92, 129, 174, 217, 261, 404, 469.— Βασ. Μουστάκη, Οἱ ἀλυσίδες τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, σ. 42.— Τοῦ αὐτοῦ, Ἀδριανὸς καὶ Ναταλία, σ. 248.— Θ. Σπεράντσα, Ἡ Κλεῖσοβα, σελ. 313, 362.— Βασ. Ἡλιάδης, Τὸ ὑπὸ δίωξιν Οἰκ. Πατριαρχεῖον καὶ ὁ σκληρὸς ἀντίχριστος πρωθυπουργὸς διώκτης του, σ. 429.— Θεοδόση Σπεράντσα, Ὁ Θανάσης Διάκος, σ. 525, 562, 608, 700, 736, 784, 828, 877.— Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ μάχη τῆς Ἀλαμάνας, σ. 564.— Ἀνθίμου Θεολογίτη, Ὁ Σαμουήλ, σ. 924, 970.

ΓΥΜΝΟΛΟΓΙΑ: Εὐαγγέλου Θεοδώρου, Ἡ χαρὰ τῆς Ἀνα-

στάσεως εἰς τὰ λειτουργικά κείμενα, σ. 355.— Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ ἄσκησις τῆς ἀγάπης κατὰ τὰ ὀρθόδοξα λειτουργικά κείμενα, σ. 397.

Θ. ΚΗΡΥΓΜΑ: Εὐαγγέλιου Δ. Θεοδώρου, Ἡ ἀνάγκη τοῦ συγχρονισμοῦ τοῦ θείου Κηρύγματος, σ. 89.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ: Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Τὰ κατηχητικά σχολεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πρεβέζης, σ. 629.—Μαρίας Γ. Συνοδινού, «Τὶ εἶναι τὸ Κατηχητικόν», σ. 860.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ: Ἀχ. Παράσχου, Ὁ γέρο-Δάσκαλος, σ. 589.— Γωργίου Στρατήγη, Τὸ πανηγύρι, σ. 699.

ΙΕΡΑΤΙΚΑΙ ΜΟΡΦΑΙ: Δημήτριος Λιόντος Πρωτοπρεσβύτερος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Παραμυθίας κλπ., ἡλικίας 115 ἐτῶν, σ. 816—Βασ. Μουστακῆ, Ἰωάννης ὁ ἐν Κροστάνδῃ, σ. 910.

ΔΙΑΦΟΡΑ: Βασ. Ἡλιάδῃ, Εὐλαβικὸν μνημόσυνο πρὸς τὸ παρελθόν. Ἡ ἀνάμνησις τῆς Πρωτοχρονιάς στὸ Φανάρι, σελ. 33.— Τοῦ αὐτοῦ Ὁ Σκιαθίτης διηγηματογράφος ποῦ δημιουργεῖ τὴν ἀτμόσφαιρα τῶν μεγάλων, χριστιανικῶν ἐορτῶν, σ. 76.— Τοῦ αὐτοῦ, ψυχικὸν βάπτισμα σὲ σιλωαμικὴν κολυμβήθρα. Περιπλάνησις εὐλαβικὴ στοὺς Ἁγίους Τόπους, σ. 112.— Τοῦ αὐτοῦ, τὸ ὄνειρο ποῦ ἀφίνουμε στὴν Ἁγία Πόλιν. Ἡ Ἰορδανία μὴ χώρα μὲ ὀρθοσκευτικὴν παράδοσιν, σ. 146.— Τοῦ αὐτοῦ, Ἀναβίωσις τοῦ Βυζαντίου εἰς κάθε χριστιανικὴ ψυχὴ κάτω ἀπὸ μὴ ἀτμόσφαιρα διπλῆς ἀνατάσεως, σελ. 285.— Βασ. Ἡλιάδῃ, Ἡ ἔκθεσις τῆς Βυζαντινῆς τέχνης εἰς τὸ Ζάππειο, σ. 350.— Τοῦ αὐτοῦ, Οἱ μορφές τῶν μυροφόρων βιβλικῶν γυναικῶν, σ. 500.— Τοῦ αὐτοῦ, Ἐκκίνημα πρὸς τὸ ἱστορικόν Ἄστρον, ὅπου συνῆλθε ἡ Β' Συνέλευσις τῶν Ἑλλήνων, σ. 549.— Χ. Πεντελικού, Ἐκκλησιαστικὴ ἔπαλξις, σ. 560.— Ὁ ἀλιεύς τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν καὶ ὁ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν, σ. 583.— Τὰ ἐγκαινία τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγ. Τριάδος Πειραιῶς, σ. 592.— Πρωτοπρ. Κων/νου Φαφούτη, Σκέψεις ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγ. Τριάδος Πειραιῶς, σ. 598.— Βασ. Ἡλιάδῃ, Ἡ ἐπιστροφή τῶν ξενιτεμένων παιδιῶν στὰ μικρὰ χωριά καὶ τὰ νησιά ὅπου ἐγεννήθησαν, σ. 635.— Τοῦ αὐτοῦ, εἰς Γεθσημανῆ, τὸ χωρίον, ὅπου ἔζησε καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμα ἡ Παναγία, σ. 696.— Τοῦ αὐτοῦ, Τὸ δρᾶμα τῶν ὁμογενῶν τῆς Πόλης, σ. 755.— Τοῦ αὐτοῦ, Μία ἐπίσκεψις στοὺς βράχους τῶν Μετεώρων, σ. 896.— Τοῦ αὐτοῦ, Ὁ ρόλος τῆς Ἑλληνίδος γυναικας, σ. 943.— Βασ. Μουστακῆ, Ἐνα θαῦμα, σ. 955.— Βασ. Ἡλιάδῃ, Ἡ παυλικὴ νῆσος τοῦ Αἰγαίου καὶ ἡ ἀκατάλυτη ἑλληνικὴ ψυχὴ τοῦ λαοῦ τῆς, σ. 987.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ: 958, 1004.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε. 45, 37, 123, 162, 201, 298, 395, 442, 515, — 555, 602, 643, 681, 721, 771, 818, 914, 959, 1005.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: 46, 87, 123, 203, 251, 300, 348, 395, 516, 555, 604, 644, 684, 723, 772, 819, 868, 915, 961, 1011.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ: 514, 680, 865, 913.

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ: Γ. Σταυροπούλου, σ. 452, 865.

ΕΙΚΟΝΕΣ: 'Ο ἅγιος 'Ιωάννης ὁ Θεολόγος. Εἰκὼν 'Ι. Μονῆς Πάτμου σ. 351. 'Αθανάσιος Διάκος 527, 565. 'Ο περικαλλῆς 'Ι. Ναός τῆς 'Αγ. Τριάδος Πειραιῶς, σ. 594. Θεοτόκος, σ. 685. 'Ο Σεβ. Μητροπολίτης Παραμυθίας κ. Τίτος ἐν μέσῳ τοῦ 'Ιεροῦ τῆς 'Ι. Μητροπόλεως 'Αρχ. Τ. Καράντζαλη καὶ τοῦ Πρωτοπρ. Δημητρίου Λιόντου, σ. 816. 'Ο "Άγιος Νεκτάριος Αἰγίνης, σ. 887.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ποιήματα Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ. — Γ. Δροσίνη, Νύχτα Χριστουγενναίτικη. — 'Αχιλλέως Παράσχου, 'Η φτωχὴ χήρα. — Σπ. Παναγιωτοπούλου, «Γυμνὸς καὶ περιεβάλλετέ με...», — Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, «Καθὼς 'Εκεῖνος περιεπάτησεν». — 'Ανθίμου Θεολογίτη, 'Ο Σαμουήλ. — Φωτίου Κόντογλου, 'Η ὄνος τοῦ Βαλαάμ ὄμιλοῦσα μὲ φωνὴν ἀνθρωπίνην. — 'Απὸ τὸν 'Ιερὸ Χρυσόστομο, 'Η ζωὴ τῆς ψυχῆς. — 'Αρχιμ. Χριστοφόρου Καλύβα, Χαναναίικς πίστις, — Θρησκευτικὲς καὶ ἠθικὲς μελέτες τοῦ ἐν 'Αγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νεκταρίου Αἰγίνης. «Γνώρισε τὸν ἑαυτό σου». 'Απόδοση Θεοδόση Σπεράντσα. — Βασ. 'Ηλιάδη, 'Ο μήνας τῆς ψυχικῆς μας περισυλλογῆς. 'Η προετοιμασία γιὰ νὰ δεχθοῦμε τὸ Θεό. Τὰ θρησκευτικὰ καὶ τὰ ἔθνικὰ γεγονότα. — «Φιλοθέου 'Αδολεσχίας» μέρος τέταρτον. Ψυχοφελεῖς ἐπιστάσεις ἀπὸ τοὺς «'Αριθμούς», ὑπὸ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως. 'Απόδ. Θεοδόση Σπεράντσα. — Βασ. Μουστάκη, Μέγας Βασίλειος καὶ Μόδεστος. — Εἰδήσεις. — Εἰδήσεις τοῦ Τ. Α. Κ. Ε. — 'Αλληλογραφία. — Περιεχόμενα τοῦ ΙΓ' (1964) τόμου.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «'Εφημέριον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
'Οδὸς Φιλοθέης 19, 'Αθῆναι - Τηλ. 227.689.

Τύποις : Μονοτυπικὰ Συγκροτήματα — ΤΣΙΡΩΝΗ — Τηλ. 533.805

'Υπεύθυνος Τυπογραφείου: Γ. Σ. Χρυσάφης, 'Ιασωνίδου 22, Σοῦρμενα